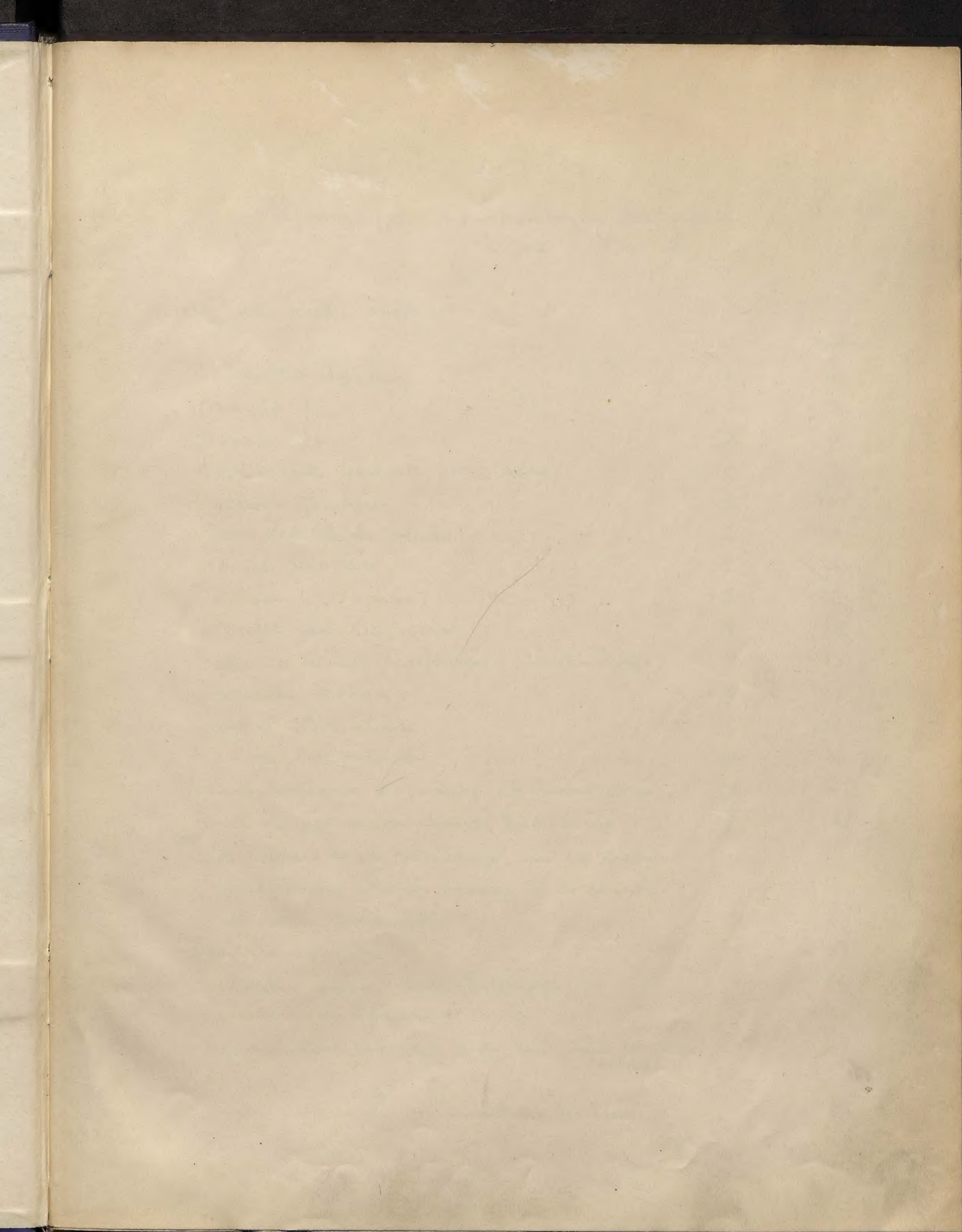

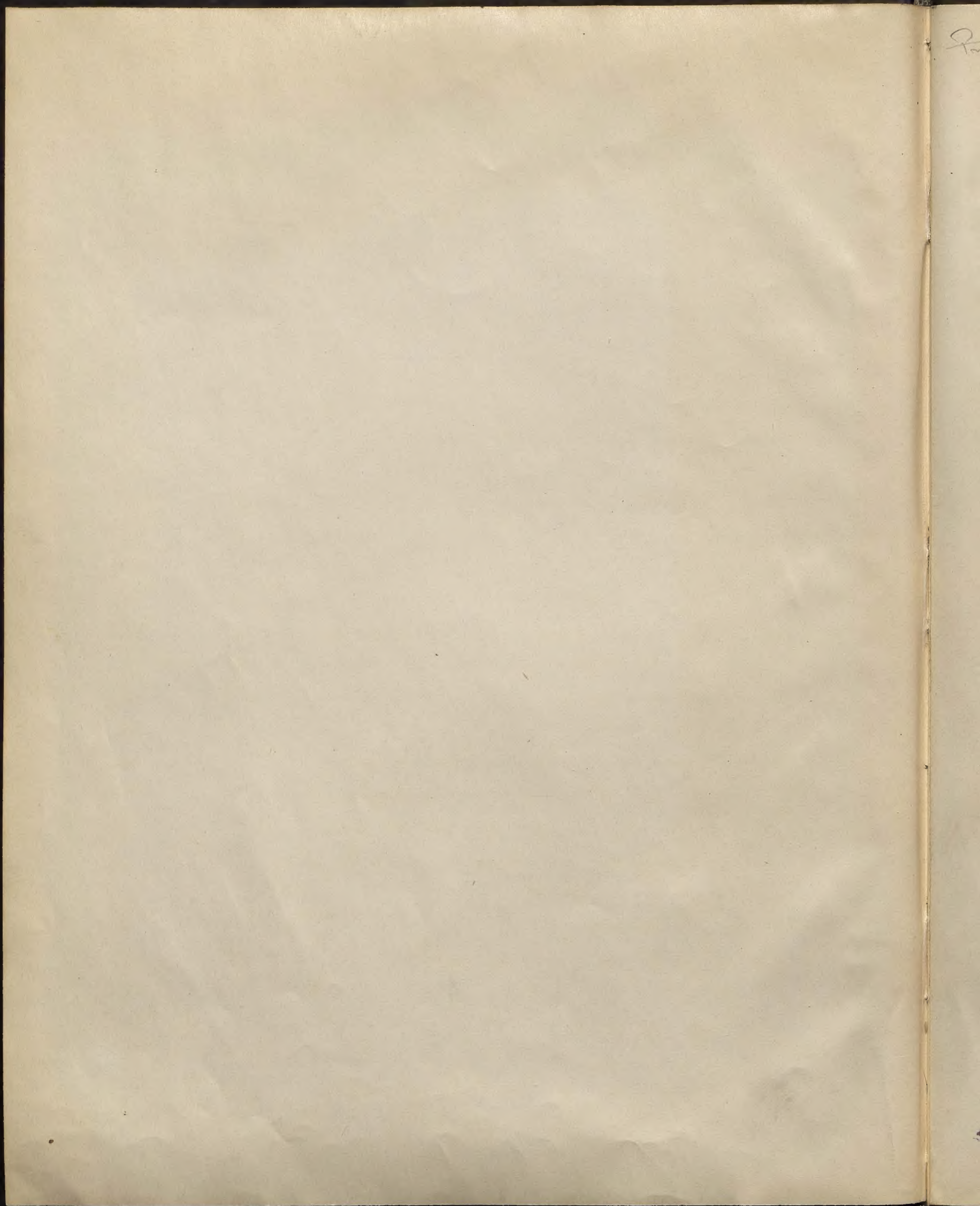
Dar. inż. S. Zaleski
2 Krol. Husy nr. 1929.

Oprawiono nr. 1939.

7150

III

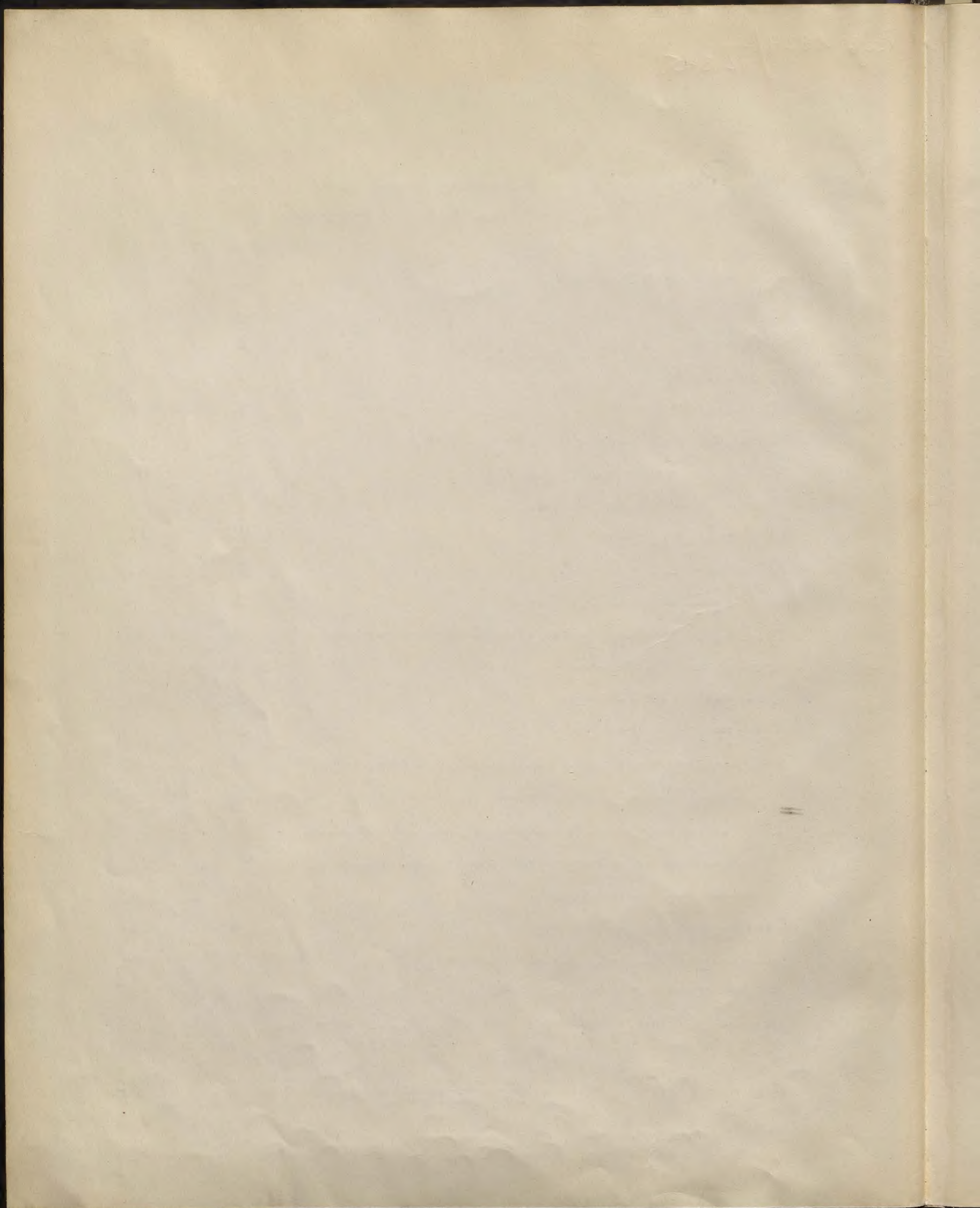

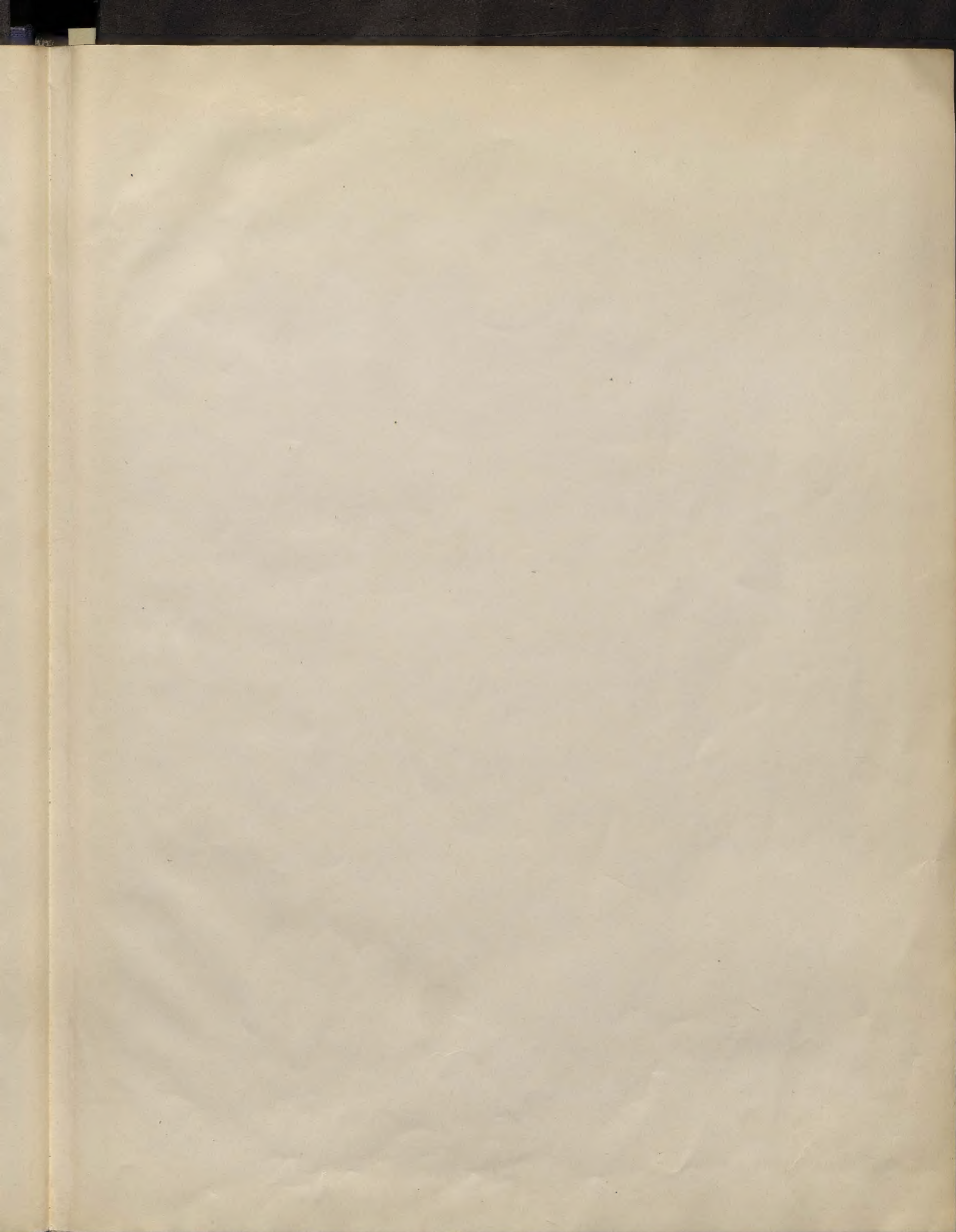

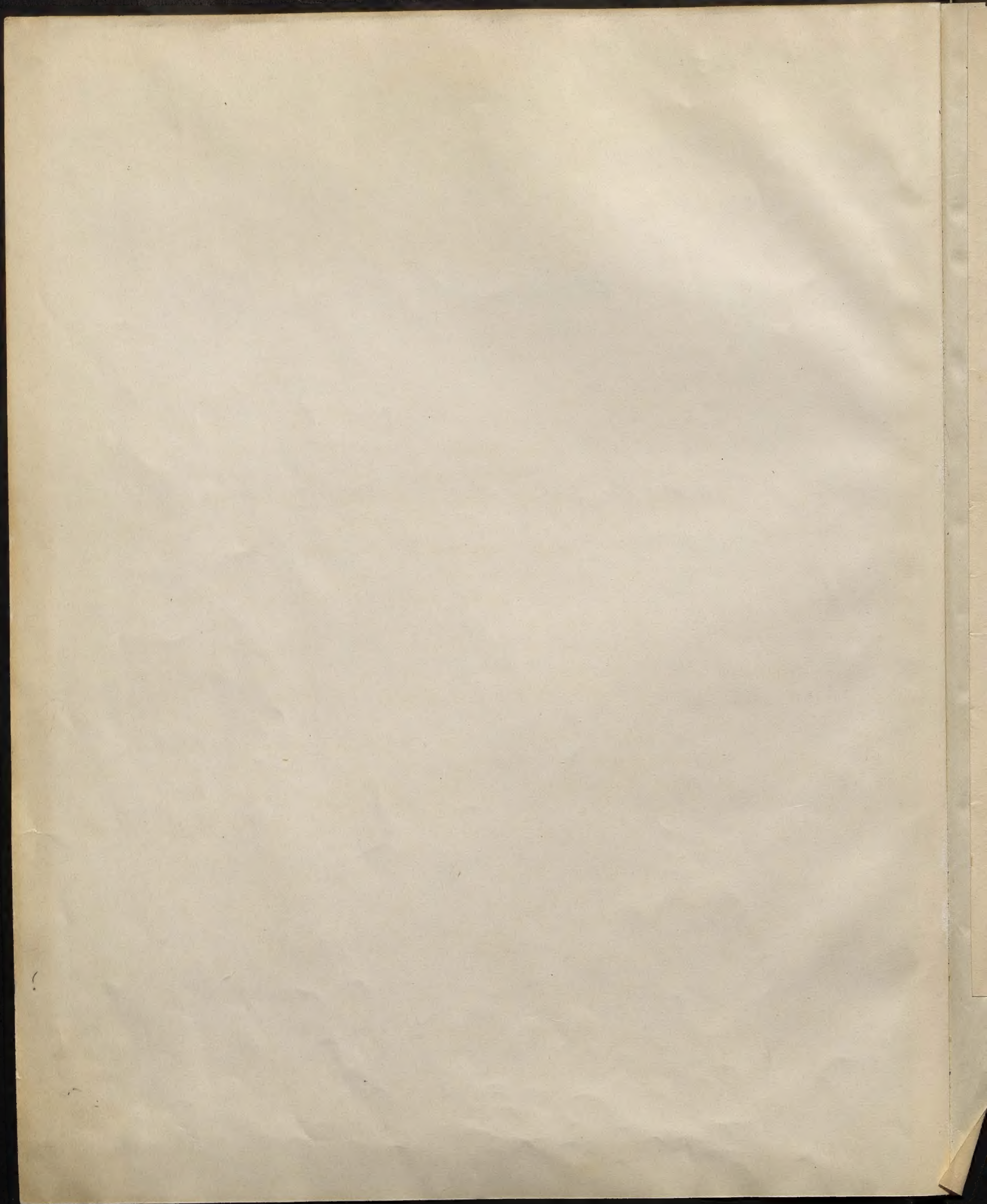
Papierzy po Konstantynie Zaleskim z lat 1832-68.

Listy od nast. osób:

	Ilość	Karta
Chodźko Ignacy	1	1.
Dornès H.	1.	3.
Duprès (?)	2.	5.
Królikowski Ludwik /list defekt./	3.	9.
Lelewel Joachim	1	16
Mairie de la Ville de Strasbourg	3	18.
Norwid Cyprian	1	21.
Oborski L. (inni)	1	23.
Le Prefet du Bas Rhin	1	24.
Szteyn Michał /z dopiskiem L. Królikowskiego/	1	25.
Zaleski Bohdan	2	27.
Zaleski Kazimierz	1	31.
3 listy bez podpisów	3	33.
Zawiadomienie o pogrzebie x. H. Grakowskiego	1	43.
<u>Bułiony odpowiedzi Konst. Zaleskiego</u>	6	45.
List Lelewela do gen. Siemawskiego, oraz list Komitetu Narod. Politekiego w Paryżu polecający wyznaczenie komitetu w Niemczech	2	53.
Odezwy emigracyjne	4	57
Sprawy śmierci Konst. Zaleskiego	1	64.
Zawiadomienie o pogrzebie " "	1	65
Życzenia Konst. Zaleskiego przez Kazimierza Zaleskiego. (defekt)		67
Dyplom przyjęcia ^{K. Z.} (do Koły mironowej w Strasburgu		77.
Passport K. Z.		78
Druk z dedykacją Bohdana Zaleskiego		79.

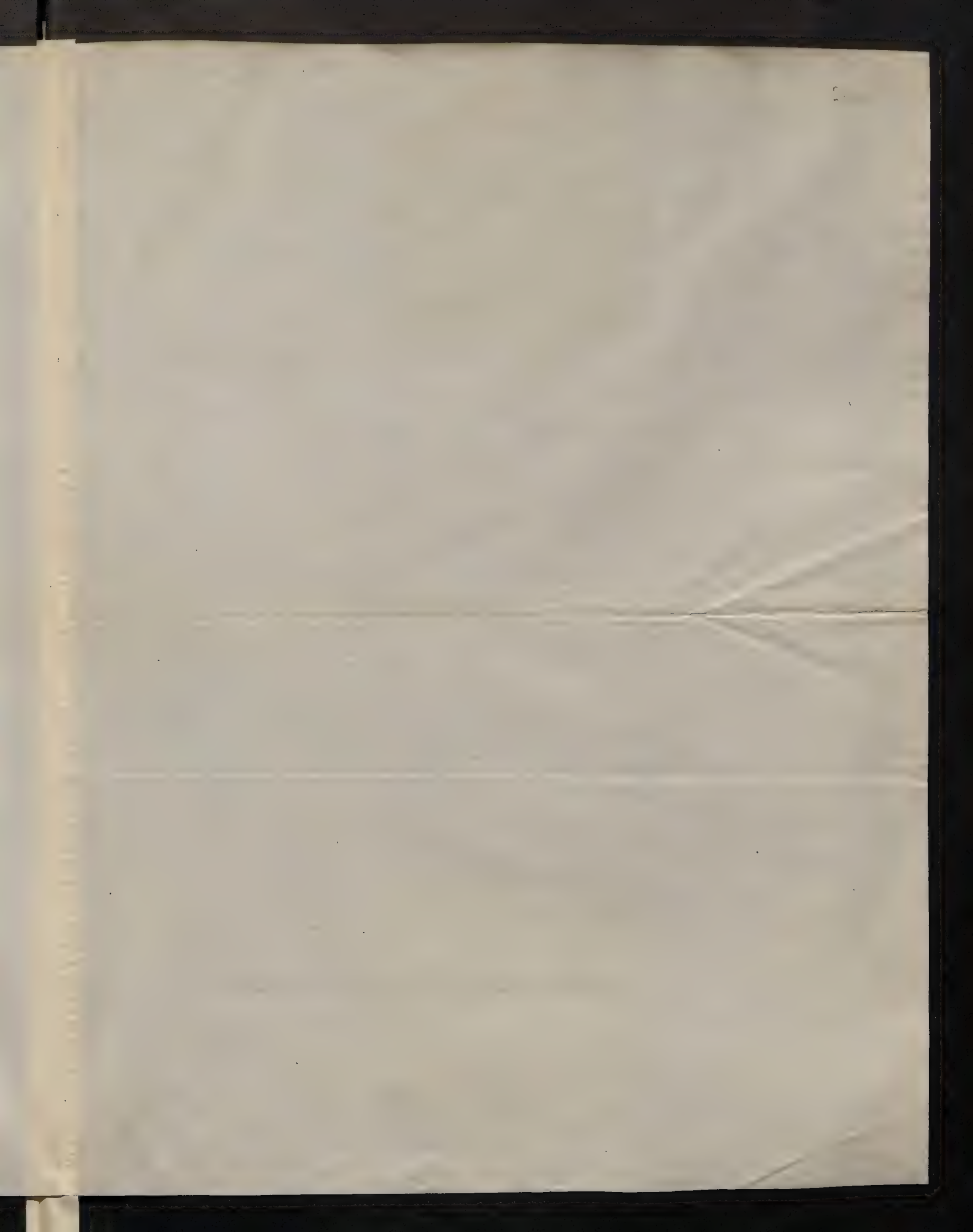
2 lutego 1832.

Interesem Pana Wolty zajmujemy się — uszyjęć się nieśkończeniu
cierpienia Twoimi Dąptami. — Niech Ci Bóg daję ciałę i wy-
trwanie w Twojej pracy! — Stosownie do Twojego przedstawienia,
stanowimy (z przysięgi) iednie do Ciebie — stary, ci Ci bronię i inne
potrzebne rzeczy konitetonowe. — Stara się kochany Konstanty, po-
różniać wszelkie druki tyższe iis naszego konitetu Stasburgskiego.
lub też skoliczności towaruższych pniechodzą naruph bo katoru-
proszę Ci uszyjęć dla mnie, poróżnia listy z Jmionami, na-
różnia, stopniami i w iakich punktach stary Ci uszyjęć co
od momentu Twoiego pniejardu do Stasburga proszę lub Jm-
chodzą być pnie to miasto. — Wieram stasunie wszelkie
te pnieżki, aby na kiedyś wierzący Jmiona cnotliwych
tych wytrwaliów! —

Był, może ci tręć Bracia moi, Felia, Michał i Stanisław
różnie iis w iednej z kolumn tutać, uszyjęć ich nageruły,
a iedniby mogli dojechać do Paryża, iedniby iis z nimi ortat-
nim.

List tu dotęrony, uszyjęć Stanowużym Jmionowskiu — Stasunie
do wali Stanowużego Walentego, iis brata, rnyżniemy tymczasu
uszyjęć dla nich na pnieużę, lub cał podobnego.

Twój na zawsze
Stanisław

mon cher Zolowski

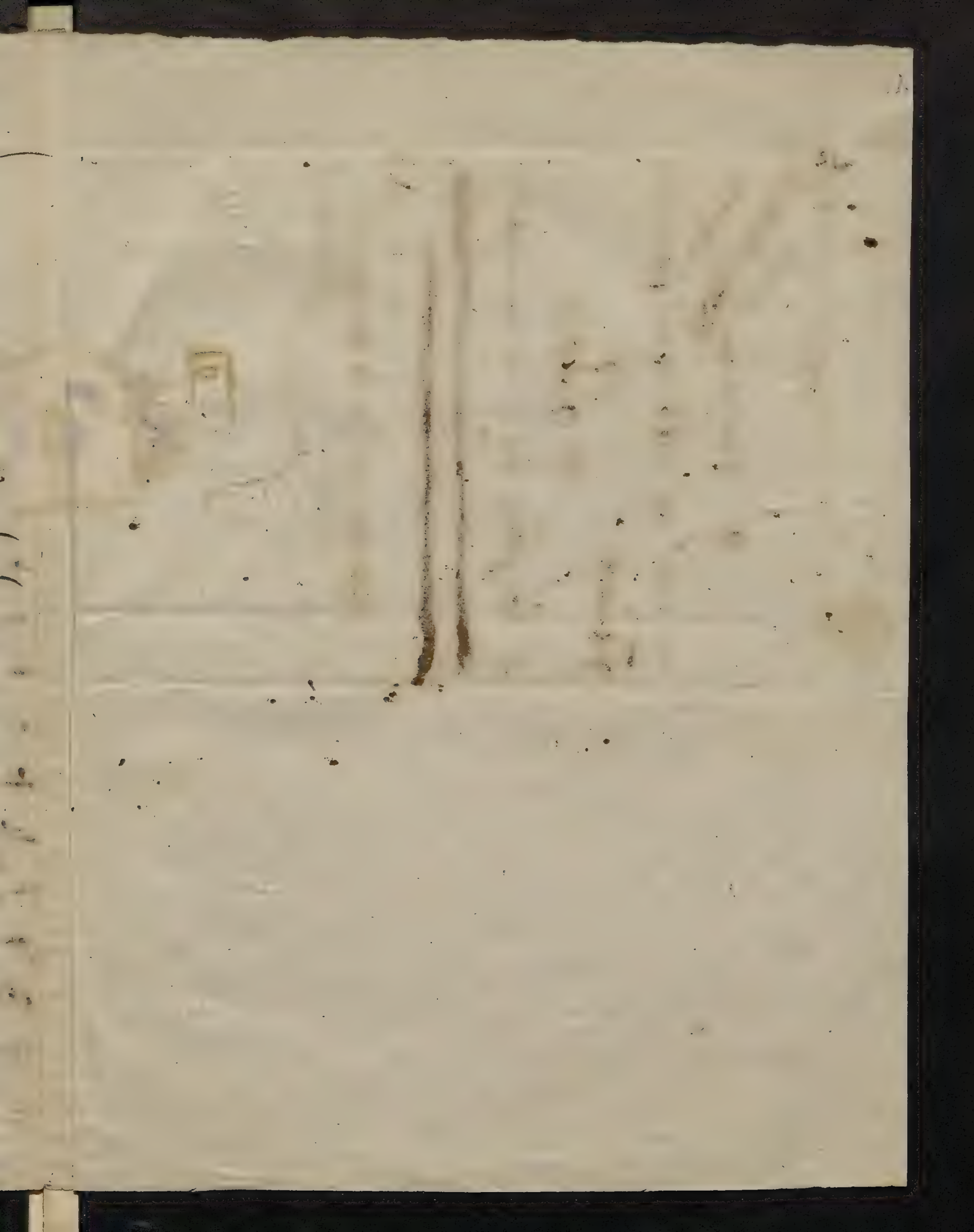
Au moment ou je montais en voit ure pour
accompagner ma mere qui retournerait a Metz,
un de mes amis m'apprent qu'il avait lu dans
la gazette des tribunaux du jour, que vous
m'avez indigne pour vous defendre et que vous
avez obtenu une remise a huit mois. Vous savez
mon serouement a votre cause hier que vous
ne doutez pas vous fier que je ne sois pret
a répondre a votre appel. j'accepte donc; mais
~~cela~~ ~~je~~ vous serai a Paris que dans une
dixaine de jours. il faudrait donc obtenir
une nouvelle remise a quinze jours. mais ce
qui serait mieux, ce serait de charger mon
beau-pere, M. Laignan; qui vendra vous
sois, de vous choisir un avocat de jure.
Cependant si vous persistez a vouloir etre

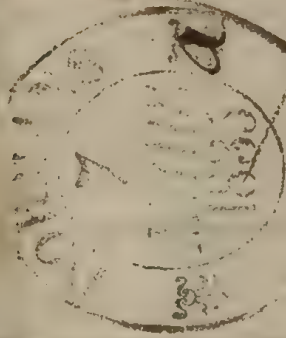
disant par moi, vos papiers comptés sur
mon zèle, dans le cas ou le tribunal vous
accorderait cette remise de quinzaine. Je
vous envoie avec ceci deux de la première ville
ou la diligence s'est arrêtée, à Dormans,
c'est une belle mauresque femme d'Amberg.

Je suis sûr que le temps d'ajouter que
je suis avec les sentiments d'estime que
vous m'inspirez votre noble caractère et
votre dévouement à la cause des peuples
votre dévoué

7 mai 1825.

A. Dumas

Paris

monseigneur

Le Capitaine Constant

Zalenski
à Paris.

à la force ou à la convergence.

~~à la force ou à la convergence.~~

Je vous salue à la convergence
V. à la convergence

8.9

13.9

4.8

5

Strasbourg le 28. Janvier 1834

Monsieur le Commandant,
J'ai l'honneur de vous informer qu'attendu l'arrivée
successive de différents D'officiers provinciaux
M. le Lieutenant Général Commandant le Div^{ion}
a décidé que le D'attachement arriv^{er} le 27, partirait
après demain 30. pour Arras.

Il serait très important que tous ces Messieurs
fussent prévus de ce départ, et que M. le Préfet du
Département fût en appel à la générosité de la Nation
pour le legs de voyage, pour que de moyen de
transport se trouvent sous la main.

M. le Général Commandant veut bien me proposer aujourd'hui
et demain à la distribution de effets qui pourraient leur
être nécessaires et qu'il voudrait à l'exception de l'exception
de l'exception des divers prestations qui devront être
allouées aux Polonais, comme aux Français, chacun selon

Je vous prie

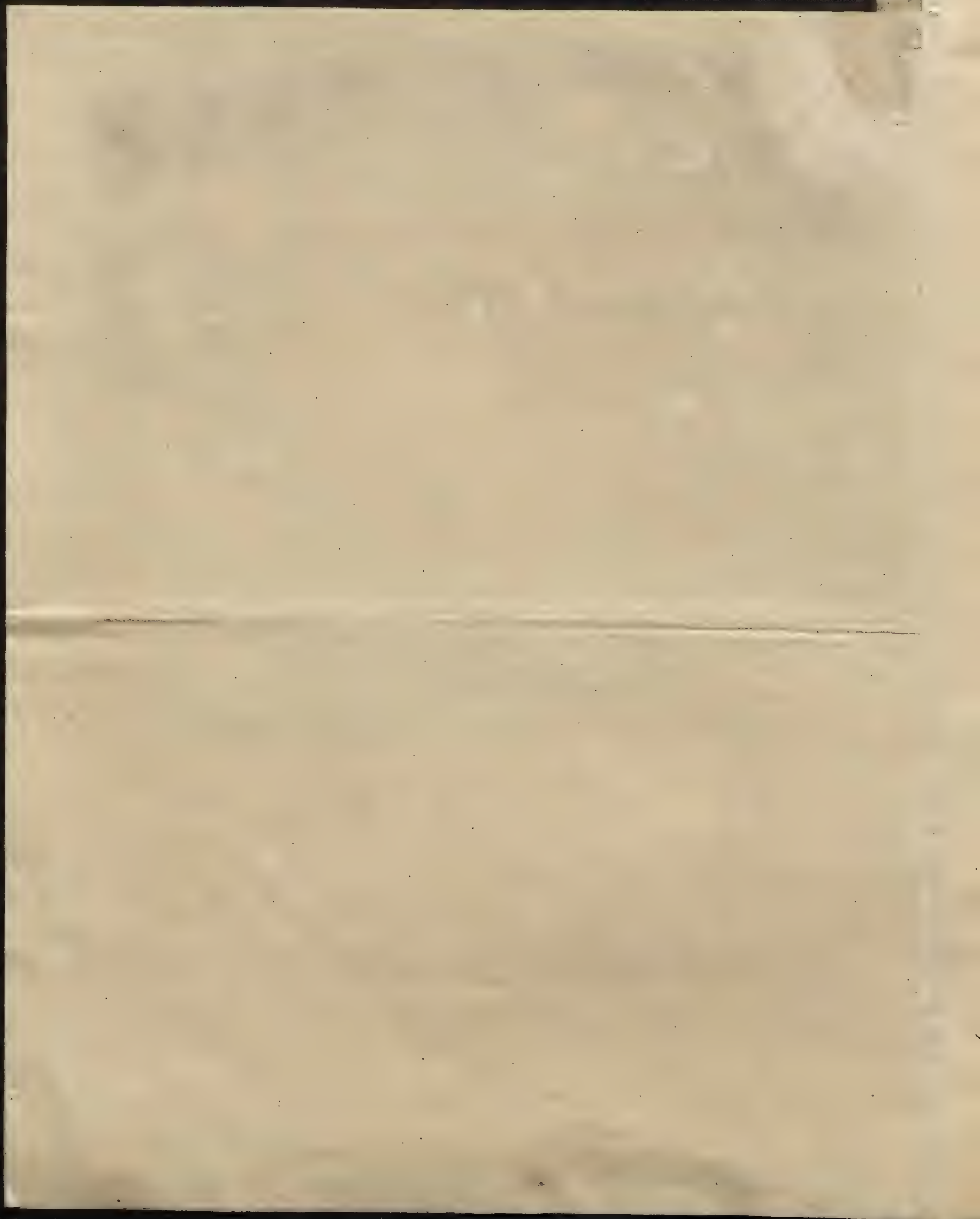
Dans l'intérêt De service & Dans celui même De
votre Officier & Soldats, il est convenable que ceux ci
marchent par Détachement, sous la Conduite D'un
votre Officier Polonois, partant de la Banque Française
entant que possible. Ils seront traités comme les
militaires Français et recevront le pain et le ^{8^e} ^{pro} ^{pre}
jour. Le votre Officier conduisant signera les états de
solde et les Comptes, sous la Direction De votre
Séjourneur M^r et De M^r M^r M^r

Messieurs les Officiers et votre Officier partant de
D^e pourront se rendre sur la place D'armes avant
leur Départ.

Je prie Monsieur le Commandant, que vous
aurez la bonté de prévenir tous ces Messieurs De ces
diverses Dispositions et je vous prie de vous en faire
faire un état qu'ils en soient informés.

Recevez, Monsieur le Commandant, l'assurance
de ma considération très Distinguée
Le Colonel Commandant des Truppes

Je
M^r M^r

Strasbourg le 30. Janvier 1838

Monsieur le Commandant,

J'ai l'honneur de vous informer que les instructions de M. le
Lieutenant Général Commandant la 3e Division M^{re}
font que la Colonne de M^{re} officiers, sous officiers
et soldats Polonais désignés, partent de cette Place le troisième
jour de leur arrivée. C'est à dire, que la Colonne arrivée le 27.
doit partir aujourd'hui, celle arrivée le 28. partira demain 31.
celle arrivée le 29. partira le 1er février, et ainsi de suite.

Dans l'intérêt de sous officiers et soldats Polonais
M. le Lieutenant militaire a autorisé M. Dillon, sous Lieutenant,
à continuer à traiter ces militaires, quoiqu'ils marchent en
détachement, comme camp voyageant isolément. C'est à dire à
leur allouer l'indemnité de route de leur grade. Toutefois
cette modification n'empêchera pas, que pour la police et la
discipline, ce détachement infanterie Commandé par des
sous officiers.

Le Ministre de la Guerre, par sa lettre du 28. Décembre D^{re}.

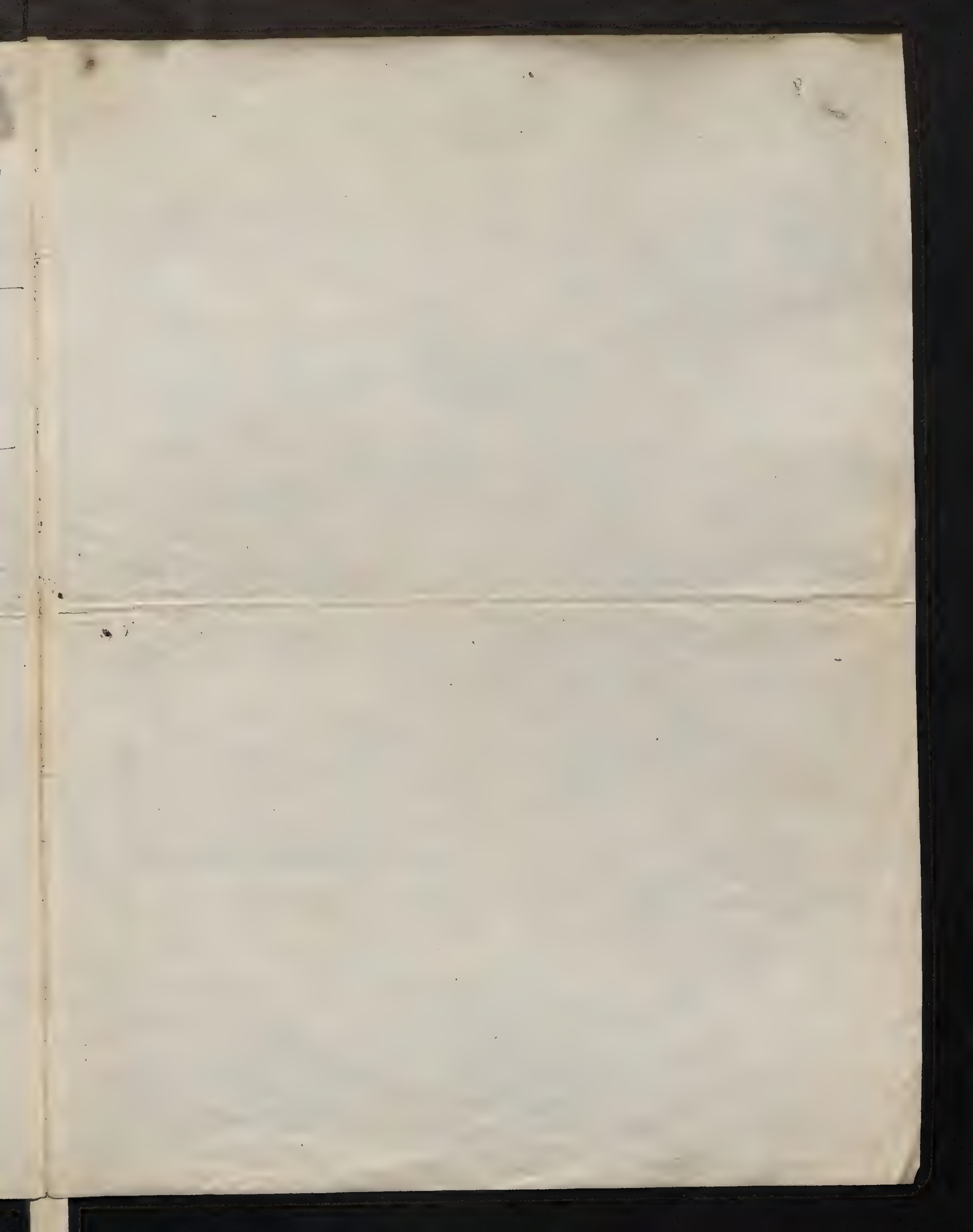
M. Palecki, Chef D^{re}.

arguant manifesté l'intention de faire Diriger sous le Régiment
de Hussards D'Afrique, le plus grand nombre possible de
simples Cavaliers Polonois qui Demanderaient à faire
partie de ce Corps, Je vous prie Monsieur le Commandant, de
faire Connaitre cette Disposition aux Dives Detachemens et à
Ceux qui arrivent isolément.

Auery, Monsieur le Commandant, Hussards de
une considération très Distinguer

Le Colonel Commandant La Place

F. M. M.

Mrs. Jane Fennell

ERNEST GOUIN & Cie

Ateliers
DE
CONSTRUCTION

110 Avenue de Clieby

Batignolles
PARIS

CHANTIERS

DE
CONSTRUCTION

de Nantes
à Nantes

Lima 12 października
1832

Dragi Braie!

Zasmucites mnie, wielce swajemu
niepanyslanemu przy go daniu.
Wobec Ciebie swajich kłopotach o życie przy
sata. Karimierowi kaleri oley sie nie
warat i starat sie uciwic w kasek kapij
jak dotad kłopotach. Czyste sie to autodem
udara, ze nie obliwaja dobre morderci
coich ciska. Zawrze rok jest dla niego, a
tem samym i dla Gorygny, z jego życia
stracano: banie ~~maierre~~ nigdy temu,
aby przedakne straty mozna kiedy po-
wstawai.

O usiłowaniach Fryga nie wiem.
nie nowego. Nieustaje sie do
Ciebie pojednie skoro tyko nuda
piernuszy numer swajego pisma.
Spadniekam sie widieć sie z nim
w przysta (miedzie).

Raz po pierwsze uwiadomieniem swajego
swajego listu przystapienia do Pojednania
Rozmawierow w Polsce, adresujac go
do Ogolu Stowarzyszenia, tak tylko do
Sekretarza. List Twój jest wielce po-
żądany. Napisa go po polsku; bo to
Stowarzyszenie jest przedewszystkiem
polskie. Datuj dobrze idzie i zdaje się
ze pojedzie coraz lepiej. Bedzie ugra-
nie Latożyce; bo stan Twójego zdrowia
nie dopuszcza Ci braci nigdzie niediatu
w pracach Stowarzyszenia: a Bracia
pomagaja sie aby Ciotkami nie byli
byli przeciwnie czynnymi. Napotyka-
my bardzo wiele przeżytych i po-
jancja od Lądów francuskich; mamy
dwóch Rakonów i jednego ciotka
Instytutu, a przysięm dwóch naszych
Księż. W tym tygodniu mamy już
a raczej przysięm raz więcej ze stanu
narodkowego. Daj swajemu listowi
datę z 12. b. m. aby Twój przysięm

pienie przypadato przed rannikiem
listy Katarzyny.

Postanowi Ci dzień pojechać do
Arzeglade Brezzy polskiej.

Wojewódzki Andrzej ze Stryku.

Trzeci rok, wybierany ciagle od
nich wiodłomani.

Kawa przyjeżdż ad nas obajze naj-
sędziemu i jego poddaniom

Ludwik Królikowski

Parigi, 29 Maja 1862
110 Avenue de St. Louis

Drogi Brańe! (Tibi soli)

Nie mogłem wcześniej odgryźć
na Twój miły list z 24 b.m. a Friderem
dopiero wczoraj wieczór smagłem się
widzieć, i to na moje wywołanie go
przy liście Twoim porostanym me-
jouta. Chociaż niedzielnym a po-
czucie Frida, ale nie odebrałem ad-
resu jego żadnego zawiadomienia, postano-
wieniem czekać, smutny się jego objęto-
ścią, Tymczasem angielski oddawna do Ciebie,
nie mogę ci napisać i spodziewać się
że się razem u Ciebie spotkamy. Nie za-
stawiły Cię też, a mnie zapomniały, zwłastą,
iż niezmierznie był zajęty pisaniem artykułów
do Gazet ruskich o wyprawie landwiskiej do
niego nagła go niezmierznie potrzeba pie-
knego i chęć radość wyznaczenia swoich zabo-
wieganiam.

W piątek widziałem Bennire, od którego
się dowiedział, że wyznikiem jedynym pro-
szeniem się apostołskiego było: trzeba
ładni i pięknego. Potem zaś Kasper, po wi-
dzeniu się z Fr., powiadomił mi że Baku-
nia może nam, braciom, dla okazania
się. Kijaś nie może i w tym miejscu nabrać
w Galicki.

2) Wierząc, że to potwierdzi, ale jak się
okazuje: Moskale są niecierpliwie oczeki-
wani. Do Londynu wiele ich przyjechało. Bak.
tak jest zajęty, iż po dwadzieścia Fr. przysyła
się do niego na godzinę, otwierając, że
mógł się z nim. ~~He~~ niedługo aż po stu
głównym myśleniem: trzecim zaś raz
musieli się aż zamknąć, aby bez prze-
stanki mogli z sobą, ostrożniej pomo-
wić. Z porozumieniem się tego traci
następująca:

1) Fr. upomniemy, aby tam w Taryjcie dia-
lat i przysposobiał równie.

2) W Rosji myślenie straszy co chwila
określanym. Otapitono ani państwowym
admiralowi nie potać nie chce. 15 mija.
nawet Roskalków gatać do papadnia
wszelkiego nieprzyjacielskiego Casykroami
ruchu. Bak. spodziewa się, że nie dłu-
żej na nie, i bez nich nie nie
chce rozprawić. Chce więc tego
i samarucki kotadzie, aby przynaj-
mniej jeden Serb i jeden Kroat do
Londynu jako atpostat i Petromon-
onik do wspólnej pracy przyjechał. Jest
nadzieja, że to nastąpi. Bakurina
brońwa ma najści jednocześnie
po wasyjku i po parsku. Nie jest on

wiadnym niedostatkem pod względem
swojego utrzymywania, Drów i ścielny na
dachach. Zastaje więc tym porokami
Centralizacyją. Brakuje swaje
głównie podwójnie, rozprawy się
stanowiska z Polakami, głównie w adfo-
miedzi na to, co pociąg jego występuje
nie w piśmie publicznym ogłoszono.
Druga część jego adwokatów jeszcze nie
mieszka.

3. Jak my Polacy są, i granicami Polak?
głównie się zajmujemy, tak też pada-
nie i Moskale. Trzeba i Beniego
jest zdanie, że my głównie wreszcie
sprawy o granice zajmujemy.

Moje wnioski:

a. Periculum in mora, czyli niebezpieczeństwo
da po obiedzie.

b. Spiesz się drogi Bracie, nary-
sujcie sobie swoją pracę! Posre-
miej w sposób jak najstrzeżliwy
do wszystkich Stron, jakoby
Tobą jaki niepodzielnym pisanym
w dalszym ciągu Ljuda stancianistycznego
władze!...

c. Nie wdaj się w żadne między-
rodowe spory; pobudź raczej, aby
takowe ogłoszono, aż do zupełnego

4

wszystkich ludów stawiańskich o-
swobodzenia; bo nikt z nas, ale tylko
sam Władz może korzystać z naszego
rozkazu, rozkazania, a nawet samiej
tylko miejdrości,

2 Biada wszystkim Stawianom! jeżeli
nie będą dzielili i umieli myśleć;
jako jeden, niemię mierzonymy
Narod; a nawet jako jedno pa-
jedynym Władzem Wojsko.

3 Biada mianowicie nam Polakom,
jeżeli nie zdamy, że robimy oswobo-
dzenia prawosławnego Stawiańskiego
nie zdamy braci i bratnie dzielnego,
obrotowego i dla naszych bratnych
iów przymierzającego. Naro się bardzo
zanosi; bo przymierzamy między nami
organizowany i rozkazywany,
może wszystko paraliżować, może
wszystko zaciemniać, a nawet roz-
sić na nas pogardę i nienawiść pa-
bratnych.

4 Im się więcej nad tem zastanawiam
tem się więcej tem przekonam że
między nami nie ma daty dla Sprawy
Kawienia - Wreckstancji i szczytów!
nie organizowanego, nie rytmicznego,
chwilę tylko jak Łomostwo i Łomostwo, Łomostwo
i Łomostwo jak Łomostwo i Łomostwo i Łomostwo

Bez religijnego postępn; Altruizm i ludów sta-
wianiskich postawienie na zawsze ulega zmianie.
Nasi Kłamiwiele nie maia wcale o tem myślo-
wianie; mągi nawet swojej na to nie kowa-
cają.

Rządostatekniej nihy porozumieili się z B. Tomasz
malinaeski, Rafia Kiatrawski, cha Kawałcinici
B. Zaleskiego i Wyloskiego. Dalej Kienkawiak, Gajdki
i kilku innych. B. dążył do się ożwały i porząd-
wania do Postawia w Polce, o strumki se spiskiem
krejawnym; domagał się bista z Wykadywa do nieadwato-
wonego postawia na Polce, zapewnijając, że ożwałki
pójro, ale że da kawałkowania iś będa gotowi; że
in wale porządkiem. Zawinął różne romanu z różnemi,
i Kąpnety od młatego kółka do zawarcia. Kąpnety za-
chępnego i odprawnego okazywał gotowi, ale dopiero
po porozumieniu się ze swemi Radakami
z którymi i zostaje w spolecie. Altdy kawałki i po
tego mągi się z Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety...
Widział, więc że Bracia nie spiają... i Kąpnety i Kąpnety
projektu i użycowania. Jest Kąpnety i Kąpnety
jakoś. w Londynie był Kąpnety i Kąpnety
ale dopiero po zniknięciu do ożwały. Kąpnety i Kąpnety
ze Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety
Kąpnety. Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety
Kąpnety i Kąpnety do użycowania i Kąpnety i Kąpnety
Kąpnety; ale Kąpnety i Kąpnety. Kąpnety i Kąpnety
i Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety. Altdy
się Kąpnety i Kąpnety, ale Kąpnety i Kąpnety
Kąpnety, wry najlepszym Kąpnety i Kąpnety
do wszelkich Kąpnety. Kąpnety daje to ma jest Kąpnety,
czego nagromadzić w swojej Kąpnety dla Kąpnety i Kąpnety
Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety, który Kąpnety i Kąpnety
Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety. Kąpnety i Kąpnety
Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety. Kąpnety i Kąpnety
Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety i Kąpnety.

13
Kto zwichacz się tem uszytych, druzi
Bonie, id uszytych wchacz się do Colakim
do Wschod. Wschod. Buley to straszny z Truzi
strany bleda i grzechu nie korekta i to
spodobać. Adema Truzi zapentnie bleda mag
był agtoshana tylko w narzeku gładkim. Bleda
potrzeba agtoshania jej; chodły nawet adzielone
majerka gładkim. Róż najgładzianijera jest potrze.
bas aby przeduszytych mysta w pismie B.: Fr.
gdzie nie udaje się bynajmniej w najgładzianijera
spór ani bledy bleda magta miała sprowadzić
i. no tas bleda bleda sprowadzić.

Nieraz się nato sandito, item się mian ad.
miedzi 15 b. m; ale przeduszytych adakim, tej
poragiermoci mi nie dorwality. Truzi przeduszytych
na jedynie wchacz na Truzi mian i uszytych
pismat. jedyli tylko wchacz na Truzi mian
i adakim. Najmiej samiarani pismat mian.

Witostawa ciagle tak sama potoshie. Nieraz
cie na jeden pismat ani samiarani pismat tego
ie obema wstaje w Sam Sebastian, bledy
Truzi. Ad Ciski adakim teraz daci wstaje
w adakim i, przy stonie majerka stonie
jedyli daci nadawajone.

Witostawa bleda mian jedynie do pismat, ale
mian sie, agraniwy. Na to jedynie jedynie wchacz
Truzi, magta, ie potoshie Tr. j. mianiem wchacz nas; ba mian
nie mian i. wchacz wchacz dragan mian. Truzi
było na wchacz do sposhie i sie z pismat do
Ciskim B. zis owli bleda mian Truzi sie z Truzi
bledy mianiem o niego mian, majerka mian wchacz
kaku kaku i majerka mian do pismat jego
mian. Truzi mian wchacz mian
ad mian, Truzi mian pismat mian.

Paryż 11 Sierpnia 1863

22. St. Thérèse, Avenue de
Clichy.

Dragi Bracie Konstante!

Wyszytuje w dzienniku Ścieś smutną wiadomość
o śmierci Kaleskich. Domyślam się, że to o Twoim
rodzonym Bracie, który Cię bardzo kochał.
Boli mnie niewymowna oparostka, tak z powodu
okropnego stanu naszej Wojny jako i Twojego
po utracie Brata. Zetnął miś serce, ku Tobie
pospieszam z wyrażeniem Ci najserdeczniejszych
braterskich z żądzą, abyś mi pozwolił nacyt
zastąpić swą Brata przynajmniej w części
wzrostu. Dlatego tym bardziej żałuję się zbawie-
zanym, że nie Cię kilkakrotnie naraził na mity-
świe ofiary Sta Kaspowa i de innych Braci...
Zabawiające się zwrócić Ci statue sto faworków
na mojego Syna w noczka Wskreszenia a naj-
bardziej w końcu Grudnia. Ponieważ pisma
Ścieś nie mogą się utrzymać w tych słowach
i naradkach, których Ci damiśtem, i ponieważ
nie upoważniam Cię do wyrażenia, z tych

sto franków 25 fr. Zmniejsz na to jeszcze słownie
a później jeszcze 50 fr. na uwrócenie drugiego tego
piśma, który do skutku nie przyszedł, nie tylko
wice 50 fr. nie wypłaćtem, ale nawet nikomu
nie o tem nie wspomniatem, nie chciał wzmianki
Twojej, bez wyraźnego Twojego rozkazu, do niego
się odnosić.

Po wypłaćceniu tych ostatnich sto franków, wice
gu bieżącego roku, przyrzekam Ci i zobowiązuję
się, doświadczyć wszelkich moich ubiegłych nieustraszyć
dla pokrycia przynajmniej w części wydatków
na które Cię nawraciłem, wypłacać Ci co roku
franków sto, na początku stycznia każdego roku.

Kuz, druzi Bracie, przyjacielu mój to moje
rozkoszne zobowiązanie i przyrzeczenie jest jedynie
za wstawką, wypłata tego, co w kasie Abra-
hamowej na każde moje zawołanie stężyć rozryt.

Dzień odprawy i my stary jakotaki.

Twój zawsze kochający, wierny i wdzięczny

Ludwik Królikowski

myself
to

in
the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

Monsieur

Zaleski

chez M^{re} le Docteur Petit

à Chateau-Thierry

(Aime)

Comité National Polonais.

Parigi
26 stycznia
1813

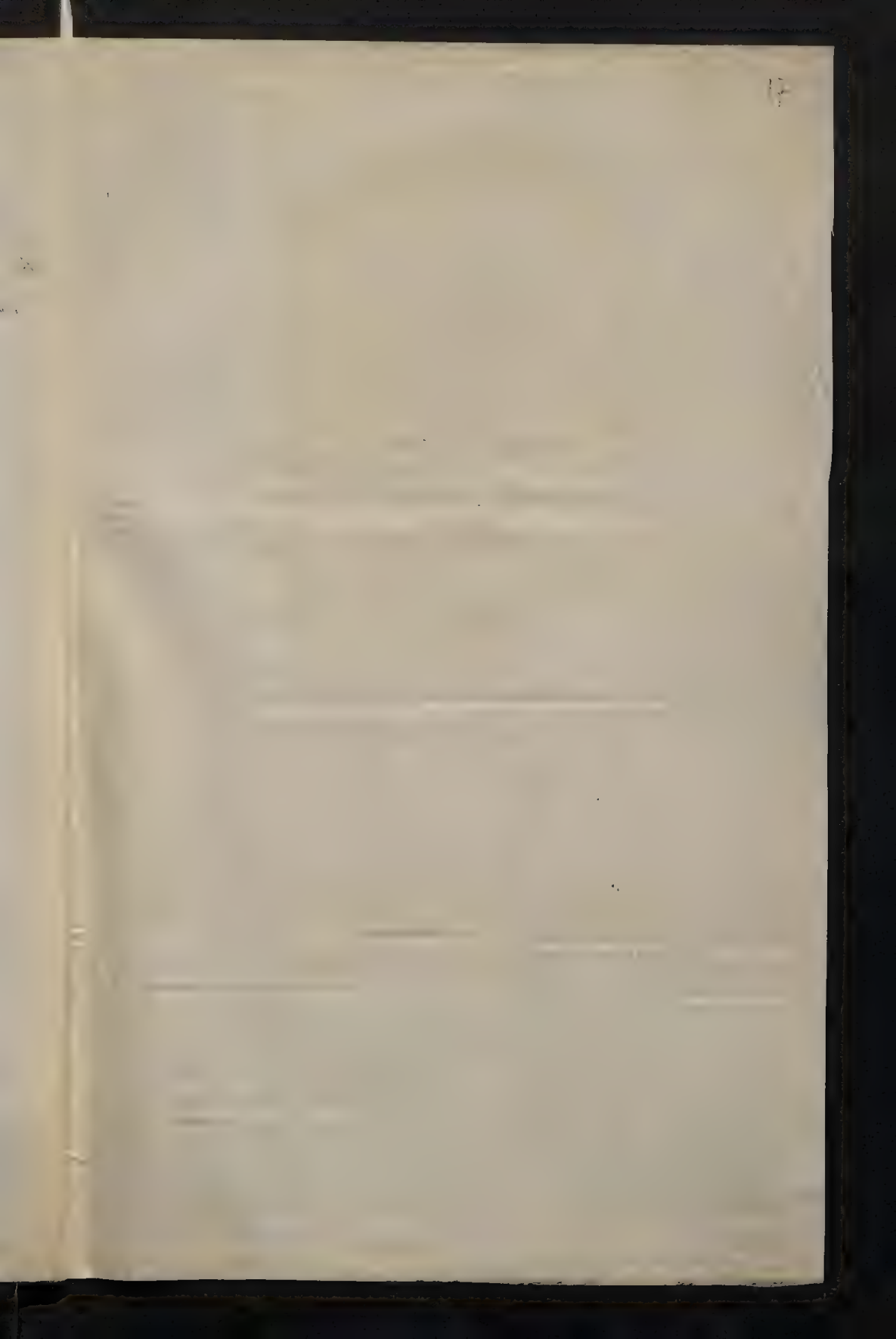

KOMITET NARODOWY POLSKI.

Przenosząc na rze Troje tydzień pisał
set formuła w 1800. ktorymi wprostnie
z Komitetem Strasburskim dyponować re-
chować. Zechcą tedy otem Komitet
Strasburskim uniać, a później co
sposobu użycia zdać nam objaśnieniu
i rachunek.

Schwarz

Do Konstantego Zaleskiego

17
Mairie de la Ville de Strasbourg,

Département du Bas-Rhin.

Le très honorable M. de St.
Donner la notice de papier au Bureau
de Police de la commune pour les affaires
qui l'intéressent

J'ai l'honneur de le saluer
très respectueusement,

le 16. février 1832.

af

13 years
Sister in law
made
last miles
Quaker

Little Sisters
Abigail

1817
Sister in law
Abigail

Edmonia
Edmonia
au fait de l'écriture

ville de
Strasbourg

Département
du
Bas-Rhin.

Strasbourg, le 16^{février} 1837.

19

Le Maire de la Ville de Strasbourg,
à Monsieur Zalewsky.

Monsieur,

J'ai l'honneur de vous prévenir
qu'un ordre de M.^r le Président du
Conseil qui m'est transmis par M.^r le
Préfet du Département, m'impose l'obligation
de vous délivrer un passeport pour la
ville de l'Intérieur que vous désignerez,
Paris et les villes de frontières exceptées.

J'ai déjà eu l'honneur de vous prévenir
verbalement de cette disposition. — Vous êtes
prêt à vous y conformer. — Je vous la rappelle

aujourd'hui en vous priant de fixer le
jour de votre départ.
J'ai l'honneur de vous présenter mes
salutations empressées.
J. de Lornheim

Mairie de la Ville de Strasbourg,

Département du Bas-Rhin.

~~~~~
Copie de la lettre de M. le Préfet du Bas-Rhin,
au Maire, en date du 28 Avril 1832.

Monsieur le Maire;

Le Sr Zaleski, réfugié polonais, à qui l'ordre a été
notifié de quitter Strasbourg dans les 24 heures, et qui
a fait viser hier son passeport pour l'Allemagne, m'écrit
aujourd'hui, et date sa lettre du 29 pour m'exposer que
son déplacement n'est pas facile dans un si court délai
et me demande de le proroger jusqu'à mardi prochain,
1er Mai.

Veuillez lui faire connaître que ce délai lui est accordé;
mais qu'il ne doit pas compter sur un plus long délai,
qu'ainsi il doit faire toutes ses dispositions pour quitter
Strasbourg dans la journée de mardi prochain.

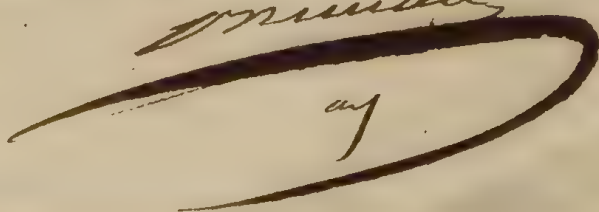
agréé, Monsieur le Maire, &c.

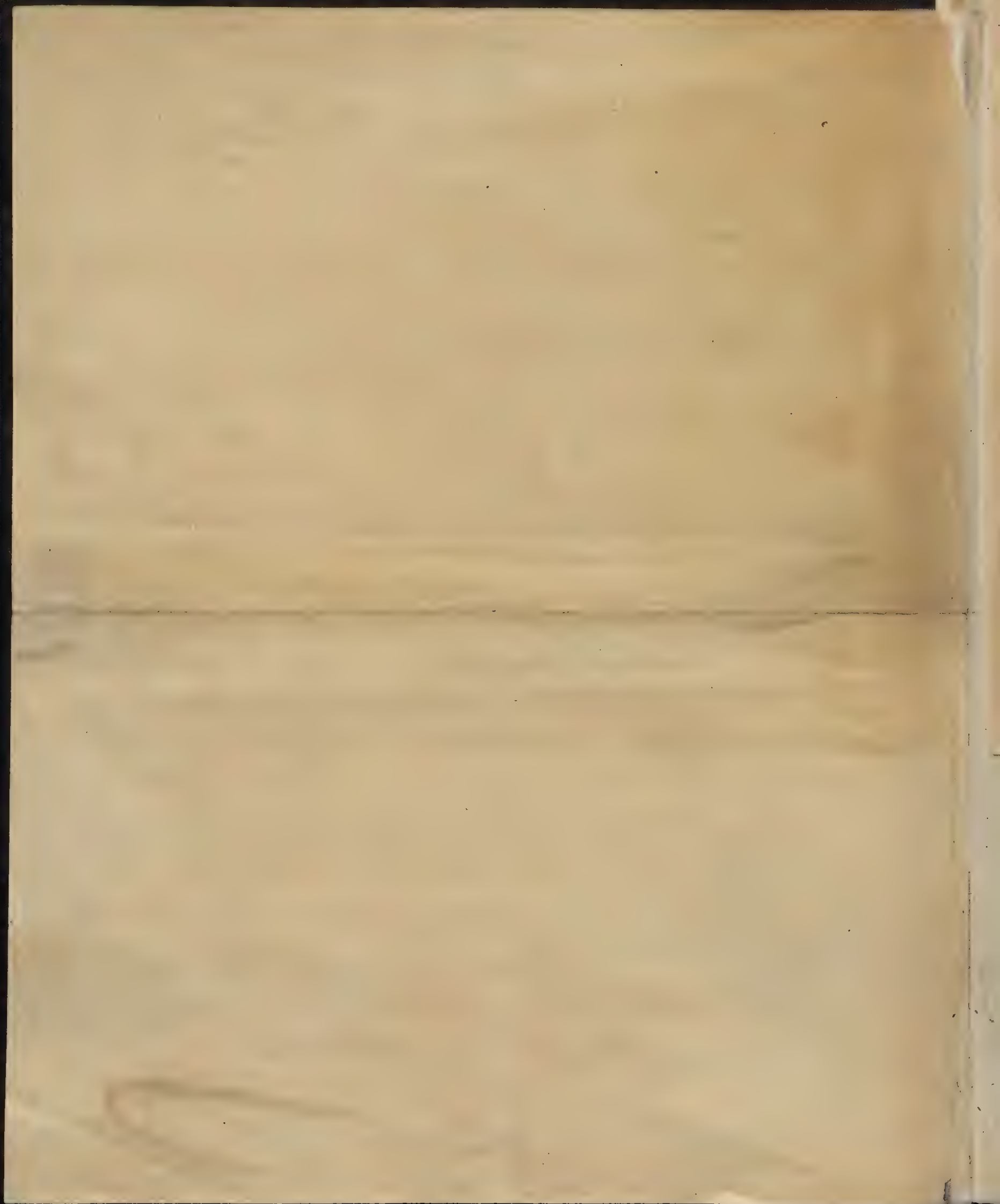
Le Préfet du Bas-Rhin,

Signé Choppin d'Arnouville.

Certifié conforme et pour communication
à Monsieur Zaleski,

Strasbourg le 28 Avril 1832.

Monsieur Constantin de Zaleske

§ §

du d. Luxembourg R. d. d.

Maison de sa

Maison de sa

Do
Pudakapi. Oba. B. i. t. e. g. o.

[illegible][illegible][illegible]

Mr. Matthews

Stamman Volin

Boston Crescent

Prefecture
du
Bas-Rhin.

Strasbourg, le 26 Avril

1832

Cabinet du Préfet.

Monsieur, Je suis chargé par M. le Ministre de l'Intérieur (M. le garde des sceaux faisant l'intérim) de vous notifier et je vous notifie l'ordre de quitter immédiatement Strasbourg et de vous prévenir que la résidence de Paris vous est interdite.

J'invite M. le Maire de Strasbourg à vous faire délivrer un passe port - porter le lieu que vous aurez choisi pour y fixer votre résidence, qui d'ailleurs ne devra pas être trop rapproché de Paris et de frontières.

Notre départ de Strasbourg doit être effectué dans le vingt quatre heures qui suivront la dite notification: je serai fâché, Monsieur, que vous ne missiez dans le cas d'user de rigueur dans l'accomplissement de l'ordre qui m'ont été transmis par le gouvernement.

J'ai l'honneur de vous saluer.

Le Préfet du Bas-Rhin

Chapman d'Amour

M. Zaleski (Constantin) réfugié polonais à Strasbourg.

by the way, the book is not
the best of the kind, but it is
the only one of the kind that
is worth reading.

Paryż dnia 30 sierpnia 1857 roku
miejsc. St. Jacques 224.

Najmilszy mój Bracie; Janie,

23 bieżącego miesiąca, wręczyłem list odzewnemu -
przy ulicy St. Lazare n. 20, do Markira Clapier. 25 mówiłem
z nim dość długo w jego pomieszkaniu. Z tego wszystkiego
co słyszałem, pomimo bezkolizyjnych jego wyrażań się i bardzo
starych napomknień, można było zrozumieć to; że gdyby nawet
nieporozumiało w jego umyśle najmniejszej wątpliwości o możebno-
ści zastąpienia pary elektrycznością i ztąd nie obliwanych ko-
rzyści, które łatwo pojąć, nie mogłoby, przynajmniej na teraz,
koszt na to potrzebny być. Nie odmawia bynajmniej na-
prawy, jeśli by była możebność i potrzeba tego, to jest że nie
nie przyrzeka.

Z tem wszystkiem oświadczyt mi swoje chęć widzieć moje
poświadczenie; był u mnie 27, po razatem Ma skuter wywarły
elektrocznością i wytłumaczyłtem fundamentalne zasady na
których ma spoczywać budowanie Elektro-Magnetycznych
machin. W rozmowie ze mną powtórzył to samo co mówił
mi w swoim pomieszkaniu; z tą tylko różnicą, że to raz
określił mi więcej szczegółów: moje dwa, moje trzy miesiące
mam określić, nie upewniając mnie co na w nich.

Najwięcej go zważył Jędrus i taki potrzeba będzie zrobić na
wzięcie brewetów, jak sam wylicza około 8,000 tysięcy franków,
znając powiadziatem Mu, że najprzód główną jest rzecz
aby mieć tylko 2500 franków potrzebnego na zbudowanie
machiny, że przedwyjstaniem idzie mieć o to gdyby mieć ma-

China

którzy nie mają, to iść zrobić zdołnemi do prowadzenia
elektroforozu; powtórę, uchronić je do zniszczenia wy-
wierającego rozrykami zachowując im całą pierwotną ich
moc; potwresic, powinniśmy. Te same ciała ornoś, mi-
kość i wysypnie swoje pierwotne charakter im właściwe;
Stowem, za pomocą ztota zrobić to co farbienie robią za pomocą
farb; choiaz innym zupełnie sposobem daj się udnar do tego
samego rezultatu to iest: zafarbować ztota.

Je wszytkie trudności od razu przerwyć i z tem i miotem ten projekt zupełnie wygotowany, o którym nawet mawiałem Bracie Królikowskiemu, wpróż nim mnie on z Tobą zapoznał; zostawi-
tembył go tylko w rezerwie, z przyczyny że sądziłem małeś po-
między waszemi racjami i wspólnika dla siebie i tym spo-
sobem mógł wyprost i od razu przystąpić do wykonania ulubio-
nego przedmiotu; dla którego podjąłem tyle lat pracy i tyle wzdry-
wycierpienia. Widzę dopiero że industria powinna mnie
pośredniczyć i dostarczyć na mój główny przedmiot potrzebnego
funduszu

Tak cholwiek na pierwszy rzt oka indestyna zlozenia pier
wydaje sie byc slaba, pod wzgledem przemyslowym ~~musi jednak~~
~~koniecznie~~ ~~miec~~ ~~swoi~~ ~~bedzie~~ ~~konieczni~~. musiata miec swoia
wielka wartosc. Ja tu w Paryżu kupcy ktorzy wytażą
oddaja sie tej gateri handlu; mair na wybrzezach Afryki
kolonie gdzie wychowuja na ten cel stworze. Piora. biat
za pierwszy ceny ptara sie onoto 20 i 30 francow iedno;
piora szare sa taleno mniejszy ceny. Pod wzgledem efektu
iaki zlozone pioroma sprawic na pizkney glowie, tatwo to jest
piora, gdzie to cos w podobienstwie ~~to~~ powiesci ^{ami} arab. niekt
tysiec i iedna noc ale w realnozi.

Nie będę brat na to żadnego brewetu, będę się starał z tem
co najprędzej zwinąć, zbudę ukończę z kupow bez żadney
w tem dla siebie trudności; będę miał tym sposobem racę
zbudować machine i optacie brewetaj iestem pewien

że z tego coś jeszcze się mi porożanie

To wrystro żebym miał bez straty czasu zrobić
potrzeba mi około 400 do 500 franków & treszta w nay
gorszym razie stoma nawet frankami mogę sobie
próbę wygotować. Ale coż poradzić i stem tak biedny
że i ta nawet licha suma jest po nad moje siły. Jedyną
jest tylko moja nadzieja w Tobie mój najmilszy Bracie
proszę Ciebie raz mnie jeszcze w swojej dobroci i szew-
raz poratować. Najwyższy stworza i owoce zatwierdza
i odnoś wynagrodzi, ja zaś biedny człowiek do tego wry-
strik steram by twój grosz mnie powierzony w moich
rękach nie zmarniał.

Żyjąc Ci ulepszenia w zdrowiu zostaje mi ostatecznie
do zgonu twój niecierpliwy brat i student

Michał Steyn

P. 1.

Zapoznany byłem z panem Janisreuskim z którego nie mam
przyjemny być zadowolonym. Młody to człowiek, słuchał lat
kilka w Szkole min wykładowych nauk: pomimo że nie
pracował ciężko i nie miał sposobności zastośowania swojej
umiejętności w niczem i nie widział żadnego wzrostu i osądził
i zawyrokował o moich usiłowaniach; zabierając mnie wraz
na prośbę i mato ceniąc moją dla niego szczerą i uprzejmą otwartość
przedstawił się mi w bardzo złym świetle. Nie zaprzeczam by
najmniej tego wiadomościom, uwaga moja do niego nie ^{zrobi} mi nigdy
względem niego nie ^{checi} szyn; ale też nie podobna gdybym ja
oddając się naukom tym samym co on, przez dwadzieścia kilka
lat i doświadczać, miał być mniejszym zaawansowanym do pana
Janisreuskiego, który dopiero tyko co zaczął i wiódł z
Bogiem, że nie mam żadnej ^{checi} być jego profesorem, byłoby tylko
on porwał się pretężyć być moim sędzią.

Parze 8 kwietnia 1863.

Dziś się z tobą Kochany Konstanty
nieopędzianem radości. Nasz Karol
żyje. Ranny w ramie i nogę leży
się na nos. w domu w jaskrawej białej
szatach. Podjął do nas listy
a i pisał. Rzekł, że pewnie nie
był jemu rany i rany wcale nie by
wał. Czekamy na listy od Łajpca
Konskiego i od Dampfelda. Co nie
dał nam swego adresu. Chyba go pro-
wadzi do Parze. Póki nie dostaniemy
groza — a chyba że i ty przydasz omówi.

Twój przyjaciel
Doktor Lubski

U mnie naradzam się z rodziną.
Zona i dzieci ciężą ci — bądź mi
zawieszanie

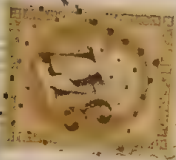
PŁ

Paris-Datignolles, 2. Place de la Promenade

Monsieur Constantin Lescki

Paris.

16. rue des Bateliers
Maison de Saintes

Parę 2. St. Kaja 1863.

Wochung Konstancy, łona i spomni mo
mijęgotowali mowoy listu do Karinna i
nieprawdząch przeszed - a mija naprocz
albo praz pusty, albo praz S. Janasza imie
tawo jądrego w tych dniach do Stranowa.

Karinn miszga u jądrego Janusza
skiego, ab nieprzyszed nam adu. Najwła-
cinnij ludzi wyprzedzić się on u Janusza i
Radzym osobici pragnąć się z tobą

ab kadawo miszkawo ad Sibiri. W Karin
razie do widzenia się! Taj. Bożu w lip-
cu i w sierpniu. Taj. Bożu, w prazgłównych i
wach do Polski.

Siłkam rze profrzję i słow

J. Polubski.

347

Monsieur Constantin Laleski
Paris, 16. rue des Batailliers (Chaillet)
Maison de Santé.

Mon cher ami

Il y a longtemps que je vous ai écrit
vous m'avez répondu, car je ne pouvais
pas, je n'en bien portait et put à repandre
les amers pleurs. Depuis mon départ il ne
s'est passé ici rien de nouveau, la lutte
a été toujours la même, avec la même énergie
ependant. L'ennemi commença à ployer sous
tant de coups, l'insurrection se surpris sans
se préparer, sans aucun, mal armé, avec une
mauvaise discipline de plus mauvais sort. Et
encore, on put dire que la lutte entre les deux
nous était égale, oui mais en voyant
tant d'enthousiasme d'un part et d'autre.

Tant Dardou et Felackiti' on part d'ici
que nous combattons avec tous les avantages.
Nous n'osons donc pas quelalettre contre
le colosse dure encore plus acharnée que jamais
et plus forte, nous n'osons donc pas que les
armées russes fondent comme de la neige
et qu'en deux ou trois mois, de ce levail
il n'y aura peut-être plus un seul mongol
dans notre patrie. On ne combat pas les
Russes mais on les massacre. La dernière
bataille à la quelle j'ai assisté en est la
preuve nous leur avons haché - six cents
hommes et nous ^{par} de la façon ^{et} qu'il ne
ne nous en ont pas tué 50

La j'ai été blessé au bras et à la jambe.
D'un morie j'en ai tout à fait guéri et
je m'empresse que me venge. Je vous donnerai

pas des nouvelles. Du theatre de la guerre
le bras est sur l'épionnet terrible informé
vous pouvez le croire. Le paysan
chez nous reste muet. Dans certains endroits,
et dans d'autres il prend la guerre me
sant très active, mais pour savoir
que ni les combattants ni les armes ne
manque il faudrait seulement des chefs.

J'iris à Cracov et je donne
chez Mr Sawczynski qui vous fait
beaucoup de compliments.

Avec mon amitié
Souhaitez ^{me} bonne nuit.

Votre embrasse

Pasimir

Pracownicy, Konstanty, że to przy-
szło nam być od Konstanty i
i Karolka do siebie. Poproszono
i wyprawa i wina. Admirał ma
słuchać i przywrócić mu życie
nowe. Koję chłopcy adwokat.
ad męga epistoty i w tym
niepokoju i gwałtowności
tytuły w Cieszan Popłoch

Constantine

d. 17. Czerwca 1842. - 44. Strand Str.
Burlington Crescent - London.

Wzrosty Konstancy.

Teraz, po poświęceniu, to Górcin S. Mianowicie, do pracy
dowiedzenia się o zgonie Lelewela naszego, czegoż tam trochę odda-
naj, i że o sprawie ogólnej rozprawy, a całkiem opisać jej nie należy.
A jednakże, w robie wypadka, dotąd jeszcze niewiem, i czegoż że
w chwili która tyle na dziś wypracowała, tyle planów przewidziała,
które takie podane obywateli do życia, niszczona, a Dobrych potrzebowała
owocu sługich, wyprawdają, przewidzianych usiłowań, należy się
koniecznie, że robie, wystąpić ze słowem zachęty i pociechy, popraci
pierwsze, zbawienie, usiłowanie, skupiskowi, byłoby z czegoż po-
chodziłoby xysta, ale z niczem nie występować aby nie miało
trafić do emigracyjnego instytutu, a takim, co zamiast kupienia
rozrywki, zamiast pomoderu, zaskodzą by zmieniło. Wyrażenie
opinia publiczna, przez zaliczenie się z przyjaciółmi, należy się
wizji przewidzianym. Wy, którzy bliżej jesteście środka działania,
i więcej czasu mieliście do rozpatrzenia się w nowym stanie rzeczy,
lepiej wiecie, możecie, jakże on rozciągłości emigracyjny, w emi-
gracyj, pracy, w obecności gotowa, a ponieważ nie ma już nikogo
około którego potraciwi skupieby się mogli, czyż nie ma, jakiegoż wy-
krobyby ten sam, skądoby sprawić potrzebę. Jeżeli jest jaki, zmi-
sz, powie, a nie popraci gotowi. Ale, nadzwyczajna potrzeba,
aby ten wyrost, byłby z instytutem emigracyjnym, nadw-
z tego chwytowiem usiłowania, maso zgodnieniu. Jeżeli jest
Nowo jakie zbawienia, to być ona usiłowania w górcin, serm-
go, i w chwilach ogólnej potrzeby, lub trudzi i niebezpieczeństwie,
stanowi pierwsze słowo wydobywające się z przypadkowych pier-
Gdyby podobnie było słowo, że schwyty i polidry, wypadkiem byłoby
objawienie się, woli powracającej, woli czterywiskiej, wcalewskazują;

woli Bożej odzwiażając umyśły przewrótce. — Oho! kwestya jest dziś
wolać, czy odgadnąć i stawać do niej, postąpić, a tego nie można
bez dowiedzenia się co bratny myślał. Napisał więc w wątku pomysł.
Ileli, co pomysłili klęscy was i jako to pierwszy przewrótce natręci
zabłyśnięć w okradę waszych kiedysie z odzwiażania wychodzić waszy.
nali. Dabym ci przypatrz gózły srodek rukunku jako był mi do-
tąd zabłyśnięć. Nie narucając go, przedstawilibym go wam, do o-
proch gotowości poparcia kugobolwistki w myśl dobrą objawiać, do
czymu zbawieunego przewrótce, nie jessure jasnego w sobie wyprętać
nie potrafię. To samo dzieje się z Nowosielkami, z Głajnickiem,
z innymi, których niepodobnie zmieniać postawioło porządku w
iż cack. Od was więc żądamy pomocy w ocenieniu usposobień emi-
gracyjnych, i w zastawianiu do nich naszych kroków. Była cza-
potrzeba, sta odebrania odpowiedzi w Belgii, a dziś okoliczności są
takie nagłe, że zabłyśnięć cię musimy, abyś odpowiedzi mi na chwilkę
nie zwolnit. — Nie naśladowy mojego zwykłego lenistwa. — Po przeczytaniu
mex' pismo, i napis, i mi na porzecz — i kiedys to więcej przyjaźnia-
sięskai się potrzebują, niż w chwili powrodoznego powstania, mi-
trwogi? Kiedys burdziej potrzeba im wzajemnie się wyznosić? —
Napisał mi także, jako byty okoliczności smierci Elwela, jako do-
myśły lekarzy i przyjaźni. — Napisał także, co on upatrzył z kiego w
mojej oderwie na w mojąby się gniewać, albowiem ja, który pisałam
ja pod wpływem jedynie najgorutniej przyjaźni i najniezwyklej cwi-
łania, odgadnąć nie mogę. O towa ostatniego jego listu, z 2. 6. czerwca,
ze który mi przed kilką dniami dopiero doszedł: "Pamięć kłopotliwa -
" Chwała Bogu że Onet 13. two Stowa umieścić, bo możebyś zażądać temu
" ci wkrótce przesłucha. " — Co to za Stowa? — Ten wyprut ze strony umiera-
jącego cięż mi jak kamień na sercu. Powiedz mi w on znakczy mowie.
Wolałbym postać niejasność, dwa naczynie w wyrażaniu mojem, i
tę, nie przypisać stylowemu błędowi, aniżeli żądać, że to co
ze wywicie myślał, i takimi z obowiązku wyjawiać, mogło być

zale-
kicm
Br
dawn
prosz
naw
tego
liomy

Do
czy do
nam
parę
nie
Młodo

dozwolę, wrzucić i zdać się na spraczenie z moją dla niego namię-
nością.

Brata Białego od was dotąd nie mamy, a przecież dowiadujemy się że
dawno już wyszedł. Co to jest? - Powie mi; bo brat jest jedynym
przez nas czytelnikiem Emigracyjnym Dziennikiem, jedynym źródłem
naszych wiadomości o publicznym życiu u was i we Francji. Nawet
tego numeru w którym umieszczony jest moja odczyna, dotąd nie odebra-
liśmy, a ten wyszedł przed 6. czerwca.

Do drukarni Brata przystąpiłem przed tygodniem z dwoma tygodniami odroczone, trochę żmud-
nie, trochę niewiele; a dla zebrania pieniężnej nakładki potrzeb-
nam o nich wiedzieć. Czy się drukuje, czy nie? - Byłby mi bardzo przydatna
parę punktów; przydałby się do niej chociażby któryś z was, a żeby zna-
mie przesyłać wiadomości, bo jeśli by się brat nie mógł podpisać - Namówić
kogoś innego aby mi, choćby przez siebie, przesyłał o tym nadstąpił.

Met 6 July 1832

Place de Commerce, Hotel des Victoires.

35

[illegible]

Moja zapewna iz tvoj halumny afisieru, jedne z 106, druge z 102
tycząc z 117, pierwszy przez Mlecz. Tworząca under darsenduzgo naga nie mogę!
Placem darsenduz, bo darsenduz in pierwszej sordbrati ił między sobą ubygawale
tak z 26 podpisów było więcej jak patrzyła. Tuomantli darsenduz in
mają po drodze darsenduz darsenduz ubygawale, bo naga ił między, jak więcej.
Tworząca ualeby narsenduzki porypawale darsenduz halumny mały
Jumle nazapaw + Darsenduz, a ualebyki tyzwa halumny, darsenduz narsenduz-
pił karsenduz karsenduz od Tworząca Darsenduz, same narsenduz !! Afisieruady
galeb darsenduz darsenduz; ualeb ualeb narsenduzdarsenduz, narsenduz darsenduz
darsenduz na pamiątkę.

Probaby mnam wiata, ale ambasadowni mado. Albowiem
 tam było konyw, polozenie, ale ja niechciał abym niechciał, i
 co mi powinno być, kapayson nawet dygnajem niechciał
 uciec - Ljebym tyllow mialam awantura - i ty go znow, bo był w
 Strasburgu i dziew mi niechciałom w kubi gend - i tutej podje-
 mnych i kubi nowaki - Ma francus, wprawdzie go w las wioda.
 Pymusien go ichy powtórzył to przed g'ubym dygnajem the-
 mitek w na mni, na Ciche i uawogabla komitety nagedat.
 Murat powtórzył, francus nie bronił - On g'myrował, i zmi-
 nyjwiele stał się najwielozym moim kowala. Trzyty najmiejaj
 niegmyjennowici od riednygo Polaka niedogadom - przekadzi to mo-
 staj z wstaje wyjechom i zywitue sz dlanas bardzo upmiejom
 w Allez, nie tak g'ab kawy jenerat, albowiem boutalchwi mi
 powiadano - a mni i de tego zé new komitet będy obywatelom,
 i miuj magaj s'urindazy, mni sorbowic' g'mie mi g'ubny osady.
 Postaliomny 12,000 de etla'ch w N'emie; mny kony franci-
 dnyj tyllow kumie -

Piydo nuni j'ah nej'ej'ej' - i. bzg' - p'uchonangm sawye
umwim j'awmbe dla Cibi i pygwizani
Pyj'ant i Pye Pye

Monsieur

Monsieur le Capitaine Constant
Belgique, Grande Rue, Central Postoffice

du Comte de Poulon

Strasbourg

Konoway i Progi Pami... 36

Wyjście z Ławra, umiarom nieprzejdai więcej
gazety za męq. Wziętość za podjęte prace w
sprawie listu do L. d. wynurzyć ci, nie dla mnie
przyjemnośc i obowiązkiem.

Przypadek z "Polską" nie zaprawde gorzawy. Wolnoś
druku więc, którą rewolucya dała, czemu mieliby nam
odebrać? Kobiety żadne robotników nigdy sobie
takich nieprzywłaszczenia prerogatyw: tak nie to
działanie wobec Duchem przeszłości niemieckiej,
i powraci niemożt prędy takie, tylko w
niemieckiej głowie. To którego "Polski" atakowała
i umiarkowania, najgłośniej przeciwko takim
czynom chętnych protestować.

Sprawy Stowiańskie coraz większej nabierają wagi,
coraz trudniej rozwiązanu przewidzieć. Ale wolności
niezależności. Pogodny poranek rewolucyj
związują poddawioną uwagę! - Tu w Ławra
wstąpićmi dobrze prowadzić. Driedzi względem nich
stwierdza obchodni się: Mierze w idnej wsi, dawny

kapitan Polki, syn wiciuła; wzięty z emigracji
objął grunt w ojc. i gospodaruje. Bodałyby
takich więcej było. Lwie się Wyss, dekorowany 4. m.
a wieś Pałkowska.

Znalazłem tutaj map. Oborniejsz z Siemian; gospodarz
bardzo życzliwy i pełen chęci dobrych. Obecnie
posyła do G. P. wiadomości gospodarki. Radość
związaną tego nieodrzuć, lepszego trudów mieć
Korespondencja do większych stron.

Adresować prozę listy do Ławara na ręce
P. Karimiera Stachlińskiego, który latami

zamiennie będzie posyłać.

W lut. mój postelony jak sierka, więcej ciepła
nie zadziwiał. Robi co chce, nieobchodzi się
bez śniegu i ostrego wiatru!

Z najprzyjemniejszym uznaniem zostaje także
głównie a. Stary.

L. Dy

37
P. I. Potomni nasi ministrowie są przeniemi
lewi, która Austria chce zniszczyć; ministrowie
są z dawa.

1. że była administracja była Polska i tym w kraju
potrzeba nam Austrii, do niedostarczenia Austrii i
nie potraczenia chłopów.

2. Dla uniknięcia sporu o hegemonię z Prusami.

3. Dla uniknięcia trudności dyplomatycznych.

Skąd te powody wydają się być gdzieś zastawione

ale o do punktu 1. zachodzi wątpliwość

o Książę z Krakowa pisze do ciebie

Dla nas nie jest szersza. Ciesi moja

wszystko, ale także nie uprzedzi

Dr. August

J. M. Van Kester

Traveller

are Lovers

frank.

in red ink: Garter Drawing
1889. Very interesting

1889

Stowarzyszenie Pami

Kartki teoretyczne okazywać się przysięgi. Wzajemnie się więc do
licze z zafascynowaniem.

Ważne Parkow kasać wydrukować list do L. 1. na formacie 8.
w 300 do 500 egzemplarzy albo więcej jeśli Gas. Pow. chce
egzemplarze dotrzeć do numerów swoich.

Te egzemplarze raz postać postać do Lanceta
Kieru Pilleroni oddać dla publikacji do rozdania
albo przedania na ich własność.

List do Lepis Dany i 20 fl na druk

Polacem się przysięgi Parkowij

L. Ry

P. S. Bardzo proszę rekomendować Kocikę by był
niebylem zmiennym i tak.

1

ne

pr

he

- wa

ui

- ha

P.

wt

go

Fe

w

ia

Uy

ro

tr

lie

os

Pr

dr

i

nie pierwszy raz spór pomiędzy nami się toczy; Krytyki Pańskie w roku
przeszłym wykazywały dogmatycznie błędy w artykułach ekonomicznych
które w tenorze w Gazecie Lwowskiej wydawałem. Błędami bowiem nazy-
wałem Pańskie twierdzenia nie zgodzące się z uniwersalizmem swoim, albo
nie zawarte w książkach które cenisz najwyżej. — Niezadowolona Kryty-
kami Pańskimi moją moją ekonomiczną, wznowiłem wkrótce zdanie
P. Włodarskiego, którego sądowi zarady moje poddałem. Przypisali
właściwie tego znakomitego ekonomisty udzielił Pańskie, kiedyś chwili
gotów jestem.

Teraz stał się Pan naprzeciw mnie, nie nie idąc ścieżką naukową
wstępującą do profeso w piśmie moim nierozumiejącemu rzeczy, lecz
idąc, wnosząc przeciwko mnie oskarżenie, stoi sprzecznego porządku.
Upodobaliście sobie Państwo, w myśli odegrania na widowni waszej
rolę P. Thiers gromiącego P. Proudhona. Wolno postać tę przybrać, ale
trzeba poprzedzić znalezienie nieprzejawionych porządku. Mnie do takich
bierze niemniej prawa. Narwałbym pierwsze, przewidywa — Tragedia, byłoby
oszczerstwem.

Przytoczone na dowód oskarżenia słowa moje, znajdziecie Pańskie w wielu
dziutach ekonomicznych, w dziutach A. Smith, M. Culloch, Ricardo etc.
i wszystkich obrońców wolności handlu. Przeciwnie nigdy tych
pisarzy nie obwinia o kierowanie zwyczajnych obywateli i niekierowanie

właściwie.

Chyba że w steregach Protekcyjistów Angielskich, którzy dla siebie
 szukać będącie

Przedłożywszy Panu temi krótkimi słowami, jak bezradnie i o ogadywaniu
 obywatela niewiedzącego z Panem w żadnym rodzaju współzawodnictwa
 ani prywatnych stosunków, ani publicznego wpływu, przyjdzie do
 uwagi nad Socjalizmem, przeciwko któremu, jak uszy Herkules pod-
 -nieśli broni swojej walki.

~~Wskazywać to jest nie ma miejsca na czołach, ponieważ Panu, i w
 i nie powinniśmy sobie takimi myślać.~~

Socjalizm jest: Demokracją praktyczną zastosowaną do życia ludowego.

Revolucja 1789 roku przez stan średni Johnsona, nadała temu
 prządane prawa, to jest równość z wyższym stanem, i polityczną
 władzę. George, tym stosunkom odpowiednio zowie się liberalizmem.

Teraz żąda lud, to jest klasa ciężka pracujących, i karze żąda
 praw swoich, temu są sprawiedliwie wynagrodzenie praw. George
 tym pytaniem zajmie zowie się Socjalizmem.

Pamiętamy czas, gdy byli liberalista znaleziono w pewnych kręgach,
 byli nieprzyjacielem religii, w stosunku i. r. i. Dziś ktoś nie jest liberalny

Przyjdzie czas, i przyjdzie przed, gdy nie będzie Socjalista, zostanie
 cudem, a w ten czas zasady które my dziś głosimy, że umiarkowane

moje nawet za lekkie uchodzą. Aby stało się inaczej, musiałyby postęp ludzkości wrócić się w tył, musiałyby deputatem i przywódcę reformy na nowo demokratyzować. — Pojmujemy że stanowisi obywatele mogą nie być demokratami, idąc za wpływami przeklętych obywateli, ale demokraci przeciwni socjalizmowi, albo niemają szeregów albo niemają siły. Albo nie rozumieją socjalnych zasad, biorą błędy niektórych socjalistów za istotę nauki.

Związek określony przez koniecznie polityczną demokrację z demokracją
^{3.} ^{1.} ^{2.}
~~polityczną~~ ekonomiczną, liberalizm z socjalizmem, wypadki wędrują. Dając ludowi polityczne prawa, musimy przyznać ludowi możliwość używania tychże. Widzimy też w innych szeregach, nieprzyjaciół demokracji i nieprzyjaciół socjalizmu: a kto chwyci demokrację polityczną, niech socjalizm^{tem}, albo demokrację nie rozumie, albo pragnie używać jej obłudnie dla nieczystych celów.

Tak w pojedynczych ludziach tak w narodach, cieknie chwiej umysłowego dojrzenia, żadne analizowanie tych twierdzeń które były wiążące się dogmatycznie do niewyzwolonych umysłów. Widzimy w dziejach nowożytnych, społeczeńści ulegające przez długie wieki szeregi, dogmatom władz swoich, odwołujących się do twierdzenia że władza pochodzi od Boga. Ta zasada, zasada powagi przenikła stowunki polityczne i ekonomiczne. Godłem społeczeństwa, Order i Iron, fundamentem porządku, powaga i tradycja.

Na tymże fundamencie wykształcać doktrynę własności, odwołując się do sankcji praw cywilnych, do tradycyjnej legalności, i żądając tej dla siebie bezwarunkowej wetykaturowi Króla otarła Oskar i Fron.

Dawna ta podstawa broniła dotychczas własności, iak długo w niesumylności tronu wierzą, i w wetykaturowi praw od tronu pochodzących. Ale gdy społeczeństwo przysła do samowładzy, więc i wiarę w niesumylności politycznej władzy i jej wyroków, obalił duch analityczny. Zapytano się iak dalece postulatyzm polityczny jest zgodny z rozumem, iak dalece stosunki materialne są na moralnych prawach oparte? Roządek narodu żąda dowodów że króci własności pochodzenie jest sprawiedliwe, i że był jej nie jest promyślowości narodu przeciwny. Opiekni swoj nie może dawać ogół, własnościom pojedynczym, jeśli dowiedziom niebędzie że one są ogółowi przyteczne.

Indywidualiści uważając żeżek społeczeństwa iak środek zabezpieczenia pojedynczym członkom własności swoich, musieli przysię do teorii przywilejów, monopolów i do egoizmu. Musieli wpaść w idolatrię Króci bożyszczem bogactwa.

Socjaliści uważają że celem społeczeństwa jest dobro wszystkich, ażeby i pojedyncze wolności, siły, i bogactwa, albo wykluczyć się

¹⁾ Simondi. Economie Politique

w maja ze społecznego Związku, albo podległemu Zarządowi przytkowi wpiśnięmu.
 W ten czas narody przedstawiają się nam, jako stowarzyszenia współ-
 działających solidarnie, gdzie ciągle trwa się wzajemności ⁽¹⁾
 i w których są źródłami bogactwa dla pracujących, nagromadzone
 z zarobki ich bogactw.

Daje nam się ze takimi zarządami, socjaliści lepiej brawa wstawić
 od Pami. Brawicie ich jako faktum, ale to musi być obalone,
 my dowodzimy ich wytyczność dla ogółu.

Ze zaś ^{bymy} są błędne wyklady socjalizmu, że używają teorii tej dla
 celów anarchicznych, to przeciwko zarządom nie dowodzi nic.

Pobur ludźmi żyjącym w imieniu Religii, przeciwko temu to w duchu
 Religii.

Potrzebnie szkodliwych eksperymentów i socjalistów, które wzywał Froudhon,
 zapewne teorie nasze w praktycznym życiu wprowadzić.

Zai przytargi zarządów twierdzenie wiary więcej przewozić Pan, dla
 uniknięcia nowych nieporozumień.

Zarząd do każdego prawa przydatnego jest obowiązkiem: do każdego obowiązku
⁽²⁾
 przywiązane jest odpowiednie prawo.

Wniosek. Prawem każdego człowieka jest wstawić osoby swojej, t. j. wolności
 swoich i czasu swojego, tudzież wykonywania wolności, pracowania:

⁽¹⁾ Bastiat. J. D. Débats 14. Sept. 1848.

⁽²⁾ Dupont de Nemours.

Obowiązkiem najpierwotnym każdego człowieka jest zaspokojenie własnych potrzeb i przyzyskanie się do bytu społecznego pod której opieką kształci.

Środkiem używania praw i wypełnienia obowiązków jest praca.

Wież, używając człowieka pracę niezmierzając, należy przybrać tego sposobu używania praw i wypełnienia obowiązków ludzkich.

Takim, społeczeństwu celom być musi zapewnienie człowieka swoim możliwościom pracowania.

Możliwość ta wynika z usunięcia przeszkód tamujących wolę używania zdolności i czasu. Ale na tym wiedzy i tu powstrzymać trudności.

Albowiem praca musi mieć za skutek produkcyjny to jest wydawanie rzeczy mogących zadość uczynić potrzebom pracujących. To wydawanie zależy od wykorzystania materji przyrodzonych w sposób użyteczny, ponieważ materja tworzy się nie jest w mocy ludzkiej. Przeto, do produkcji potrzebne są prócz zdolności i czasu, inne materje wykorzystaniu podległe: a że samymi tylko organami cielesnymi praca ledwie jest skuteczną, potrzeba innych narzędzi wykorzystujących.

Kiedy więc człowiekowi tylko wolność pracowania jest zabezpieczona, ale nie daje społeczeństwu iemu ani materji do wykorzystania, ani narzędzi, więc człowiek ten nie ma możliwości pracowania. Niebądź więc ani praw osobistych używać, ani obo-

wypędzić.

Zadaniem więc byłoby: ażeby każdy człowiek miał, nie tylko prawo
lecz i rzeczywistą możliwość produkowania użyteczności dla potrzeb
swoich.

Stukajacy rozwiazania za pomocą rozumu samego, przypili do komun-
-izmu, faryzysmu i tym podobnych utopii, albo do desperowania
o społeczeństwie. My, wychodząc jak tamci z stanowiska socjalizmu
do wniosków przychodziliśmy wiele innych, temi są.

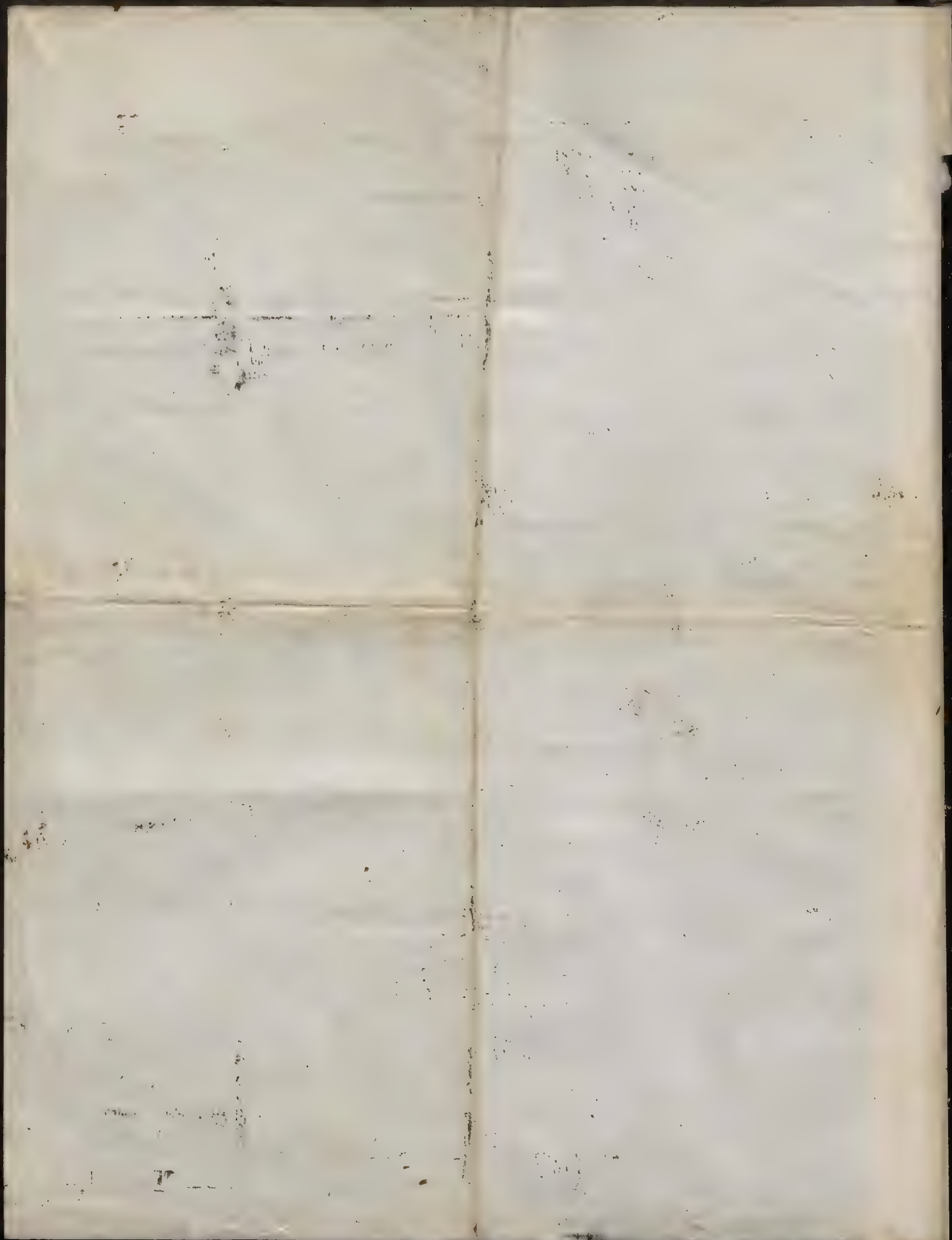
1° Że prawo postępu ludzkości na tem właśnie zależy że większość
ludzi ^z stanu ^{zadnego} ~~zadnego~~ ^{one.} ~~nie jest~~ ^{nie jest} zadowolona. Przeszłość

cierpienia większości są koniecznym warunkiem postępu; prawem
światowem którego ludzie zmieni nie mogą.

2° Że cierpienia te mniej dotkliwemi uczynić, może tylko wyzolenie
moralne wybratczynie, młodości w bogatych, cierpieniom w
biednych.

To nauka Ewangelji, i na tem zależy socjalizm p. L. R.

Xięciu Adamu Jerzemu Czartoryskiemu
Senatorowi Wojewodzie Królestwa Polskiego byłemu Przewod-
niczemu Rady Narodowej. Opulchny J. J. Sakramentami przesiadł
do wieczności dnia 15. Lipca r. b. w. 92^{ym} roku życia

Zwłoki zmarłego wyprowadzone będą z
Hotelu Lambert w poniedziałek dnia 22. Lipca
o południu do Kościoła S. J. Ludwika na wyspie po naboiemstwie
złożone tymczasowo w Kaplicy tego Kościoła.

Pozostała wdowa Xiężna Czartoryska,
z dziećmi i krewnymi zapraszają współziomków do
oddania. Wieloszykowi ostatniej chrześcijańskiej posługi.

Wieczny odpoczynek racz Mr. dać Panie.

Paryż dnia 17^{go} Lipca 1861. r.

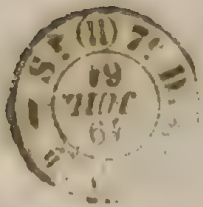
1884

Poste de Mabley 36

Dr. med. & Chirurg. Dr. H. H. H.

Monsieur Constantin Dufour

Dr

Je viens de recevoir par la voie de communication la place l'ordre du
ministre de la guerre qui m'empêche de quitter immédiatement Strasbourg
et me renvoie comme officier polonais à Avignon. Cet ordre ayant été
communiqué à la police, mon rôle est terminé, c'est à dire, bonjour le
sénat qui je prends la liberté d'adresser mes regrets à d'admirer mes regre
ntation's.

Arrivé en France de l'Angleterre avec un passeport du Ministre français
pour Paris j'y suis resté pendant un mois entier, chargé d'une commission du Comité
Central de Paris et que j'ai rempli avec un passeport en règle; depuis
deux mois je remplis ici les devoirs qui m'ont été confiés par les
voies que vous m'avez honorées le Général pour m'indiquer l'importance
commettant. J'en croie que j'en mon séjour n'a pas été sans quelque utilité,
n'ayant aucun caractère officiel j'ai toujours rempli les commissions qui m'ont
été données par les autorités de Strasbourg, mon seul but a été de servir
mes malheureux compatriotes. Désireux cependant de répondre honorable
ment à mes engagements à la confiance qui m'a été accordée par les
deux Comités Central Polonais à Paris et celui de Strasbourg, pour pouvoir faire
face à mes engagements, pour fournir différentes commissions qui
m'ont été confiées, je désire rester à Strasbourg, le tout nécessaire qui
remplir mes devoirs. C'est pour cette seule intention que je
vous prie Monsieur le Général de vouloir bien
à cet effet m'appuyer auprès qui de droit, dans ma juste demande d'espérer
bien que justice sera faite à ma demande incessamment.

Quant à l'ordre de M. le Ministre de la guerre de me renvoyer comme
officier polonais à Avignon je déclare qu'après la fin malheureuse de notre
malheureuse révolution j'ai pris ma démission de l'armée. Arrivé en
France j'en ai jamais eu l'intention de servir au sein
qui ayant pris ma démission après la fin de notre malheureuse guerre
de la révolution, et n'ayant aucune intention de servir en France, n'ayant
jamais participé aux secours accordés par le Gouvernement aux offi-
ciers polonais, je ne me vois point être dépendant du Ministère
de la guerre et de ses ordres concernant les militaires.
Veuillez bien Monsieur le Général m'appuyer dans ma demande
à une demande et daigner agréer

comp
compa

a rev

bugu

Vous m'avez envoyé à Strasbourg. Soldat citoyen je ne connais que la
consigne de l'homme et de mon devoir; je ne puis quitter mon poste
qu'après avoir reçu un ordre de V^{otre} Général qui'après avoir déposé mes
fonctions dans les mains de celui que Vous avez nommé. Le ministère peut
me le^{ver} dans mes droits ~~sauf la violence~~ de citoyen ^{libre et} soumis à la loi d'un pays, ou malheu-
reux il cherche asyle, il peut user de la force, ^{de la violence} mais il ne me fera jamais
volontairement quitter un poste assigné par le premier citoyen de France
aux des peuples malheureux et de leurs libertés.

Général j'attends vos ordres

Monsieur le Préfet.

Vous m'avez invité il y a quelques jours à me rendre chez Vous, tout malade que j'étais; je n'ai pas cru cependant devoir me résigner à un ordre de l'autorité. Dans cette entrevue vous m'avez signifié en termes forts durs, et au quel votre état malade m'a empêché de répondre comme j'en aurais le droit, que j'usse à quelle Strasbourg à l'instant, sans quoi Vous me feriez conduire par la gendarmerie de Brigade en brigade jusqu'à Châteauroux.

Si je ne dépendais que de moi, soyez convaincu, Monsieur le Préfet que je n'aurais pas attendu une injonction de ce genre pour quitter le sol hospitalier de Strasbourg, et même de la France. Mais Vous n'ignorez pas les devoirs sacrés que j'ai à remplir ici. Vous savez qu'il est de mon honneur de m'acquiescer de la mission qui m'a été confiée, aussi ne résistai-je à la mesure oppressive dont Vous vous rendez l'instrument à mon égard, que dans l'espoir que mes réclamations et celles de mes amis, réussiraient à faire révoquer la mesure arbitraire du Ministre, et que Vous me permettriez d'attendre en cette révoocation, ou tout au moins celui qui doit me remplacer en cas de refus. L'ordre qui m'a été transmis a détruit l'espérance que j'avais conçue de continuer de prêter mon assistance et à porter secours à mes malheureux compatriotes.

Cet ordre.

à Monsieur le Préfet de Strasbourg.

Cet ordre menaçait ma liberté individuelle, il m'était la possibilité
anordée d'ordinaire à tout citoyen libre et paisible en France, de
terminer ses occupations.

Desirant cependant éviter les fausses interprétations que la
malveillance ou la mauvaise foi pourrait donner à ma résistance
aux ordres du gouvernement, Noutant Vous éviter à Vous même
l'exécution des mesures violentes dont Vous m'avez si généreuse-
ment menacé; voulant surtout prévenir les conséquences fâcheuses
qu'occasionnerait un tel acte de persécution sur les esprits des habi-
tants de Strasbourg qui témoignent tant de sympathie aux Polonais,
je pars, mais je prends acte par la présente de la violence inique
dont je suis la victime; je proteste contre cette mesure arbitraire,
etc. de cette violation du droit des gens en ma personne.

Si du reste j'ai déplu à des autorités si promptes à recher-
cher sur les mesures oppressives, qui leur sont prescrites de plus
haut; je m'en consolerais en emportant l'estime des bons et
généreux habitants de Strasbourg, si j'ai eu seulement le bonheur
de la mériter.

Agreez Monsieur le Préfet l'assurance de ma haute
considération

Votre très humble serviteur

Constant Zaleski.

capit

le 27 février 1832

Strasbourg.

par Notes électroniques

en conséquence je m'adresse à

leaves but ~~spurs~~ ~~collected~~

de choisir d'une résidence tout autre endroit
France
si par la manière vague de
exigais pas ^{un esprit} ~~un esprit~~ de déplacements, qui et des pertes
trous qui m'ont. Dans notre malheureuse position ~~deux fois~~
existence misérable ~~de nous en dire~~
d'entretiens que possible. J'ai donc ~~proposé de quitter le sol fran-~~
cois et chercher asyle. Je me suis donc décidé à chercher asyle à quelle
le France et chercher asyle dans un pays où sans qui puisse m'offrir
ma existence si non heureuse du moins possible.

J'ai l'honneur de vous prévenir Monsieur le Préfet que
 qu'en conséquence de l'ordre que vous m'avez communiqué je me suis mis
 d'un passeport, et que je suis prêt à quitter Strasbourg. ~~Mais avec toute~~
 Vos craintes de m'être pas mis dans le cas d'être de requies dans l'accom-
 plissement des ordres qui vous ont été transmis sont superflues. ~~Mais~~
~~mon respect~~ ~~connaissions le respect comme~~ J'ai toujours eu respect
 la loi ~~cette~~ celle qui vient d'être votée ^{à la Chambre,} ~~devenir~~ votée contre les malheureux
 réfugiés ~~sauf~~ est positive, mon cœur ne peut la désavouer mon devoir
~~sauf~~ ~~toujours~~ ~~se~~ ~~composant~~

serait. Difficile de quitter Strasbourg
Il m'est ~~capable~~ ^{impossible} de partir dans les vingt quatre
heures, que Vous voulez bien m'assigner, ^{pour mon départ} un déplacement après
cinq mois de séjour ^{me} n'est pas facile dans une aussi courte durée
de demander à rester ^{encore} jusqu'à mardi si ce n'était pas abusif
de Votre bienveillance, toutefois je suis prêt à me conformer
conduite à votre ^{décision} ~~ordon~~ ^{liaison} ~~des~~ ^{les} ~~donner~~ ^{mon} ~~la~~ ^à - ne pas refuser
à une ~~la~~ ^{de} ~~me~~ ^{faire} ~~communiquer~~ ^{des} ~~ordres~~ ^à cet effet
J'ai l'honneur

X mil Ojenzta ponedwzethicem staro tu co wrightu 2. 16 Wnucina 1849 Gucwa

[illegible]

1. Legia Nowożytna ma za zasady: Młotowś, Ludzkoś, Ojczyznę, Moralność i porządek towarzyski. —
2. Nikt nie będzie przyty do tej legii, kto nie da słowa na piśmie że będzie wykonywał ściśle obowiązki Szerego i czł. wyrażonych w artykule poprzednim. —
3. Legia jest kierowana przez Komitet tajny i złożony z członków Szerego a najwyższy dzielnicy i z przewodniczących tych członków jest razem naczelnik legii, który siedzi z siadając w Komitecie, będzie wykonywał to co Komitet postanowi; on tylko będzie znany naczelnikom Batalionów i dowodcom kompanii. —
4. Legia składa się z Batalionów, a Bataliony z członków kompanii. Kompania z Kapitana, Porucznika, Dowódcy podporucznika i 12 Podoficerów, z których jest dwóch Sierżantów Harajskich a innych z nich utrzymuje biuro kompanii a drugi jest na przypadek jego zastępcą w nieobecności lub chorobie. —
5. Sierżant Batalionu, ma także swego zastępcę w Podporucznika na przypadek choroby lub nieobecności; dwóch adjuutantów starobnych. —
6. Sierżant Batalionu dowodzi całą kompanią; jest im zastępcą znany z swym stanem; ma przynajmniej Kapitanów na radę tychże karosów wyśkowej swego Batalionu i jego moralności. — Kapitan ma te samo attributione w swój kompanii, z tylko wszystko z zwoluje na radę wszystkich officerów i podoficerów. —
7. Wszystkie działania polityczne i innych najwyższa nad legią należy wyłączyć do Komitecia tajnego a roz- kazy i stanów wychodzą przez organ Naczelnika wy- śkowej legii. —

8 Wyborów bynajmniej nie mają tam, gdzie kurdy
w drodze Dobrowolności, a zatem kurdy w drodze nieprze-
na Podofuraj; ten stopień stanowi każdy Legii: a
w miarę jego zdolności i moralności celujący. Komitet
za pośrednictwem Maczyska Legii i niektórych władz
używa go do służby w stopniu takim jakemu może
godnie zadość uczynić. — Legia bowiem jest zarządem
szkół moralnych; Wąskowicz na przykład przystąpił do
uczony i doświadczeni. —

9 Kurdy członkowie Legii jest zupełnie wolny w swojej
opinie; chociażby tak politycznej jako religijnej; nie
naruszenia ich drugiemu; żadnych więc dysput w tem
względzie nie mogą być; użytych ubrań
Legii; Legia bowiem jest tylko szkołą moralną i wy-
stępując bez różnicy opinii i wyznania. —

10 Kurdy członkowie Legii może ich szukać sposobu do życia
gdzie oni się podobają; nie przeszkadza nigdy naturze do
Legii, ale musi o tem przez swoich zwierzchników
zawiadomić; Komitet a przystąpił swym publicznie, w
takim razie zupełnie ich między nową członków obec-
przystąpi do Legii przez Kapitała Kompanii i pro-
wodzi ich wtudzie. —

11 Nie tylko Polak i Emigrant ale kurdy Stowianin
może należeć do tej Legii

12 ~~Przypis~~ Kurdy członkowie Komitetu jest zarządem Godofica
razem w swojej kompanii; i żadnego wyrażenia ~~tytułu~~ by nie
może w tem czasie, ani być znanym że jest członkiem Komitetu.
— Komitet jest zresztą miuicy odmiennie się w wyborze

postawie przez losowanie wybrańszy w przed nazro-
nionych na świecie między bez różnicy Hopsia w Legii;
sami wracają do swojej kompanii. Komitet nowy tylko

może dać im stopień Officera lub Siofa Batalionu. —
Maczyska Legii Wąskowicz Legii i Sekretarze mogą
przesłać; Stary i nowi Komitet tego chce na Ziem-
tworzy się; lub ~~przez nich~~

13 przystępuje Legionistę. —

51

2

2. *Adiantum*

4.

212

21 Dec

—

521

<u>16</u>	<u>17</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>20</u>	<u>21</u>	<u>22</u>
<u>23</u>	<u>24</u>	<u>25</u>	<u>26</u>	<u>27</u>	<u>28</u>	<u>29</u>
<u>30</u>	<u>31</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>12</u>
<u>13</u>	<u>14</u>	<u>15</u>	<u>16</u>			

Price 20 /- 2. 3. 4th

- 2 Do Wall — 25 — 5.
3 Do H. R. 9
4 Do Ant. W. 10
5 Do W. 10 — 25. 5.
6 Do H. 10
7 Do H. 10
8 Do H. 10
9 Do H. 10
10 Do H. 10
11 Do H. 10
12 Do H. 10
13 Do H. 10
14 Do H. 10
15 Do H. 10

Lucy

S.	W	S	C	S	N
16	17	18	19	20	21
22	24	25	26	27	28
2	3	4	5	6	7
2	10	11	12	13	14
					18

Zyrra.

5	W	S	C	f	S	N
<u>16</u>	<u>17</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>20</u>	<u>21</u>	<u>22</u>
<u>23</u>	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16			

Acronomy, usually from now Monie 16

Wzrost osadzonego wyprawy jomany

Średnia ilość popraw: powołany 17

do. Sta Bel pneumonia 18

Pinguicula vulgaris 19

To Lynne Re—— 21

24 Docteurs de justice des universités médiocres 24

2 Cr. 10 ft, very much gray & white

28 Ludwig's air - January 8th on the ... ..

26. Stawiony w jesienną pogodę będzie i przed sobą
rozstawiony pociąg wozów i bickim mogą być także

27 Cyo: wing to, we with

28 Nicht ein ganz rest.

29 idem

30. Syn. Ku - Strain abgibt, ein Produktkamm

31 Nektar tot 1 i 2 opzierung

3. King da ~~Alman~~

4 June North

§ Sycon

6 Tyber hymen

14. *Scirpus Dobrokrasulovii*

14 ~~Wt~~ Wyia 2

17 Wt Wyland
5 Fred the Hawaiian a protest: story

D. Wal: 10 Kusan 1 Wal 8 10 M.
10 Kusan 2 Wal 2 10 M.

So. Wat. 10 Mason 1 Wal. 10
So. Wal. 10 Mason 2 Wal. 2 10 M.
1 B.

20 Mel 12	10	Marca	3	13 R
20 den	10	Marca	4	14 R

10 H.R.	10 March	14 Sept
20 Oct.		15 Sept

20 Aust. 6 Str. 20 Mar.
20 Str. 7 Jacky 10 Marca.

7 Jacky
8 Jinty

8. Miss
9. Wm
10. G. H.

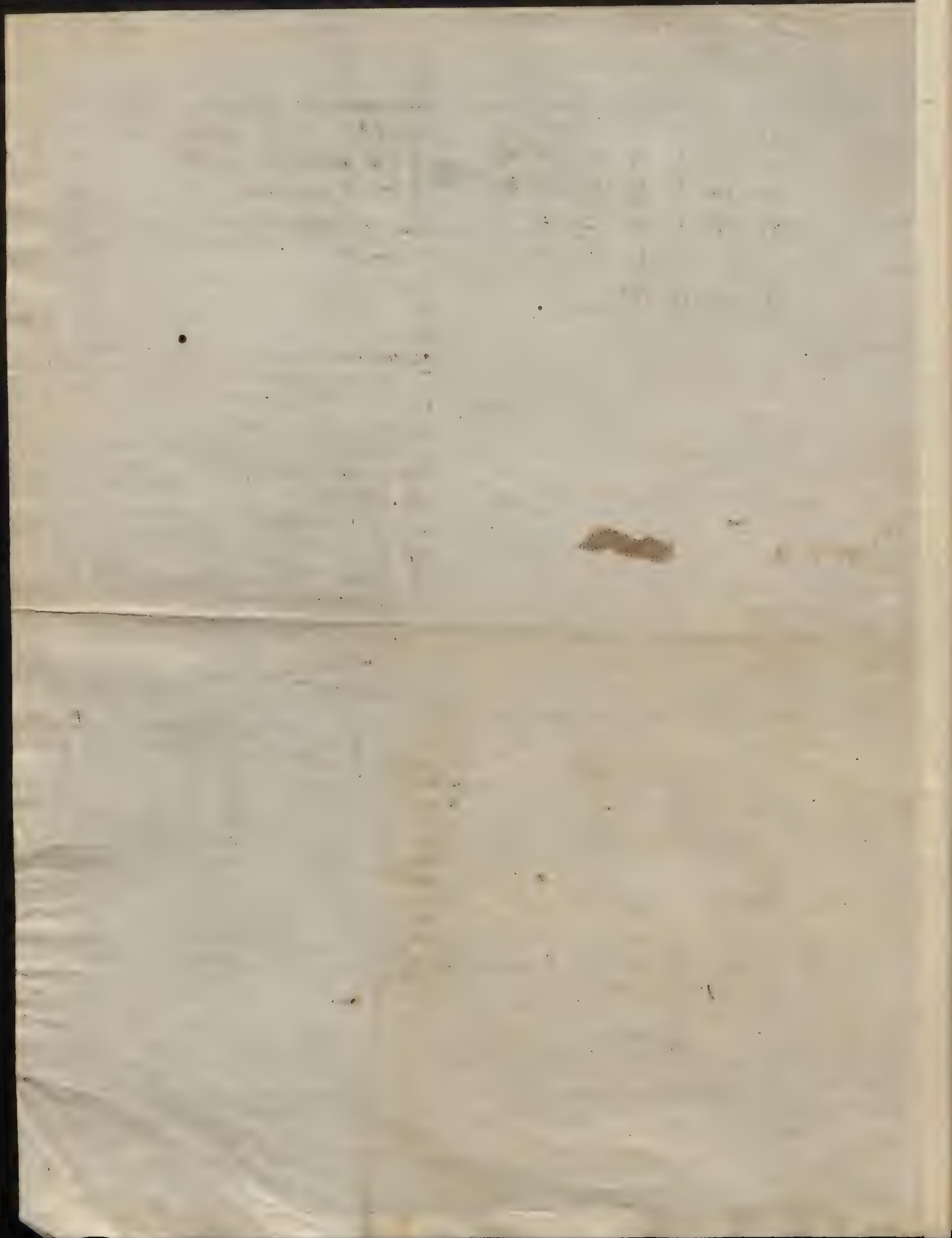
20 Apr	16 48
20 Apr	11 110

11 Don
12 Dornier 10 Maxia
13 Mr. Aus

2. Jacky
2. ~~Jacky~~

2 x 100
doan
14 ad.
15 aut

Prati

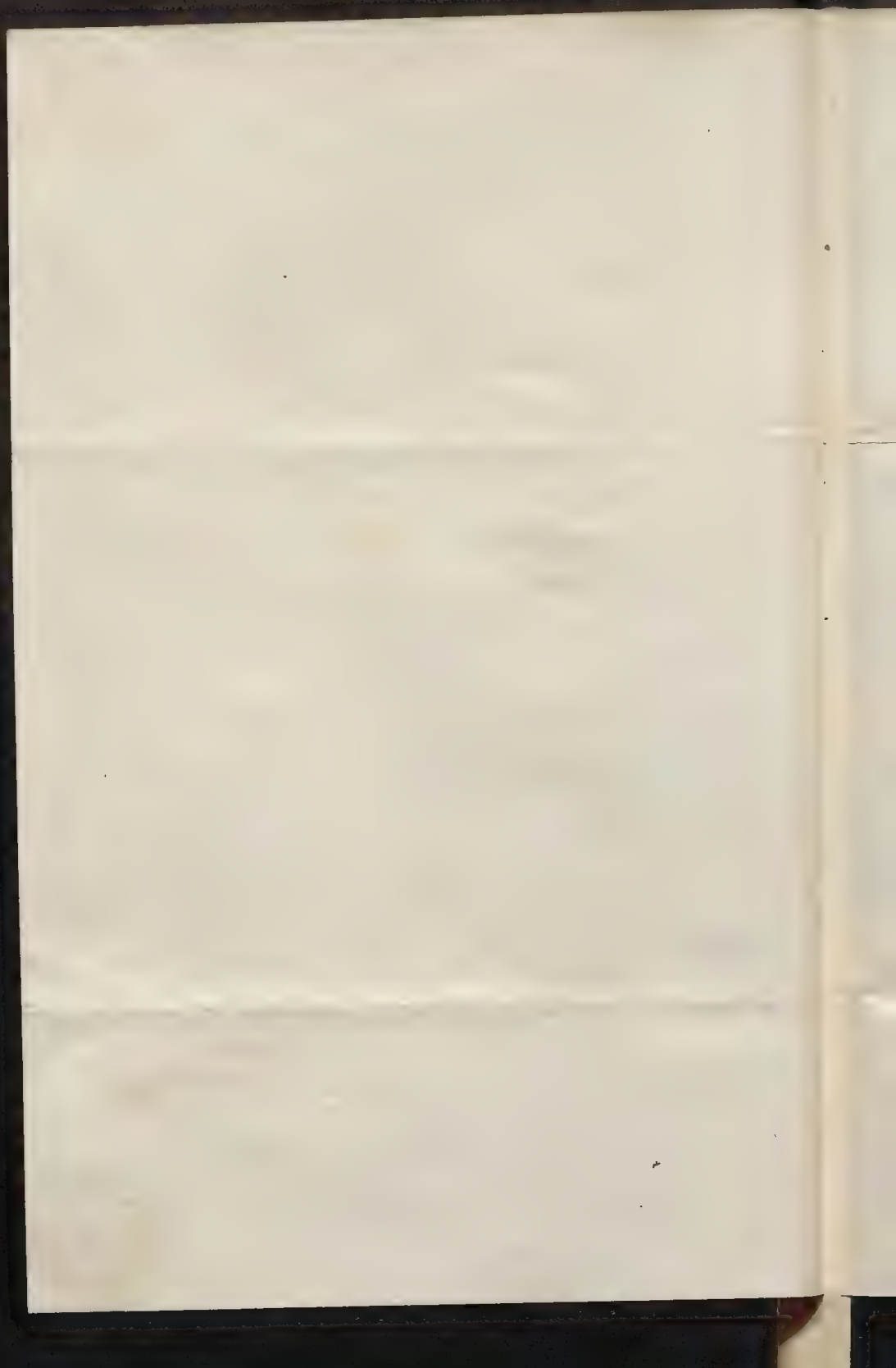
Parzy 12 listy 1832

5

Stanowisko Generale.

Niech najprzód iuż iuż odry-
śnięty list Twój, i korespondencja inna
przybyła wyglądają. Tymczasem prze-
szłam na nowo Głowa listy otwarte do
komitetów Niemieckich dla Władym
i Napoleona, i tu dla jaśniejszego zroz-
umienia ^{zrozumienia} albo do Göttingi albo Han-
nowy, którzy by porachowali i w miarę
następnych — a dla jaśniejszego do Ratisbr-
y i dalej wytknęli być mogą. Trze-
ba tylko pamiętać dla naprawy z umiarem
i do porachowania do pierwszego komitetu.
Niech ojców pomysł wiele to nato
potrzeba iuż iuż iuż iuż iuż iuż
i korespondencja inna listy to zro-
zumienia. Polecam iuż wyrażenie
i listy moie spójne

Alum

20. *Handwritten signature*

Handwritten signature
Handwritten signature
Handwritten signature

Wszystko stało się do użycia. i użycie. użycie.
zatrzymanie przez resztę w historii i w...
zdecydowanie pewnie podniesienie.

Paris
12. fevr. 1832.

N° 194.

KOMITET NARODOWY POLSKI.

A Messieurs les Membres des Comités Allemands, en faveur de
la Cause Polonaise.

Messieurs,

Votre bienveillante et fraternelle sympathie dont vous donnez
tous de preuves en faveur de nos infortunés compatriotes, nous procure
aujourd'hui l'avantage de vous recommander particulièrement
Mr Napoléon Sierawski. Fils du Lieutenant-Général Sierawski,
l'un de ses illustres guerriers qui comptent quarante ans de
gloire et des combats pour la liberté et l'indépendance de la
Pologne, Mr Napoléon Sierawski possède en outre de nou-
veaux titres à l'intérêt et à l'admiration de braves et gi-
néreux Allemands. Il a combattu les armes à la main
dans la dernière guerre de Pologne, et il préfère l'exil
et la misère à des chaînes dorées de nos oppresseurs.

En facilitant par tous les moyens possibles le vo-
yage de Mr Napoléon Sierawski, vous rendrez, Messieurs,
une partie de bonheur à son digne et vénérable père,
en lui procurant la possibilité de voir son enfant chéri,
vous conserverez à la patrie polonaise un brave et hé-
roïque fils qui revolera, au moment donné, à de nou-
veaux combats pour ravir au despotisme sa proie.

proie ensanglantée. C'est alors, qu'il aura, conjointement avec ses compatriotes, l'occasion de prouver sa reconnaissance envers les peuples de la Germanie, car la liberté et la grandeur de la Pologne, sont désormais inséparables de celles de l'Allemagne.

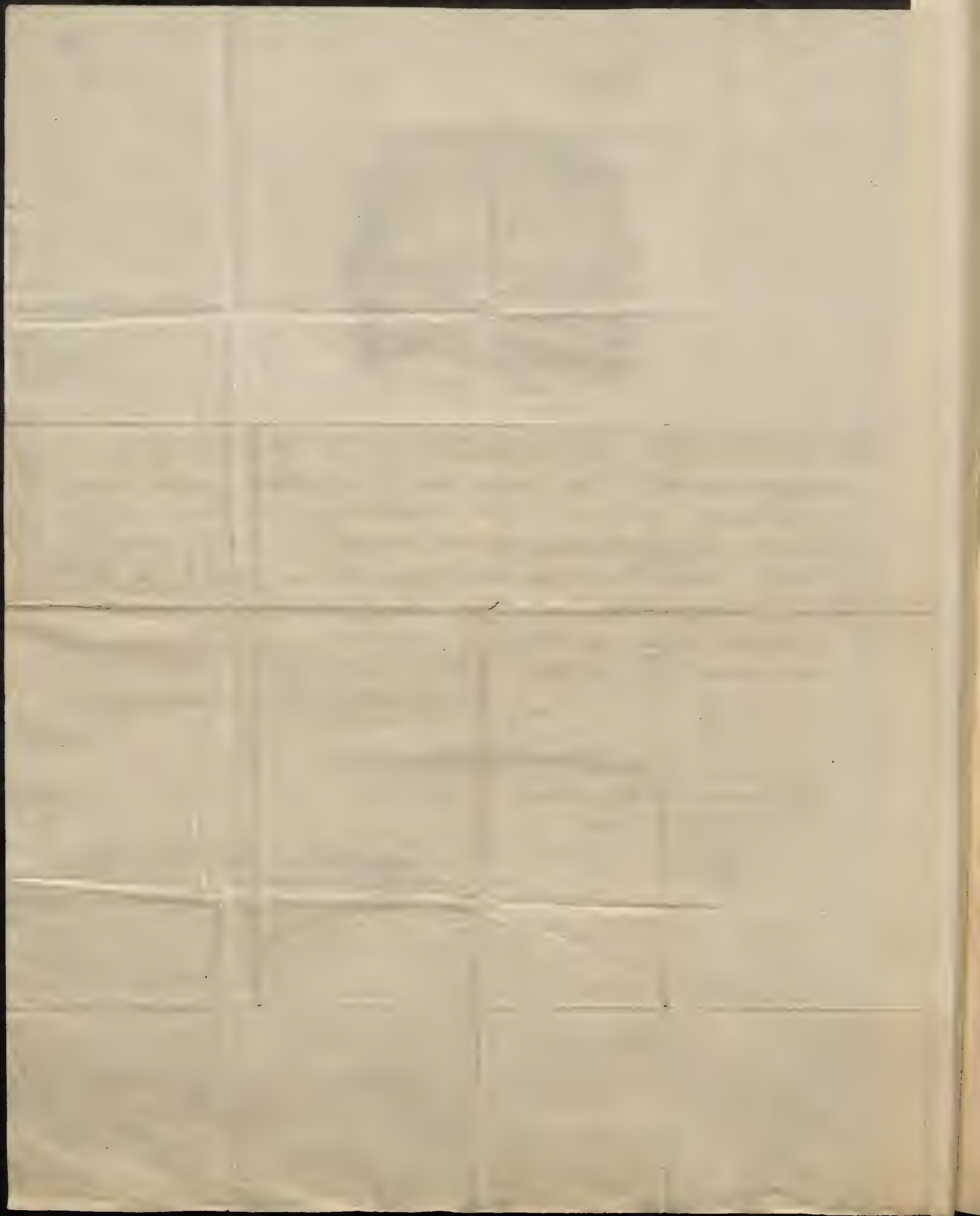
En vous réitérant, Messieurs, notre recommandation, nous avons l'honneur d'être avec une considération très distinguée.

Leunspachin
Président du Com. National

Le secrétaire National Piechiewicz

Do Emigracyi Polskiej

13raia.

Chwila jest ważna: spokojniej wymaga rozważa - Kimśto jedno z Emigracyjnej młodzieży - Postanowienia emigracyjnego wrogi głosi swój tryumf; zwolennicy jego stają w wierze, trąca nadzieję, bezowocną pracę, znużone opuszczają stonie, lub, pomiędzy sobą, nieprzejawiając, szukają tego, który przeciwnościom ich mniej się okazał przeciwnym. Jestto chwila próby i sądu; szukający tego nieokalanego z niej wyjdzie! - Długo, nieumysłowo milczy; a ponieważ posiadamy słowo potępienia, pocichy, przysiliwszy je wytrzeć i próbę potępić konie - Młodzi

Czyż w swym rozkazie, narodowe w swojej dąsności i celu, jednoznacznie kwitło lub, nayj; a gdy wzrostowi i potężności siłami miało uwierzyć swą pracę, zamiast potęgi, dowiedzieć niemożę. Wzręzy dla niego żywotnej mian- miało powiedzieć zdania swojego, a raczej zdania niemiato - zamiast! - Władza jego miała być jego myśli wyobra- zicielką; już znalazło się trzech niezgodych warunków temu radość, ale niestawo dwóch jeszcze, a gdy prawić nagromadzona potrzeba liła głosów, z niecierpliwością, z wahaniami się przysłała uwaga, trzej pierwsi poznali w nim żywioł różnorodny od siebie, i pomiędzy nim a sobą, zadawali aby jeden wybrano. Mógł być wybór wyjątkowym? - Jeżeli głosowania wypadek ma być uważanym za wyraz myśli powszechnej, myśl ta była się we trzech niezaprzeczalnie wielką; myśl ta niemożę uleść skorynieniu jeno tam gdzie postrońne okoliczności wzięły ją przysła; okoliczności prawi- chu, jakiego zbyt długi wymagata przewoła; okoliczności form dowolnych ustawy, liaby ustosunków komitetowych, liaby kompletu, niemożę aniżeli nawet o zabiegach interesowanych liotery. Jednak, o druzo! okoliczności te, lubo postrońne, zamyślił myśl jasną, przedkim wielkością, a raczej zatarły, zniszczyły ją; i gdy o powołanie, o stwierdzenie jej jednoznacznie się zapytano, po roku namyślnu zgęsiła mata, tylko wyraził ją umiała - wziętości niemożę dowiedzieć że nie ma myśli, że nie jest - Możemy? Stąd się Tędy? - możemy wierzyć aby tyższe więcej były wspólne, myśli, kiedy z pomiędzy sobą nie ba pisać znaleźć niemożę aby takową myśl mieli?... Nie - A ponieważ stądzenie prawdę nie jest, prawdą, która jed- nię zbawieć nas może, zamiast przekonania złemu, ozubając ją przysła, i się zniszczywszy, wrócić na drogę zbawienia:

Kierma Zjednoczenia, ale jest Polska! - Jedna z form, pod którą postannictwo nasze względem ojczyzny patrzeć zamierzamy, rozpadł się; ale postannictwo to jest, i obowiązki przez Polskę przy opuszczeniu jej nam poruczone, na nas nieprzebiega nigdy. Szukajmy do ratowania go środków.

Postannictwo nasze względem Polski! — Tu cała tajemnica naszej przyszłości i naszych dotychczasowych niepowodzeń — Postannictwo nasze względem Polski — a zatem nie uważanie siebie za Polaka, nie pracaowanie nad sobą, nie urządzanie się jako kraj wszechwładny, i przywtasuranie sobie tego w jemu tylko należy; ale stwierdzenie jemu, przyspasobienie mu drogi, wzięwanie na jego koszty tych dla wskrzeszenia jego środków, które nam miejscowe nasze położenie podaje. Wyobrażanie jego, kaisa! — i tego obowiązku nikt nam nie zaprzeczy — ale jako jego portowie pomiędzy przyjaźnieniami ludami, jako stwierdzenie jego praw, zwiastownicy jego przyszłości; nie jako jego namiestnicy, zastępcy, prawodawcy, królowie. W tym między innymi dwoma była ważność leży błąd który wszystkie najokrutniejsze zamiary Emigracji dotąd zniweczył; starał się on wtłuszczać jej i jej jasnie.

Księżniczka Polska segnącym ją synom: "Bądźcie Polscy!" i powiedzieć nie mogła ser pogwałcenia owego narodowego wszechwładztwa, którego kluc na nikogo nie jest mocna; którego złwania czas minął, o wład wszechwładztwa ludu narazem piewszy raz wyzaczonem było. Powiedziała im: Sturcie Polce, po za jej granicami kiedy wewnątrz ich Sturyc' jej Sturyc' nie możecie. I Opakności, która z Turbim wyznaczyła, miała swoje widoki, jak je ona nie przystąpiła wielkie historycznych zdarzeniach. Aby być, Polska potrzebowała być myślenia się na zewnątrz; potrzebowała nowego uznania przez lud bratnia nowiej Europy, i oto dla czego jesteśmy tu — oto o czem zapomnieli nie powinniśmy.

Polaka upadła, wolała, upadła przez zdradę, przez błędy dowódców, przez widzenie arystokratycznej garstki, przez nie-
dołętność sejmowa, przez indywidualne, drobne, przypadkowe, przychyłki; i siły, prętko narodu, w siebie ufać obowiązane go, skru-
szone widziata pod ciosem, przez pojedynczych ludzi zadanych, kiedy, aby być, powinna je skutecznie morda stawiać przeciw ca-
łej polityce sławionych, trzech mocarstw. Nie - Polaka nie tak ułaskawienie upadła, ale ułaskawiała jej wyznanie Wyrokiem, które,
aby dać dojrzeć nasionom przyszłego jej bytu, wymagały czasu dżurzego, krwi męczenników, ażeby emigracyjnej próby.

[illegible]

Pras naras meost xaxaxulim: na, le toumyth, i sheth, ett assa. Integritatem meclitgo. — H. g. b. s. m. a. 2 immi,
nie zas ishuic xoniboul, jidgene moze, inariz meclitgataler xaxam mor alimim; meclitg meclitgataler xaxam mor alimim.

hier
 resp.
 Krieg p
 Log. 6
 Debu
 nigung

101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525

July
Feb.

1820
mi
pool
leg

Wolusii roznowii i krakterstwo uwiezene
czynem i kaidodienno, praktty kor. uwiezene iz najobseruuj as
zysanie Luda bolshiego. Uwrymanie wyrok po stanow; istnie bolsh
^{wyobraza} uwiezene w obce gobratym ch narodow i Calij Ludskone.
Wolusii roznowii i krakterstwo uwiezene

Środkiem zarządzania Stowarzyszenia Wojtkowskiego Polityczne Związku
 Najmiej w rodz obecnych okolic Konieczności. Gotowe zawne występi
 z jarony Grasson i Ziata i w jarnej organizacji okoliczności
 wymagać być być

Kardyn mikołajczyk do Legii obowiązując się podpisaniem pomyśleń
i iście wytkona ~~pomysł~~ słownictwa i nie ułożył słowa
w pierwszym artykule objętych. Moralność kardynała Legii jest
głównym jej prawem i regimem. Wszakże ten strateg naszego czasu
lub traktat wibracji, przystąpił do Legii.

majątek
Orga

[illegible][illegible]

Kadry ciałem Komitetu nie jest ciałem innym jak podofficer
w swojej kompanii, jako ciałem K. nie może mieć żadnego wyższego
stopnia, ani być zwany w do Komitetu ualery. Komitet to C. ualery
cy odznaczenia się w większej potęgę przez honorowanie, po wybraniu
współ najzdolniejszych na swoje miejsce, bez różnicy stopnia w tej
Ciałem Komitetu wychodzący z racji 2. tych kompanii i Komitetu nowy
wedle potrzeby może im ^{spornymi czynnościami} ~~dać stopień lub powierzyć~~ ~~inny~~ oficer.

Legja składa się z Batalionu. Batalion z 6 kompanii. Kom-
pania z Kapitała, porucznika. Podporucznika i 12 podofficerów
z których dwa sierżantów starszych. Jeden z tych starszych bierze
kompanii, drugi na przypadek jest ~~innym~~ zastępcą.

Łeży Batalionu doradza ^{swój} kompanie, jest im zupełnie znany
do swego słabej i wedle potrzeby wyznacza Kapitała na radę. Kapitał
~~ma te same atrybucje w swojej kompanii, co w batalionie~~
~~Rank officerów i podofficerów~~ w materji moralności i wojennej
swego Batalionu. Kapitał wyznacza również atrybucje w swojej kom-
panii, zwoluje na radę wyzwać officerów i podofficerów. Kobieta
nie nowych Ciałem Komitetu ~~separacji~~ odbywa się ^{myślnie} ~~z~~ w kompanii
za zgodą dwóch trzecich całej kompanii.

11 Wzrostu i siły politycznej i władzy legji ma
wojskowej materji wyłączone do Komitetu tajnego. Porządek i order
Komitetu wychodzą, przez organ naczelnika wojskowego legji

Wyborów nie ma tam gdzie Ciałem Komitetu dobrovolucji wchodzi
do Towarzystwa Tajnego. Kadry zatem wchodzi do Legji na podofficera
Ten stopień stanowi kadry legji, a w miarę zdolności kadry
Komitetu za porządkiem naczelnika legji wchodzi do służby w stop-
niu do jakiego jest najzdolniejszy. Legja jest właściwie wojskową
na przemyśle politycznym i ludzkim.

1. Celem Legii jest zwrócenie narodowej sprawy z obecnego upadku.
podniesienie ducha ~~narod~~ obywatelskiego dla Ojczyzny w krajach i emigracji.
przygotowanie i umocnienie zastępcy powołanego krajowej między ludźmi

Zasadami Legii jest Miłość i Braterstwo, poświęcenie się, najobowiązkowa
sprawa ludzkość. Wymaganiem trybunału ^{powołanego} ~~stwierdzonego~~ jest: polska
zachowanie w obec przyszłości do narodowi i całej ludzkości.

2. ~~Wierzbienie~~ ~~Kardecy~~ ~~przej~~ Kardecy przystąpi do Legii obywatelskiej i poświęcenia
przynajmniej i będzie wykonać wszelkie obowiązki w miarę swoich sił.
objętych. ^{moralności} ~~Wszelkie~~ ~~moralności~~ Kardecy celownika jest z łaskawym pragnieniem i refleksyjną
dla legii. ~~Wszelkie~~ ~~moralności~~ Kardecy celownika i podobne ~~moralności~~ ~~pragnieniem~~ ~~refleksyjną~~ ~~dla legii~~

3. —————

12. jako 14

W Imię Boga ludzkości i Ojczyzny

à Mulhausen Bas Rhin poste restante
Karol Prozycki

Kamiński Rue d'Amsterdam 11.
1870

180
Kiedy Cito uleż Legii jest zupełni wolnym w swojej opinii
o robotach tak politycznej jak i religijnej, nie ma żadnej prawy
namacać jej drugiem. Wskazki systemu ~~nie są~~ w tym względzie
zabraniają, nie na zgromadzenia kompanii.

Kiedy Cito uleż Legii może iść szukać sposobu do życia gdzie
mu się podoba. Nie posiada jednakże żadnych do Legii i o sda.
leżąc nie może mieć prawa przez swoich zwierzchników zawiadomić
komitetu również jak i o miejscu swego pobytu. Wskazki są zapłacone
nowo przyjęty Cito uleż.

Nie tylko do Legii i Luigian, lecz kiedy Stowianin może
chodzić do Legii.

Prota przyjęci

Compagnie
de
CHEMIN DE FER
DU NORD.

EMBARCADERE
24, place Roubaix.

ADMINISTRATION CENTRALE

BUREAU DU CONTENTIEUX.

N^o

Rappeler en marge de la réponse
le numéro ci-dessus.

Ne traiter qu'une seule affaire dans
chaque lettre.

judamian mar adamej

Paris, le

126

Na Cusi' Pseclwiewego.

Do Ziomeku wesekiego wyemania.

Bracia,

Nadzwamy Bracia, wiedzici o Polku
mieszkaniec, bez różnicy pochodzenia
i wiary. Narwa ta odpowiada naszym
wymiarom religijnym i wspaniałym
historycznym.

W istocie kiedy cała Europa prężyła
wzrost smutny i kłopotliwy obraz prze-
życia religijnego, ofiary co do ofiar, i
słabości przed wieloletnią, przetrwa-
jącą i najdłuższą w Polsce, i
i gościnności.
Wówczas kiedy była wzięta
podróż polskiego społeczeństwa. Wówczas
nasi przysięgli że utrzymają polską
jedeną różnorodnością. Słabość i
leżać przed sobą, iżaję Opatrzności
Kardynała aby dał nam walkę o wiarę
Jeśli z najświętszym z nich monarchów
Stefan Batory powstanie że on i jego
Królmi nad ludem, a Bóg nad
sumieniami.

Najlepiej Opatrzności, ale najnie-
bezpieczniej z najniebezpieczniejszych, że dał,
wyprzedzić z Anglii, Portugalii, Hiszpanii
Francji i Niemiec, z braterską gościnnością
zostali przyjąć nad brzegami Wisły.

Otwierając im wrota Polka,
żadnego uprzedzenia niepotrzebne wam.

Hai nam Logo neerapneerony Povod,
 Kardyut Kommundrai:

„Zybie, mowia on, niez, pogardzow
w polce tak jak w innych krajach (9).
Poradzaja, ziemie, wzywaja tych samych
praw co inni obywateli, nosza seable przy
boku i nie ich od szlachty nierowni.”

Do polka, Ojczyzna nasza była wielką
zaradką, swobody sumienia, potęgą i
świętą, miewadziła prawi i tworze
potężno-wielkim; i tak gwiazda co
wskazuje i gładzi prędkość drogi.

Ślepa miśadawstwa, ślepa i morderca
zarliwoki nawracania, z udrzeniem /kiego
natchnienia, zarlaty niegody, wojny
domowe, ubroczty ziemi nawa krawa
go brataiz, ostatekty i zgubity kraj.

Lawiśni sędzi potrafił kryzysie
z błądów narzech. ^{Prusy} ~~Prusy~~ wzięty pod

Swój opiekę, protektantów, carowie
mossów, chrześcijan greckiego wyznania.
Opuszczeni ad wreszcie, wypędzeni
na odległe miast Łakętki, przesiedlowani
przez młodych, przesiedlowani przez
ubogich, zędzi stali się niewolnikami
niewolników.

Dwa wielki Frwat Fan stan
opłakany. Wreszcie kiedy uisik dorosł
do najwyższego stopnia, kiedy przek
nieprzyjaciół Kaima ręką całą kraj
przekroczył, przypomnieli sobie
potem zasadę swobody co była chwale,
narodową. Przypomnieli sobie i siebie

① La Vie du Cardinal Commanche par
Fleischer l'évêque de Worms, de
l'Académie française p. 190.

[illegible]

W Warszawie pierwszą datą było do tego
dziej naradzenia i powzięcia em. swaim
rachunków niejednokrotnie Dnia 1861.

~~Lickelowa w Paryżu wczoraj~~

[illegible]

Dwie kiedy sama Opatronie, wrodeciem
 przypaske papierajacych ten Sazusa,
 daje sie nam przyprawiac nasze
 wiezki i nieskaznialy drage, Lbawienia,
 zapraszamy uprzejmie wszystkich bez wyjatku
 kadakow i ~~luzacych~~ nas skutesznie spit.
 Dietasia aby samowia adon aby rekrysi
 tarczy swoje wzatomania n naszem
 do kajarecia jak najswierzej Jedno
 sui buterki, miedzy ^{na ziemie polskoy} Wznowianci
 naszelkich imierami religijnych.

nana była skoszarawionymi przelado-
wanymi przytłakciem. Po dalsi bratni
żkz, wozyskimi krajami mieszkancom
bez żadnej różnicy. *rodz, stana i anglosan.*

To Warszawa data myślad tej
jedności. ~~Kłosa~~ Pracini, kapłani
równych wymiaru zamieli razem
mały do przedwiozno. Razem Pracini
Poma zastępów o nietykaniu dla arpi-
ni. Ojczyzny.

Witka ziomków w Paryżu uczuło
obowiązek porażenia się zaradzie co
także wamie objawienie wywołata. Podo-
zli pierwszą ucieczkę do Przymierza
polkiego wystąpił wyroczni. Prace
swoje zaczęli od modlitwy. Kapłan
rzymsko-katolicki i rabbi starozakon-
ny, Chinezojanci i Żydzi razem pracowali
przedwiedziwego, aby ^{praca} ~~zainteresować~~ ich pod-
gościć.

Boi kiedy Opatrzności sądzić się nie po-
 minać nam należy obawiać się, kiedy
 Słoma w karunie nam drogę zbawienia
 wzywamy rodaków, w wyjeżdżających do zagranicy
 wyjeżdżających, odwołujemy się do nas
 słabych, miłujących sprawiedliwość
 do takichże kłuszek sądzić kraj nasz,
 aby nam dopomogli do powstania
 i jednemu braterskiej, która u nas
 naszych są celów.

Spodoba wam się i Skarobactkomu
w Dońcy, przy m₂ zawiązek nasz
zgotowem u r₂ uamien. Połono
ogwardelika i polityczna kłóje uęwaj₂
wygrobie stonwiska iak₂ uęwaj₂
w naukach, sztukach uęwaj₂
plimienistwie i we wręstach g₂

ziach, przemysła narodowego, niemię ich
ich gwałcenie na los ich wipółwiena-
wów. Gdybyśmy na to innego niemię
Dowodu, żeżżone przez nich stowarzysze-
Przemysła Izraelickiego, przenożaby
nas ze ich spódnienie odbija się
po całej ziemi, wiedząc gdzie ~~ich~~ ^{ich} ~~trans-~~
Tanożakomni są ofiaromni przesłado-
wonia i ^{ustan} ~~praw~~ wyjątkowych.

I ich pomocą Patwój nam będzie
dopominać się o sprawiedliwość dla
braci Izraelitów, Patwój nam będzie pro-
ponować im obowiązki dla kraju w
którym znaleźli przytułek.

Idać nam się że niemożemy lepiej
zakonczyć tej odcowy, iak ~~pr~~ ^{pr} ~~zwracając~~
głos ~~nam~~ ^{nam} do sióstr naszych w kraju.
~~Gdyż~~ ^{Gdyż} do jutek przerwaniem posyłać młotów,
braci, dzieci, do tego błogostawianego
pojednania.

Polki siostry nasze! Wy coście
odmity zbytkowane i wszelne ~~zab~~ ^{zab}
aby się wtrącić do tego, wytrącić ~~zab~~ ^{zab}
duszy waszej, podając ~~mi~~ ^{mi} ~~tożne~~ ^{tożne} ~~zab~~ ^{zab}
siostrom naszym, wszelkich wyemni. One
wzięły iak wy wzięcie. Zbawcie ~~zab~~ ^{zab}
do ciżnionych. Depetuni ~~zab~~ ^{zab}
Krajowi co potrzebie wipółdziadania
wreszciech kraju niemiękaniw. Poproszą
usikowania nare, przytożyci się do
tryumfu ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab}
w smutności stemowita chwate ~~zab~~ ^{zab}
co w przyszłości otworzy nam naj-
wmię ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab}
wzmocnieniu otawuwa chwate ~~zab~~ ^{zab}
i najdłuższej i najdłuższej ~~zab~~ ^{zab}
masyk przetrwać w ~~zab~~ ^{zab}

*Polki najstarszym jest dziś
w naszym państwie
braci, dzieci i przyjaźni do tego
błogostawianego a dla Czystej
naszego pojednania i
zbratnienia.*

*Wstępując przez to drogę nam wszystkich
Czystej która dziś ma być nam
zabawie oczekuje pomocy i pomocy
nie jak najdłuższej i najdłuższej
smutnych dzieci. Przyjacie do
dziadania z nam przytożyci się
niemiękaniw i nare ~~zab~~ ^{zab}
rodzenia na naszej ziemi ~~zab~~ ^{zab}
masyk ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab}
dla ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab} ~~zab~~ ^{zab}
wzięty do spełnienia ~~zab~~ ^{zab}*

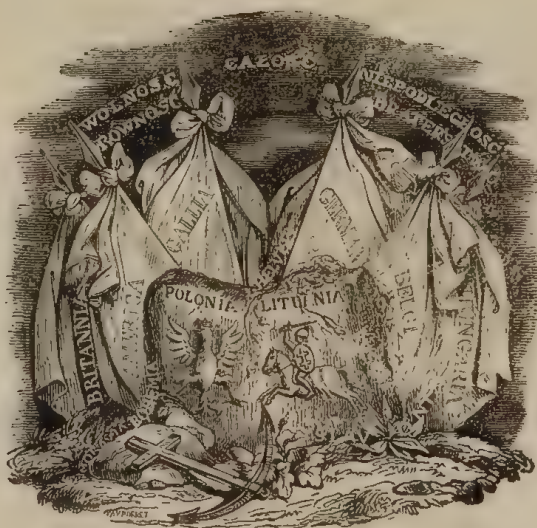
Kapłani Ziemi Ruskich!

O Waszego świątka, i do Waszych narodowych umów: w imię świętego trójcy Ojca, Syna i Ducha Świętego. W imię Waszego Pana, Chrystusa, który za nas się poświęcił, aby nas zbawił. W imię Waszego Ojca, który nas stworzył i do którego musimy wrócić. W imię Waszego Ducha Świętego, który w nas mieszka i który nas prowadzi. W imię Waszego Króla, który nas zbawił i który nas prowadzi. W imię Waszego Boga, który nas stworzył i który nas prowadzi. W imię Waszego Pana, Chrystusa, który za nas się poświęcił, aby nas zbawił. W imię Waszego Ojca, który nas stworzył i do którego musimy wrócić. W imię Waszego Ducha Świętego, który w nas mieszka i który nas prowadzi. W imię Waszego Króla, który nas zbawił i który nas prowadzi. W imię Waszego Boga, który nas stworzył i który nas prowadzi.

Kapłani Ziemi Ruskich! W imię Pana, Chrystusa, który za nas się poświęcił, aby nas zbawił. W imię Waszego Ojca, który nas stworzył i do którego musimy wrócić. W imię Waszego Ducha Świętego, który w nas mieszka i który nas prowadzi. W imię Waszego Króla, który nas zbawił i który nas prowadzi. W imię Waszego Boga, który nas stworzył i który nas prowadzi.

Kapłani Chrystusowi! Błogosławieństwo nad wami i nad waszymi rodzinami, a przede wszystkim nad waszymi duszami i nad waszymi sercami.

POLACY W BRUKELLI, DO RODAKÓW.

Starodawna Polska, od czasu jak się w Rzeczpospolitą ukonstytuowała, położyła i urzeczywistniła zasadę wszechwładztwa ludu i równości obywatelskiej; władzy wykonawczej, również reprezentacyjnej, jak prawodawczej; niepodbijała, daleka od założeń dyplomacji, szła drogą propagandy i głosem wolności wiozła narody, przelewała w nie swą narodowość; i była wielką.

Kto zaprze się swą wiary i swych zasad w chwili kiedy je wyznaje, takowy prędzej czy później przypłaca. Rzeczpospolita Polska personifikująca w monarchicznym obywatelstwie swe zasady, weszła na wsteczne wolności drogi, upodobiła własny lud, obraziła własną propagandę; zarazona jezuitizmem, była zaprzęzoną w służebność dyplomacji, w przynajmniej z despotami. I wielkość jej umniejszona została; podupadając, upodlona, dobiła się, oddając częstą monarchicznemu maximom, arystokracji i nikomym distinkcjom obywatelskim.

Też same błędy, gubiły wszelkie usiłności i wysilenia narodu w podzwignieniu z upadku: bo to co ją zabiło, to jej niewskrzesi; jak śmierć nigdy życia nieurodzi.

My Polacy niżej podpisani, ostatnimi wypadkami do tulaństwa wraz ze wszystkimi innymi rodakami przywiezieni, widzieliśmy jak zgubił nas ten fałszywy ciąg rzeczy, zrzędzony przez ludzi złej wiary, zdradzających sprawę narodową, bądź niepojęciem rzeczy, bądź egoizmem: którzy w niewoli powszechnej, własnych, osobistych szukali korzyści. Biada im!

Niezarazili nas przeciwności, a jakkolwiek stałe przed nami zamglona przyszłość, widzimy w niej dzień braski wyzwolenia ludów, który sprzyja odrodzeniu Ojczyzny naszej. W zbliżającym się dniu wielkim, wołamy: braterstwo z ludami; rozbrat z żywiołami niewoli i fałszu: na sercu, sprawa narodowa.

Byt narodu nieinaczej się odzyskuje, nieinaczej całość i niepodległość jego zabezpieczoną i ustaloną byt może, tylko własnymi siłami: w nie jedynie ufamy!

Sila narodowa jest w ludzie, a lud Polski wszelkiego języka, wszelkich klas, stanu lub wyznania, dał wielokrotnie dowody poświęcenia, dzielności i mocy, jest dostateczną rekojmią, że wiara jego zawiedzioną nie będzie.

Odradza się Polska, nie może się godnie wolności swą cieszyć, jeżeli demokratyczne, przez rzeczpospolitą niegdys położone zasady, niestaną się udziałem każdego mieszkańca, bądź jakiego języka, klasy lub wyznania.

Przekonani: że żaden stan, żadna klasa, u nas nie są przeciw urzeczywistnieniu tych praw ludu, tylko indywidua uporne, lub osobistości powodowane, podajemy je zlorzeczeniu, a chcemy ze wszystkimi szukać środków jak najlichnijszego pomnożenia własności, ulepszenia stanu socialnego.

W dniu uroczystym obchodu rocznicy listopadowej, spisaliśmy to widzenie nasze, to przekonanie, tę wiarę naszą, aby uczcić wspomnienie jego, aby tym oświadczeniem, przemówić do rozproszonych rodaków, krzepić się wzajemnym zaręczeniem, i gotować się, aby z wiosną odmlodniewającej Polski, niepozostać opodal, lub w przestworze wylutym z myśli narodowej.

Dzień dzisiejszy, jest dniem wspomnień poruszających wszystkie prawie dusze. Nieprzywarty kamień ucisku, odsłania dzieciom ich matkę, w grobowe ciemnice wtrąconą. Unoszą się nad nią cienie ofiar, które sen wieczny krwawym ciosem z posród nas porwał: krzyż technienie tych, których twardy los od nas oderwał, i w okrutne oddał więzy. Niezłomny ich umysł powtarza: żyjcie na ojczyźnie! gnębieni Polacy! żyjcie Polki! wzrasta młodzieńcze plemie! utęsknione tulaństwo powtarza ich słowa, zwraca myśl do rodziny; jej wiarę ukrzepione, niezgiętną duszę cierpiących, do wytrwałości powołane, woła przed światem:

IESZCZE POLSKA NIEZGINIEŁA!

Bruxella, 29 listopada 1834.

Tadeusz Zabicki, Rosłakowski pod-polkownik, Józef Kleczyński, Wincenty Tyszkiewicz, Malhomme, Leopold Raczyński, Stanisław Słupecki, Szymanski, Henryk Kalusowski, J. Lelewel, Józef z Karpat, Julian Mrozowski, Maksymilian Nieprzecki, Józef Strzembosz, Wacław Przepalkowski, Władysław Strzembosz, Albert Walenkiewicz, Józef Kronkowski, Ignacy Cyryna, Gruzewski, Felix Jastrzębski.

Monsieur Zaleski Constantin
âgé de 66 ans —

atteint d'une paralysie
progressive. —

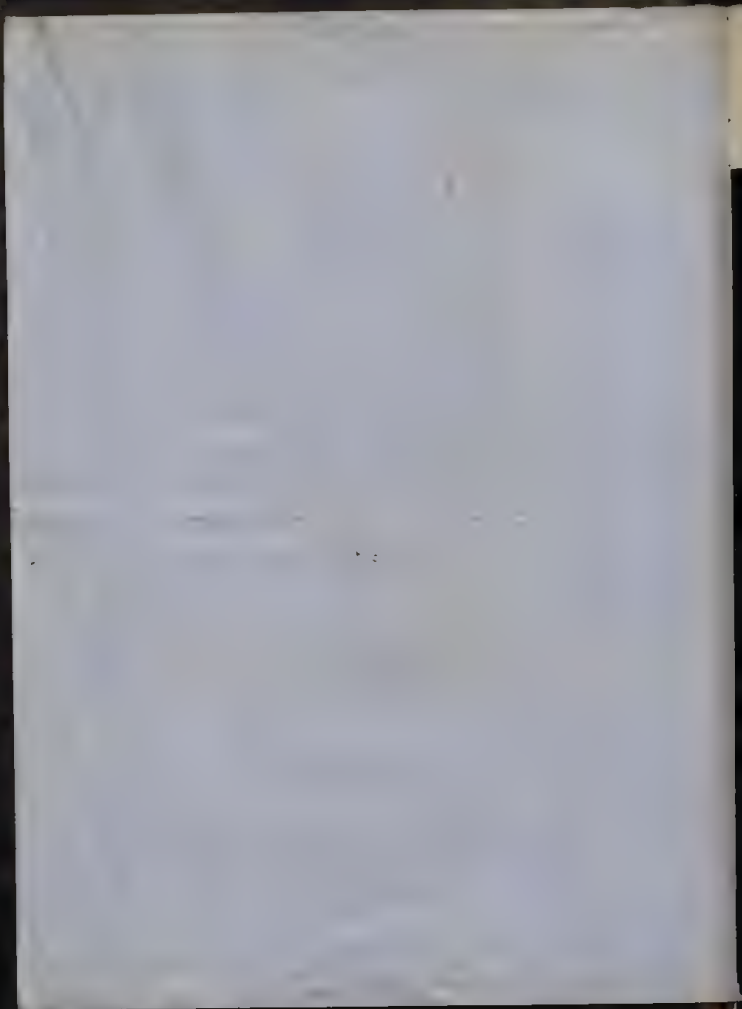
malade depuis 15 ans

mort du decubitus

Plaies gangréneuses
du Sacrum —

à neuf heures du matin
le 17. 4out 1868. —

Le Docteur Horabiewitz
— 2. Lemeris

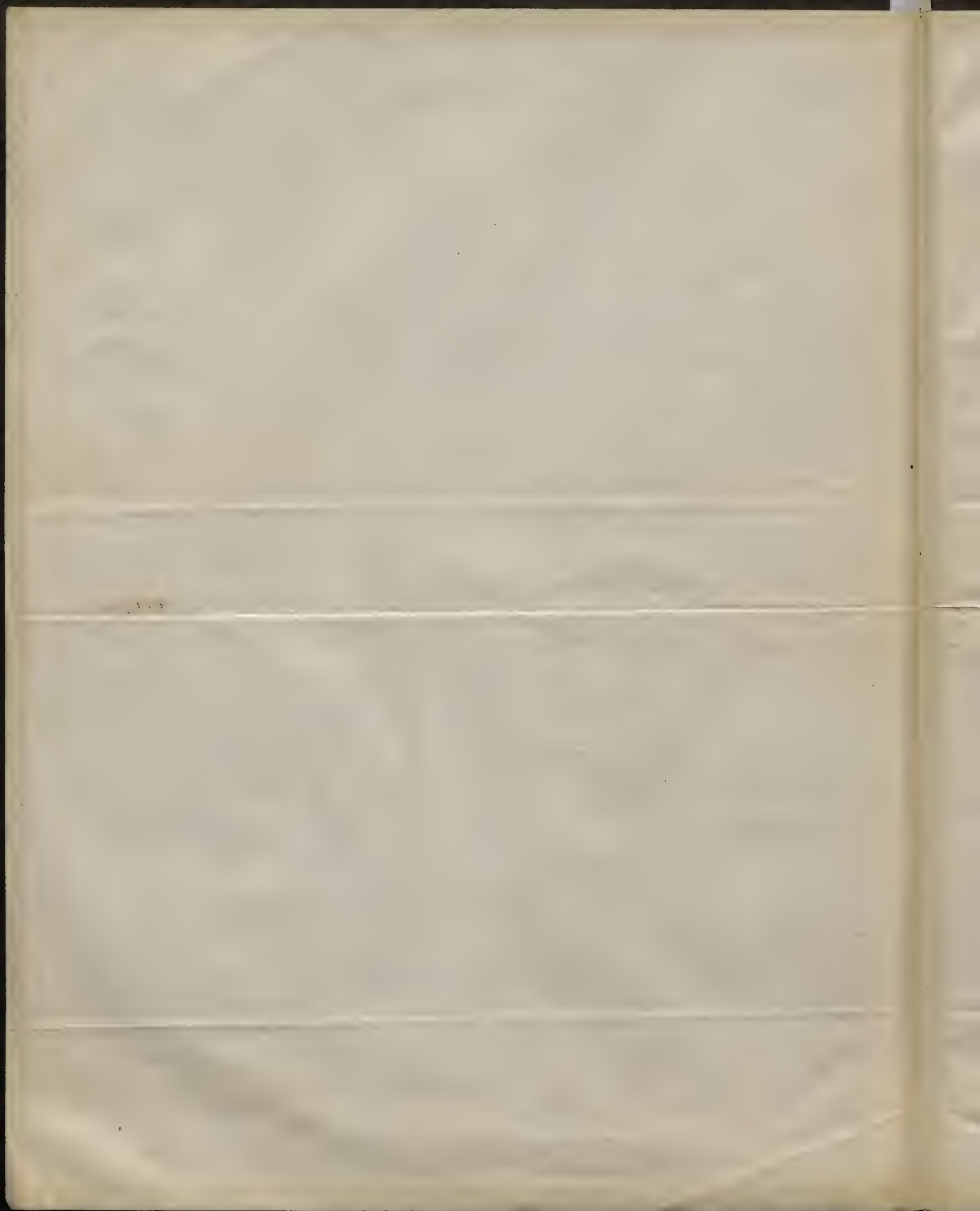
M.

Vous êtes prié d'assister aux Convoi, Service et Entierrement
de Monsieur - Constantin Zaleski, ancien Officier de l'Armée Polonoise,
Secrétaire de la diète de Prague, décédé à l'âge de 66 ans, en son domicile, rue
Naxos 85, à Belleville; qui se feront le Mardi 18 Août 1868, à onze
heures, en l'Eglise de Belleville, sa paroisse.

De Profundis.

De la part de Monsieur et Madame Zenon Zaleski, son
frère et sa belle-sœur; de Madame Veuve Gorska, sa sœur; de Monsieur -
Casimir Zaleski, son pupille, et de toute sa Famille.

On se réunira à la Maison mortuaire.

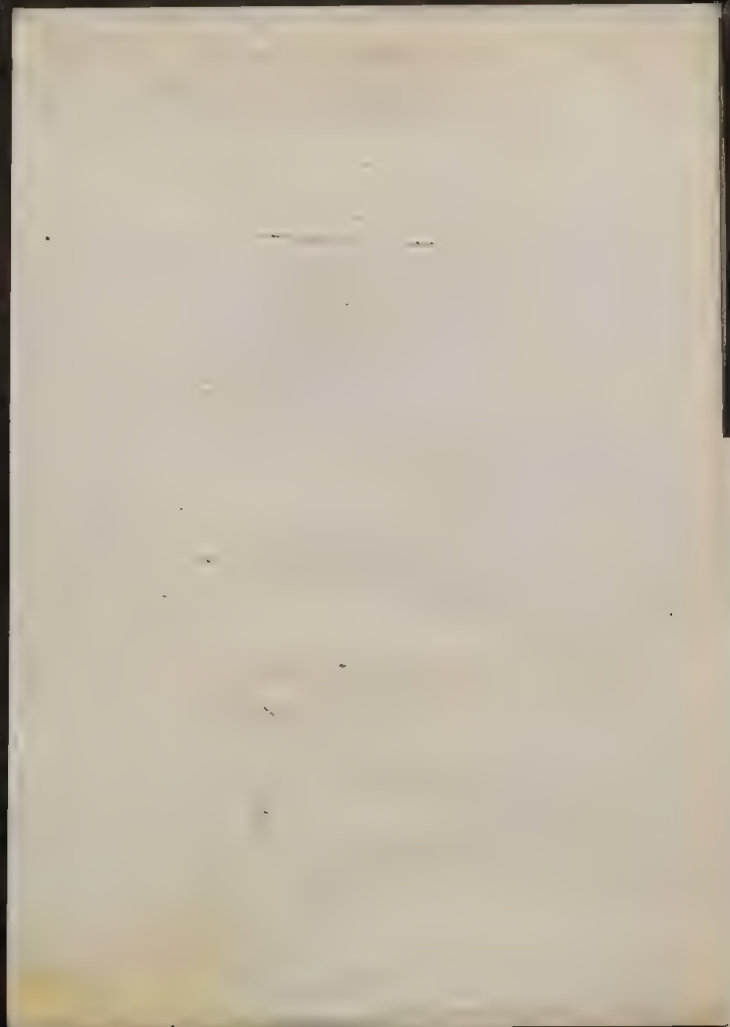

11/12

1/2

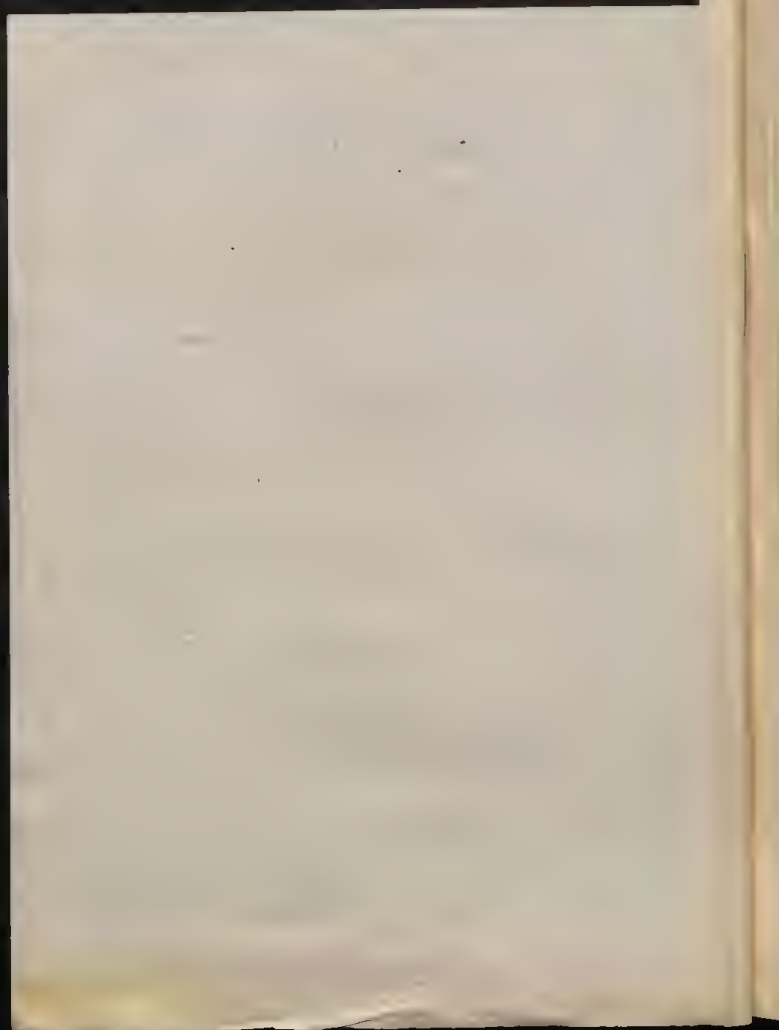

323)

mi stinajinsie stowa
na tym ^{obrazu} go bice, przesyła
i pokazania z innym
miejscu pisać strach
nas la dowac:

Drugiej rzeczy
miejscu byt mój obowiazek
wy chorowac ~~przez~~
wypielegnowac i a
miejscu lat przez;
Stawienie na Stawie
zlotki za patrzyjacy
sie, ~~z~~ nie mogłem dumać
onakierowac, oddawanie
już publicznego hotu
niezgodnie:

Konstanty Zaleski
urodzit się w roku
1802 nad ciarugom
bregami i Kiemie
nawet ukinędyt

4)

w uniwersytecie, nowina
 prośbiedzieli! lubawskich
 dubna kataract
 uczyli. przedziwno, porażeni
 druzdy, uciekając zlewa
 i "Kochanie", dany
 ze przepięknie ty kasty
 Chwałętego. Styrze
 z na komit ymi ludzmi
 nie potrzeba nam z tego
 same tyty wniost
 Stanu Stronow ~~Wiedzy~~
~~Wiedzy~~ upora ta dany
 wam znana sebym potrzeba
 by ohradac dany, ze
 hirony ta ludzi ~~et~~
 z ti ludzie. rzyt.
 w, nana gory i
 stauz i tory dnie nady
 maza jsi zadwici,
 sprawa Philonow
 ponowla go do stopnia.

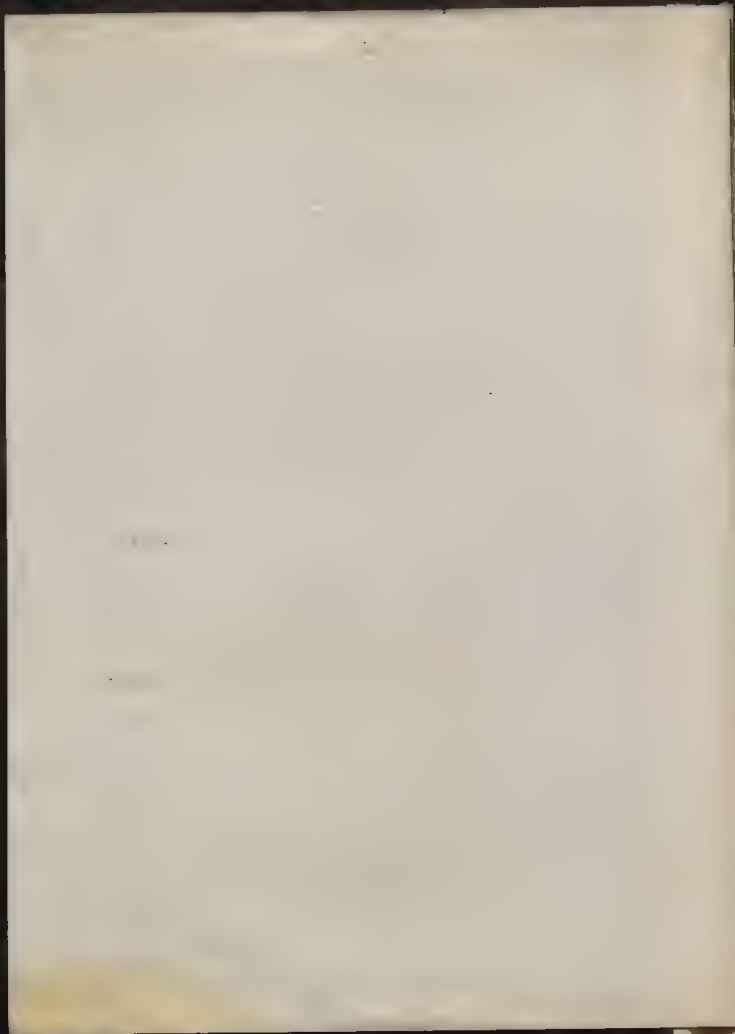

o jęz. à la Cour ²⁰
 Intenowonij. id. Petersburg
~~na~~ mychlo zostat Masany
 no fortego zolnierca
 Nieskoż plutna Klesion
 odczyt wojny w Turcji
 w 1812 roku. Ależ
 jego Polnie mi posuwiło
 Jemu. Zostac bezczynny
 wo bez powortania. Dobry
 Wrocl Co formany: Kros
 o chotni chęć zornia Kros
 inus tacy wry cal grojny
 przeszedł do Prus
 - laus ty do Petersburga.
 Był on ciotenias
 cioty z rystym rohu
 vira w suogoz, znopro
 jego poezciwoie, o Terioie
 charakteru zachowy coty
 domago coszyl kich bez

myjtni opółcenia.
A tamtoż za exlojgo
przyjacieli i do białej.
W ten sposób, główna myśl
młodego myśliciela, nieprawnego
byłoby, pokazanie celowi
młodego narodu polskiego
przez samego siebie, zatem
nie ciędną, nie jest, dlatego
konieczności młodego
emigracji: megoż solig
też idzie, coraz więcej
nie wreszcie i ~~przez~~ prowadzić
konieczności do napisania
~~o~~ Dziennika Ojca
Białego. Tam ~~nie~~
~~nie~~ prawo nowoczesne
tytuł rozwinięte, wreszcie
w oim zupale, no
młody Dziennik nie białej
i reszty ~~nie~~ wyprawa
w toż, do białej
młodego ocy (o) teorii

6/ nase konstanty i tam
był pąchół provisions
D. Anny. inuistat
wspodrac i pąbodu
Loparnite tymo zowu
wzycu.

~~Atte~~ Pęchoke polepszenia
Hrany Anny. nie
pozwolely jemu zostac
bez symmym, wicel
zjed. wycania Orata
Helene to do l'histoire
de Pologne.

~~Supra p. wasi tena~~
~~of fante orthe lina~~
~~plus pained imparto~~
Cinquant fante
muy wacne a b. w. k. l. g. y.
Hednerz n. y. o. l. d. u. e.
probraty orla sigporozg

10

11

12

13

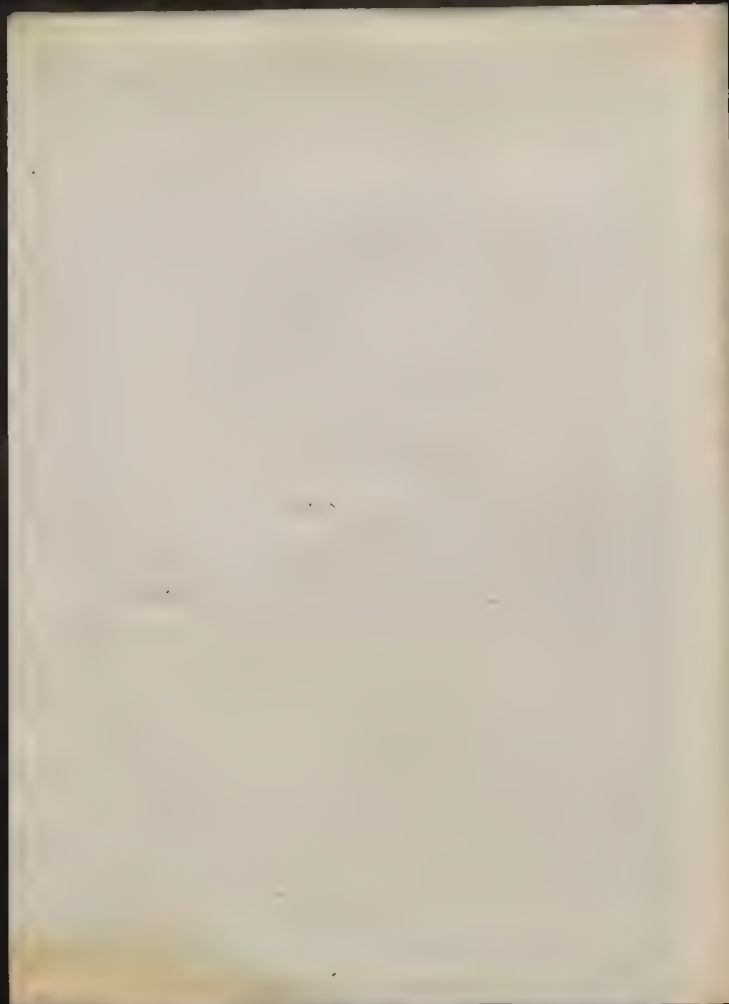
7 Co eo goi na muważy re-
cale syny^{ego} kania ka eelen
dole Ojczyzny.

Don 1848 patrzył
nam Konstantego i Łęczy
w Warszawie gotów do
wstąpienia do polski
Don pospieszył wreszcie
go ja też Genetarszem
do Sejmu przyszedł.

Otego czasu plany
poloprędkie leżały oślepły
samoświec marny

Aż doświadczenie
iż kochy i ożogomiony
mamy coś obywatelski
Polacy umy. Ich
narodowi Holenderscy
pod jednym goi tunc.
poluwa i staro się

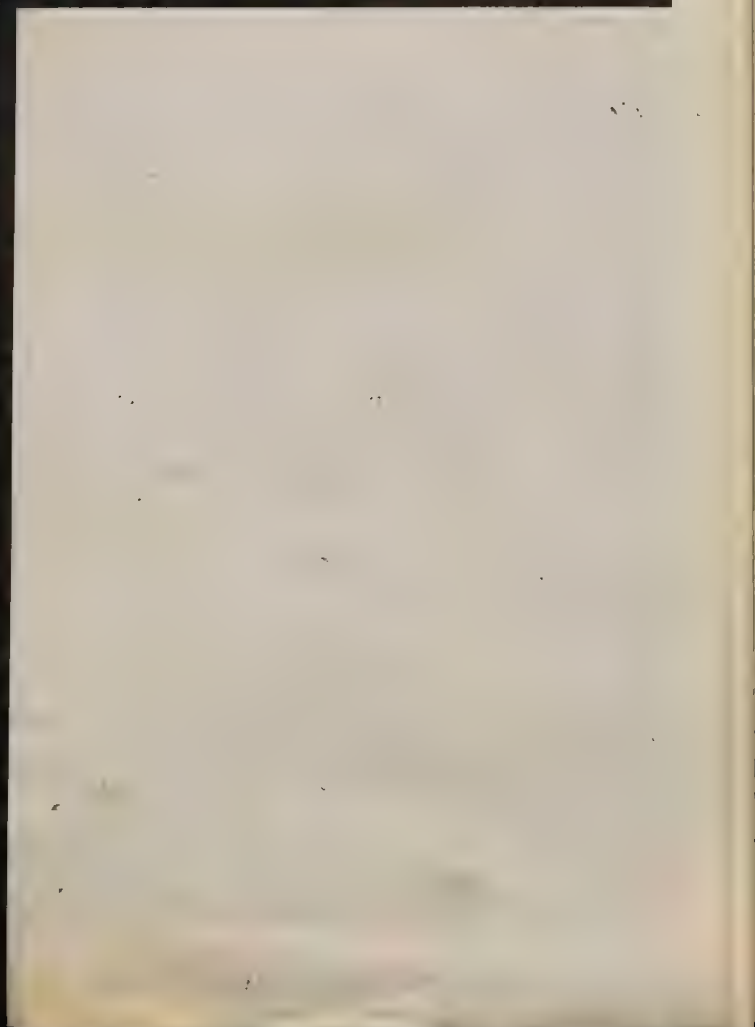
Trzyce rzei słowiański
w podziwisko państwa
modnił się.

8)

Cias i miy sermieu
 tuta j me ruyta: es g
 eluz m nuyt mes pe
 u rvedione (de ista piraue
 pod napisem A Reue
 Horvianus. A) Dosi
 prauo riez, ze lamie
 jir mo prauo d rone,
 A A muthie mient
 by nuyt 2 ergoliusy
 w jhy p rby ~~el~~ choda
 mes pod nolta nady
 konstantego ruzia p
 9^{ty} 90 fira
 10^{ty} 10^{ty} 20^{ty} 30^{ty}
 bil cigly, i cigly
 40^{ty} 50^{ty} 60^{ty} 70^{ty}
 80^{ty} 90^{ty} 100^{ty}
 110^{ty} 120^{ty} 130^{ty} 140^{ty}
 150^{ty} 160^{ty} 170^{ty} 180^{ty}
 190^{ty} 200^{ty} 210^{ty} 220^{ty}
 230^{ty} 240^{ty} 250^{ty} 260^{ty}
 270^{ty} 280^{ty} 290^{ty} 300^{ty}
 310^{ty} 320^{ty} 330^{ty} 340^{ty}
 350^{ty} 360^{ty} 370^{ty} 380^{ty}
 390^{ty} 400^{ty} 410^{ty} 420^{ty}
 430^{ty} 440^{ty} 450^{ty} 460^{ty}
 470^{ty} 480^{ty} 490^{ty} 500^{ty}
 510^{ty} 520^{ty} 530^{ty} 540^{ty}
 550^{ty} 560^{ty} 570^{ty} 580^{ty}
 590^{ty} 600^{ty} 610^{ty} 620^{ty}
 630^{ty} 640^{ty} 650^{ty} 660^{ty}
 670^{ty} 680^{ty} 690^{ty} 700^{ty}
 710^{ty} 720^{ty} 730^{ty} 740^{ty}
 750^{ty} 760^{ty} 770^{ty} 780^{ty}
 790^{ty} 800^{ty} 810^{ty} 820^{ty}
 830^{ty} 840^{ty} 850^{ty} 860^{ty}
 870^{ty} 880^{ty} 890^{ty} 900^{ty}
 910^{ty} 920^{ty} 930^{ty} 940^{ty}
 950^{ty} 960^{ty} 970^{ty} 980^{ty}
 990^{ty} 1000^{ty}

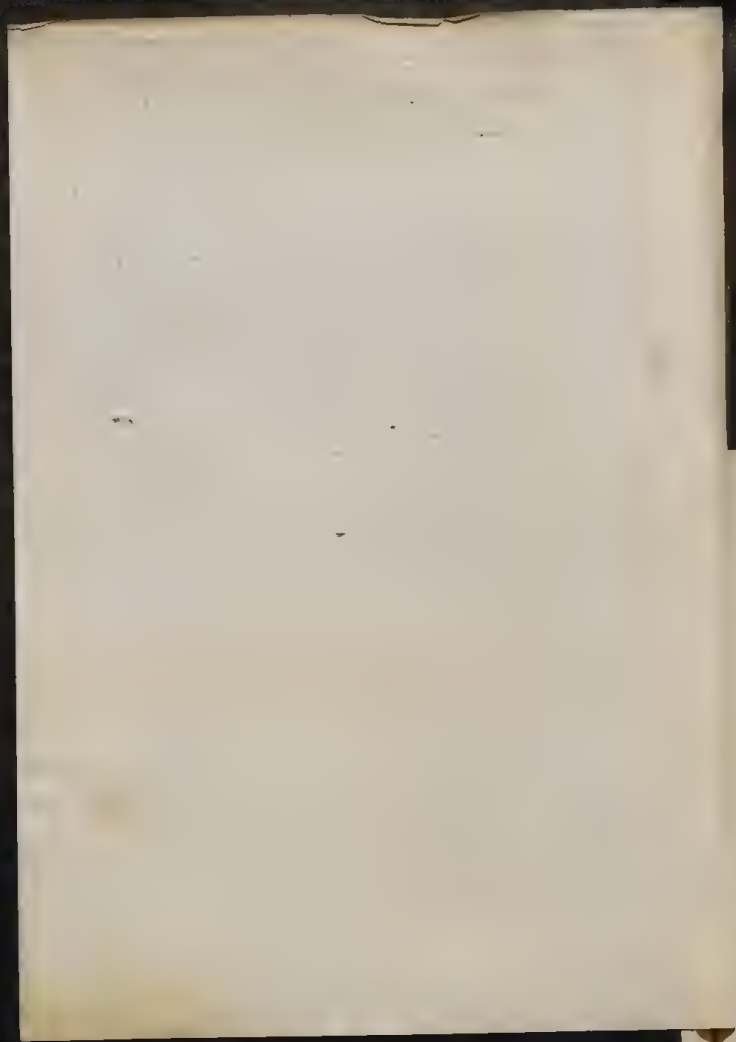

91

jego zawrę ~~zawrę~~
 racijomony ~~zawrę~~
 wielkimi ~~zawrę~~
 do po ~~zawrę~~

Lato 1862 i 1863
 na podstawie ~~zawrę~~
 dyktamentu o ~~zawrę~~
 Lwów 21.12.1863
~~zawrę~~ tolerancji
 wszytkich religij
 oraz me nowa, a
 na nas ~~zawrę~~
 cel swój i ~~zawrę~~
 na umyśle me tolerancji
 naszego ~~zawrę~~

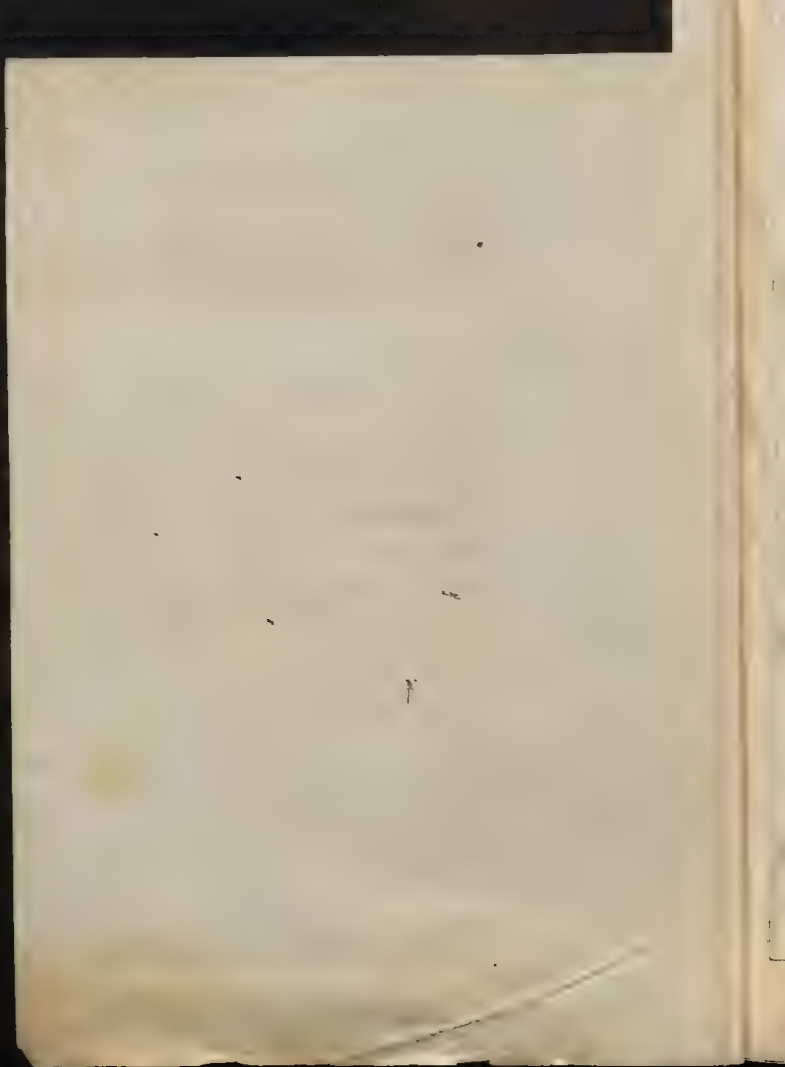
Car Dorod
 do końca życia
 przedzym. Jego Komandy
 w ~~zawrę~~ i w ~~zawrę~~
 myślach o ~~zawrę~~
 tej Ojczyźnie
 poświęcenie odda
 Bogu duszę.

10)

Proci! Oprosił
 me o daryła Jego ma
 nad swym ciałem i do
 nożycami. Kłóś i stanowią
~~opracować~~, jednoraz
 a me odmówić
 lenne do piaty i, bych
 kłóty, prosił, ch. Kłóse
 doś, prosił, rusz, nias
 cety, tary, ze kłóse
 pęo cōte kłóto i waly
~~kłóty~~ niestam, a
 kłówasai traba i z nim
 okłópy i kłópie i kłópy
 i cōt kłó i choroby nioz
 słowa rozpaczy.

PRO PRÆMIUM

A LA GLOIRE DU G.A. DE L'UNIVERS.

AU NOM ET SOUS LES AUSPICES DE T. S. G. M.

UNION, FORCE, SALUT.

UNION, FORCE, SALUT !
 Nous Ven^{ble} Prem^{ier} et Sec^{ond} Surv^{ivants} Offic^{iers} Dignit^{aires} de la R. L. St. J. sous le titre Distinctif de la Vraie Fraternité à l'O. de Strasbourg.
 Par le Pouvoir que nous avons du G. O. de France en date du 16me jour du 3me Mois de l'année Maçon^{nique} Cinq Mil huit Cent trois
 Certifions et Attestons par les présentes que le T. C. F. Zalewski, Constantin, Capitaine polonois, âgé de trente ans, naiss de la Samogitie, Maître à la
 R. L. de l'Ecole de Societée d'Orléans de Vilna, a été nommé Membre d'honneur de notre Obl.
 5831 en foi de quoi nous lui avons delivré le présent Certificat, que nous avons signé, et fait Contresigner par notre F. Secrétaire, et y apposé les Sceaux
 Simb^{oliques} de N. L. Prions tous nos C. F. de le reconnoître, aider et secourir comme tel, leurs promettant d'en user de même envers ceux qui nous seront présentés de leur
 part: et pour que foy soit ajoutée aux présentes, nous avons fait signer le F. cy-dessous: No Varietw) en marge.
 Donné à L. O. de Strasbourg le 28 jour du 10 Mois de l'an N^{umérique} Cinq Mil huit Cent Trente un, et de l'E. Vulgaire le 28 Dec^{embre} 1831.

H. Wasmann Le ser Surv.

Le Ven.
M. J. J. J.
M. J. J. J.

L. 2e Tur.

PAR MANDEMENT

red. Inaut sur
Cherlain.

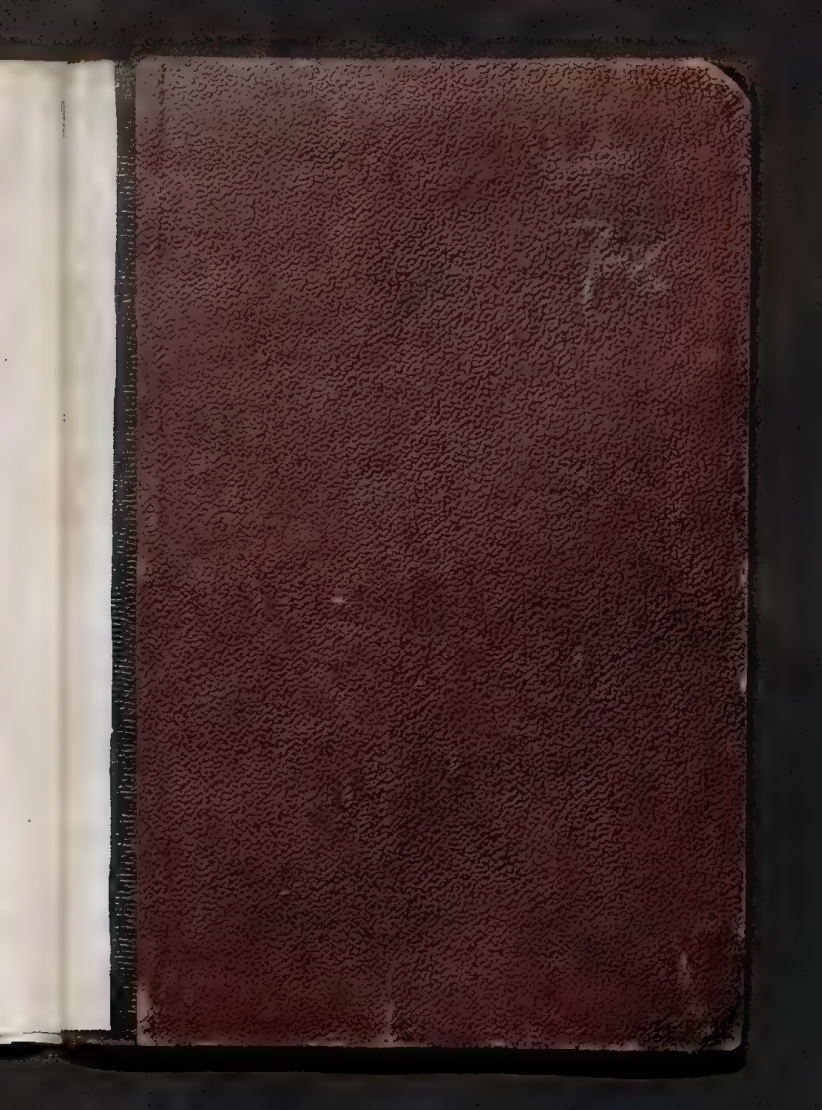
2. Miller
adj.

*Iu et
Columbatum
Bisualle à la B.
de ami de l'or.
Le 9e d'oct. M.
Purmondini
Le 9e d'oct.
M. Venturi.*

22

uch
d
zu

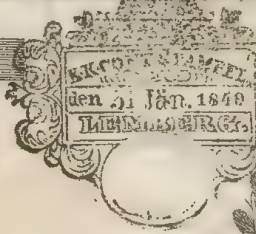
M

Nro

276

Oesterreichisch-

kaiserl. königl.

REISEPASS.

Geburtsjahr 1803

Religion

Statur

Gesicht

Haare

Augen

Mund

Nase

Besondere Zeichen:

Dessen eigenhändige Unterschrift:

für Herrn Constantin

Zaleski

Charakter

gebürtig

ansässig

wohnhaft in

Geschäfte

Derselbe reiset

von

über

nach

Dieser Pass ist gültig

Im Namen Seiner Oesterreichisch-kaiserlichen zu
Hungarn und Böhme königlichen und apostolischen
Majestät etc. etc.

werden alle Civil- und Militär-Behörden geziemend ersucht, Vorzeiger dieses
Passes aller Orten frey und ungehindert passiren, auch denselben nöthigen Falls
allen Vorschub angedeihen zu lassen, wobey man sich zu aller Gegenwillfährde
erbiethet.

Lemberg am 11. Jänner 1849.

In k. k. apostolischen Majestät mitblieben
Königliche und Landes Hof Rath
Kaiserliche Gubernial- und Landesrath.

J. J. J.

Martha

19. 9. 49

Mit diese reisen:

Nahmen und Vornahmen.	Charakter.	Geburtsort.	Alter.	Stand.	Statur.	Gesicht.	Haare.	Augen.

Gefahr auf Landstrasse.
Kriegsamt am 19. Februar 1849

1848. ...
...
...
1849. ...

1848. ...
...
...
1849. ...

...
...
...

...
...
...

...
...
...
...
...

No. 276
...
Leipzig über Berlin
...
März 1849 ...
Königliche Polizei-Präsident
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...
...

812.

2085. 14.

—
819.

gesehen und eingetragen sub No. 1121
 und zur Keise nach Hamburg
 Inspektors mit seinen Mitarbeitern auftrag
 zu werden isten MAJ.

der Vierzig.

[illegible]

1. The first part of the book is a general introduction to the study of the history of the world, and is divided into two main sections: the first section deals with the history of the world from the beginning of time to the present, and the second section deals with the history of the world from the present to the future.

1

212

Nr. 2122.
 Gieß zu, nachfolgend. Sond.
 Vögel, die auf dem Hamburger
 Markt in der Handlung
 der Hefen, fester, neuer, Bienen-
 Papier, fester, neuer, Bienen-
 Papier, fester, neuer, Bienen-

No 303 4210 - Turner-Paine

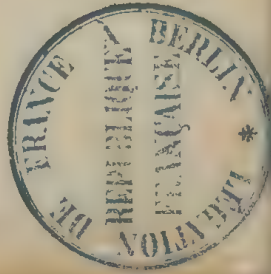
adulterig 51. Bonaparte 1 an

Page 5 of 5

1870
Berkeley 19 June. My

1. Premises under investigation

Charles Monnet

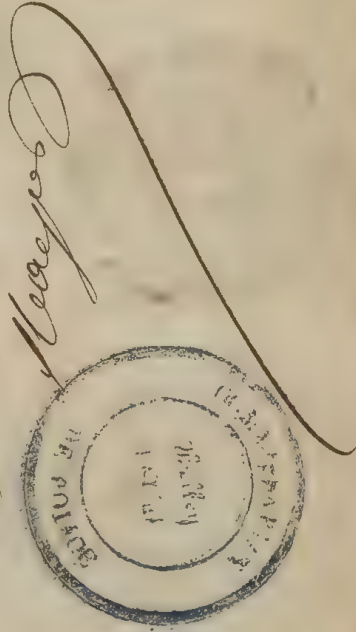

Wm. Briggs - Esq. - Chair
Sept 10th 1849
To the Hon. the Judges

Wm. Briggs

Yr. pass. Sirrings
Belly & S. yre 1749.
L. Compre-apt & r. F. l. u. i.

GRATIS

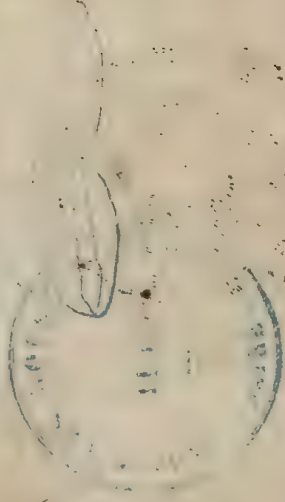
Mrs C. J. G. 11. 8th 1849
 Bonheur la France
 Jean-Baptiste de la Roche

Don Juan de Brava.

Paris le 27. de Mars de 1776.

J. J. Suckard

1891 14th Dec 1891
H. G. B. 1891
enregistré

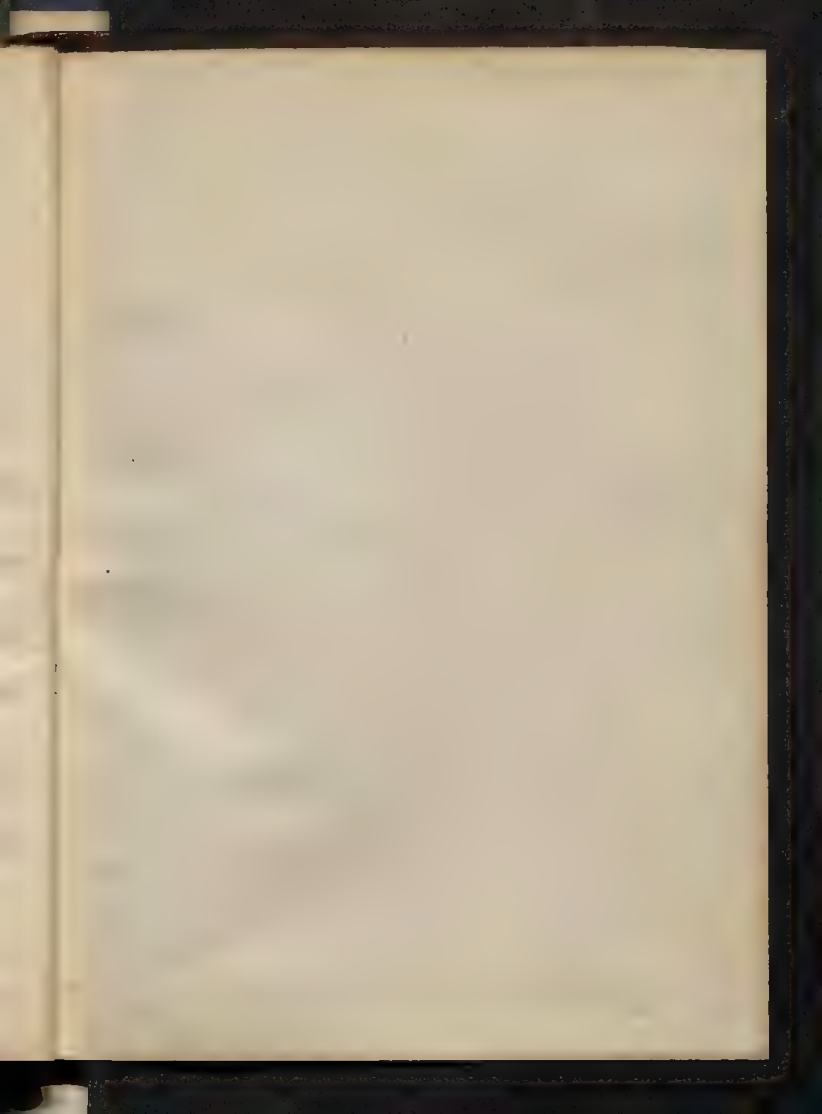

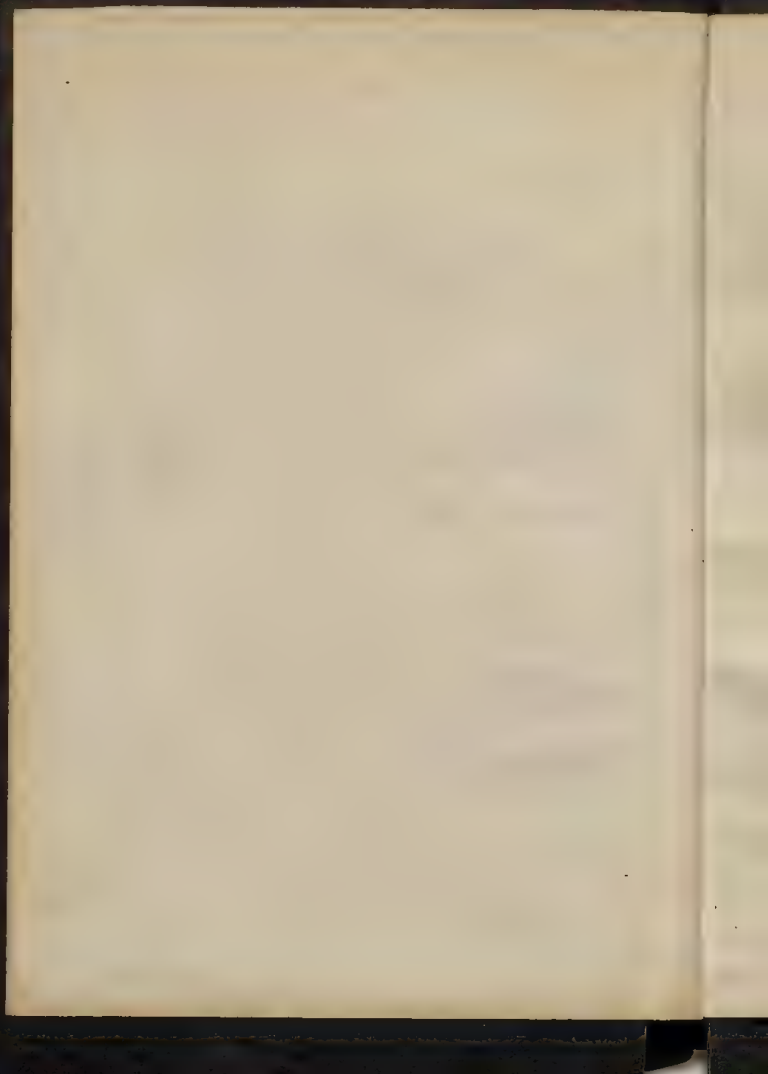
me H. Florentine

2

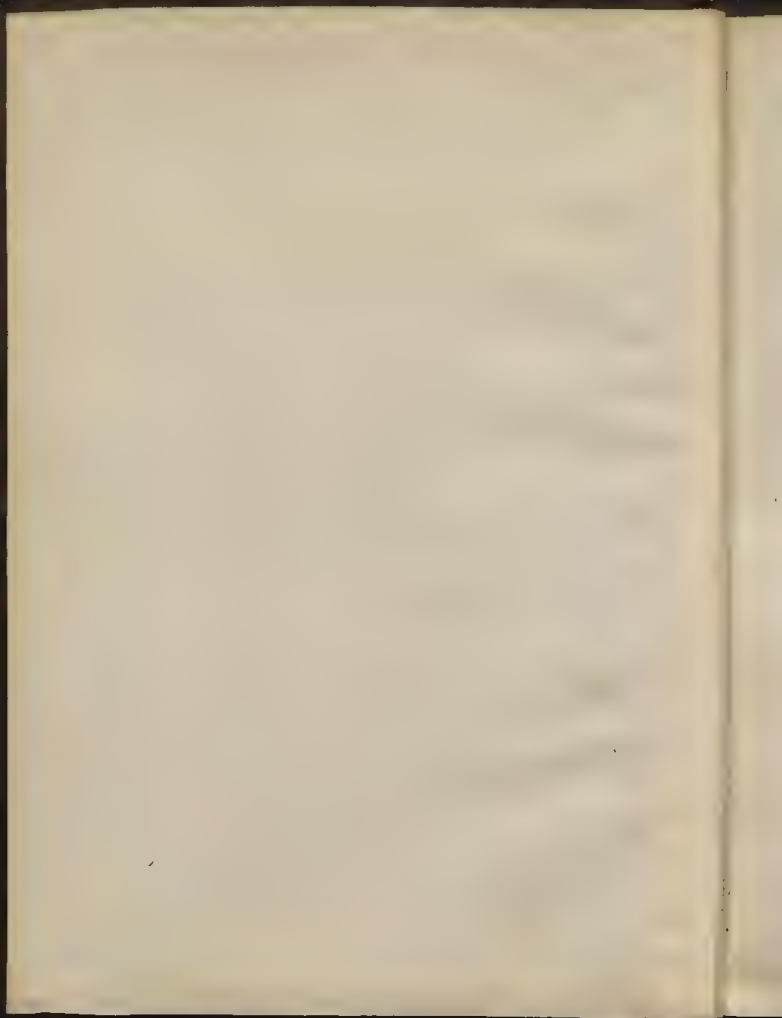

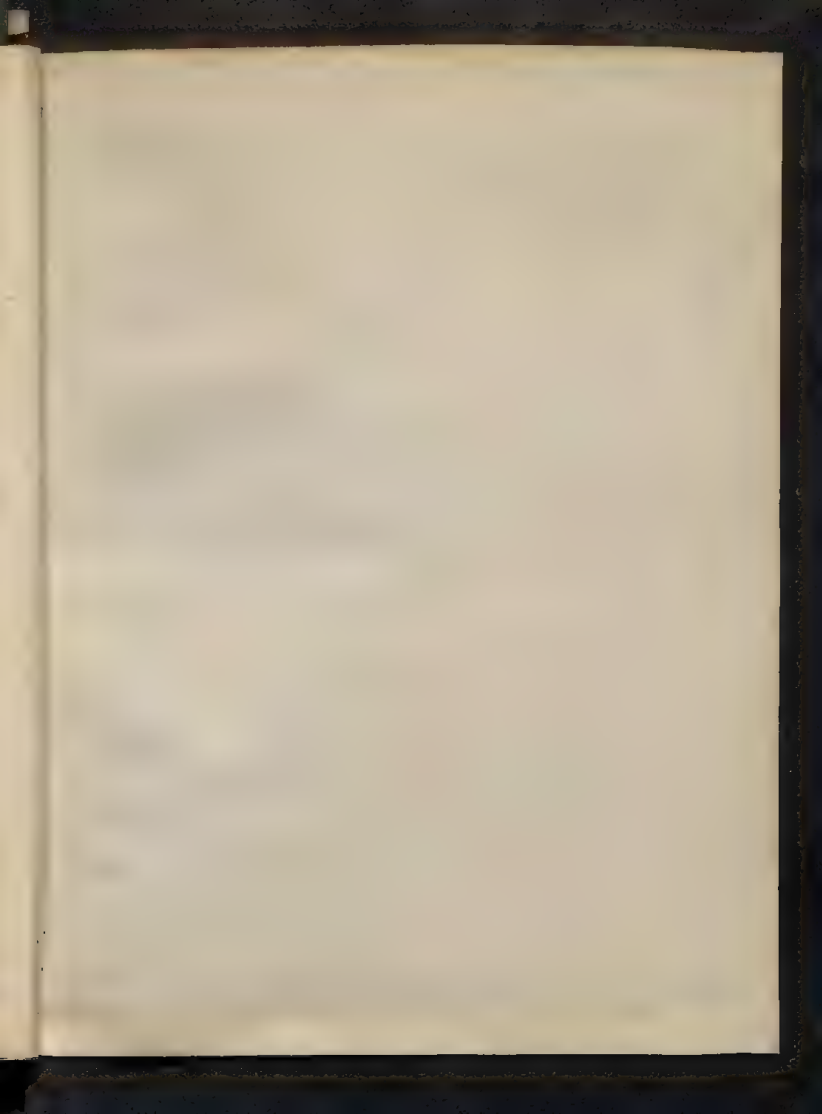

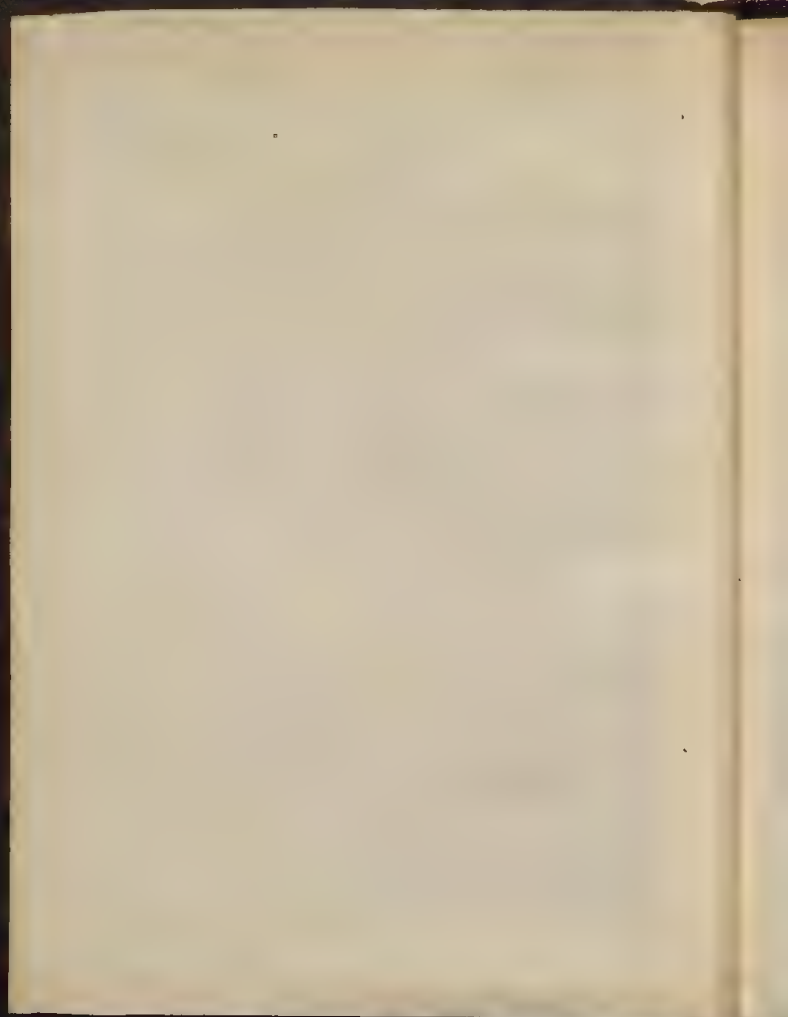

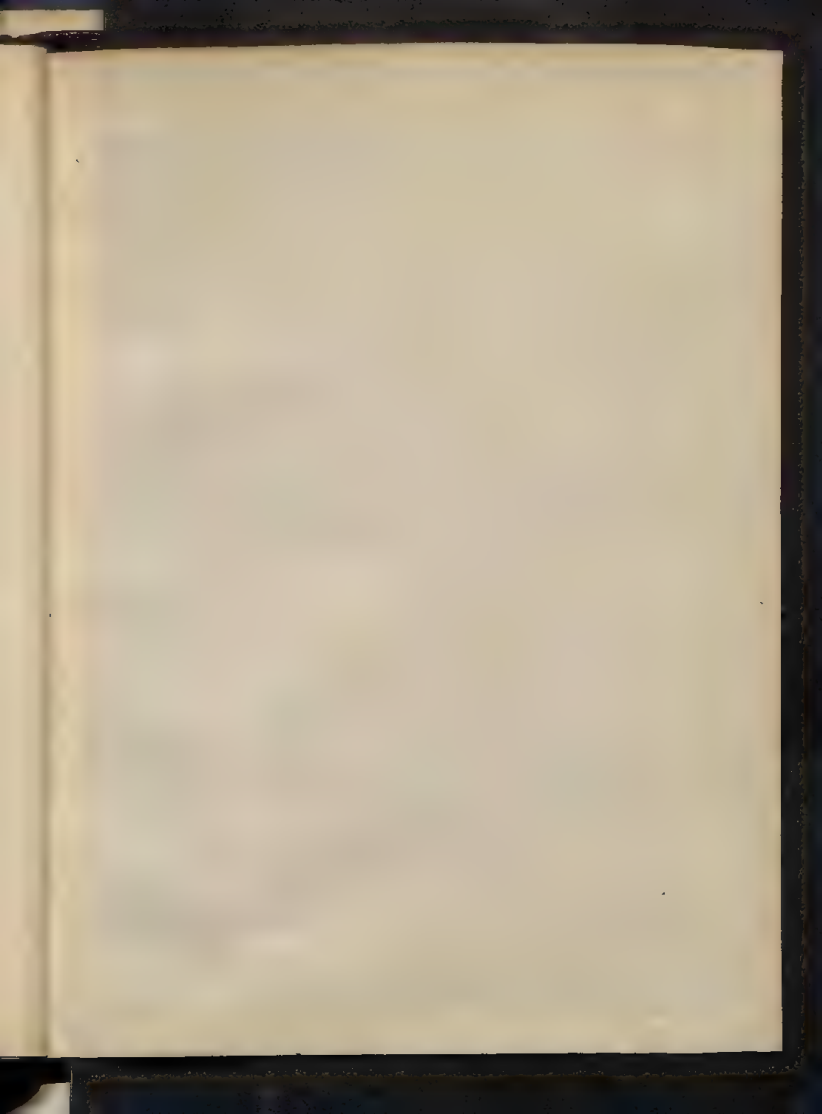

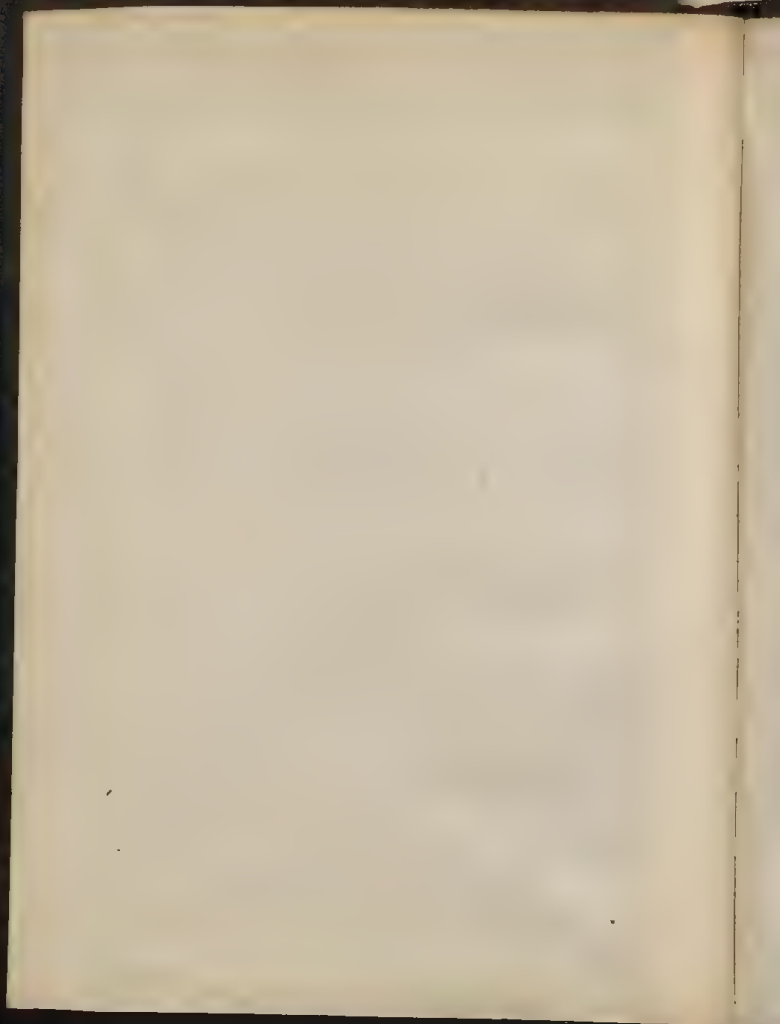

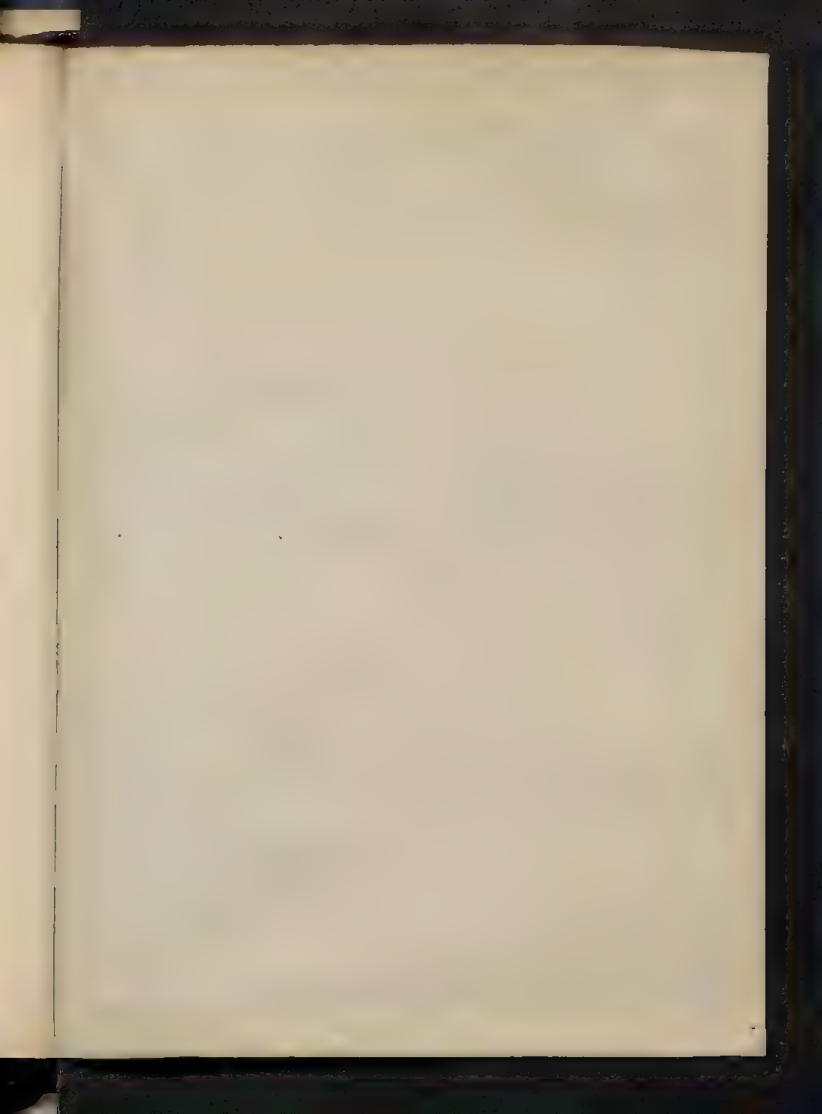

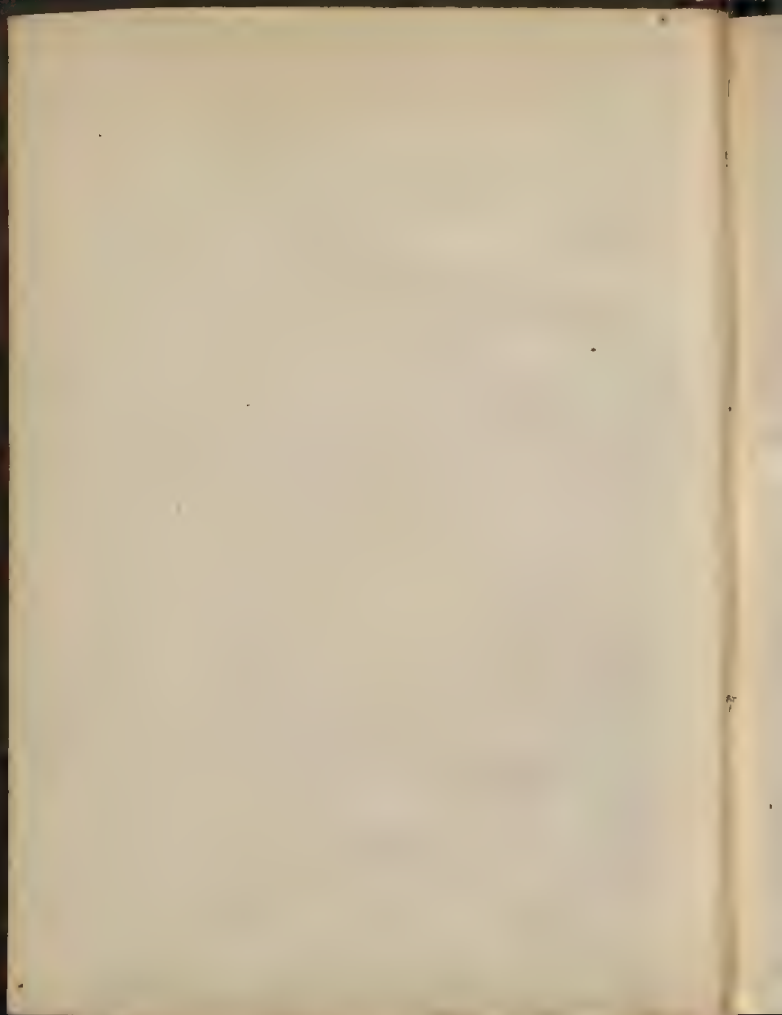

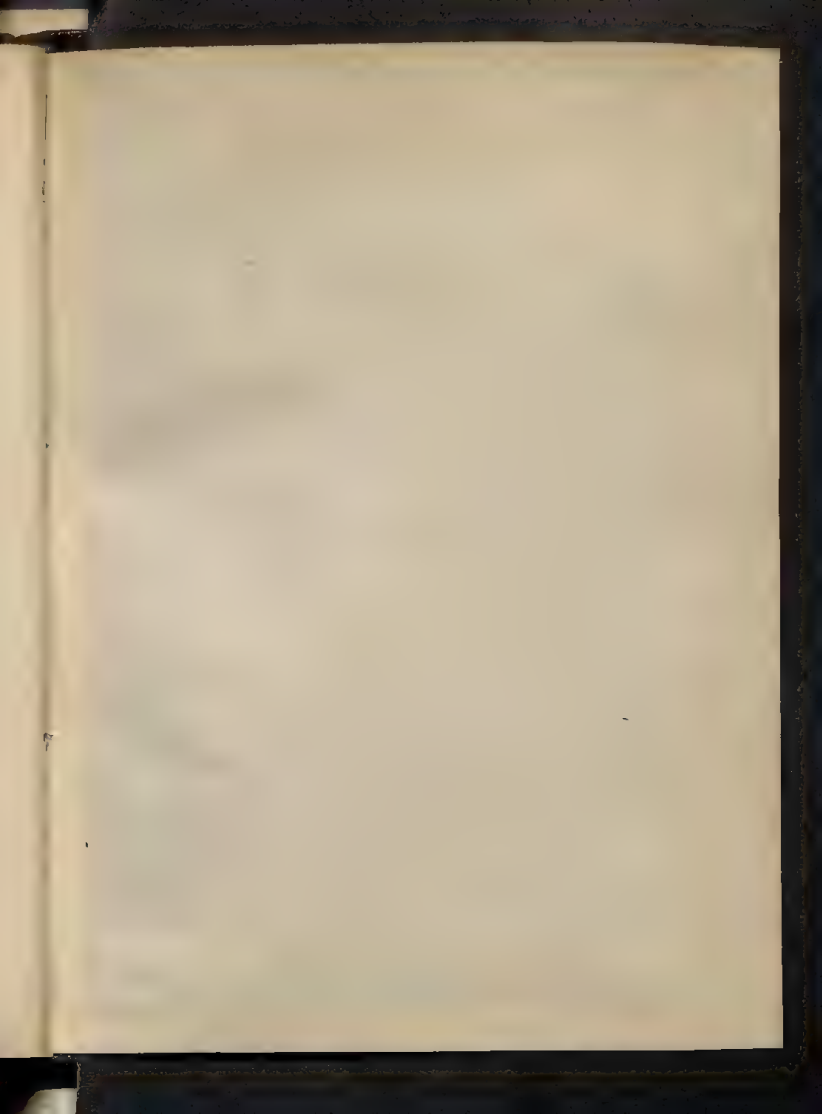

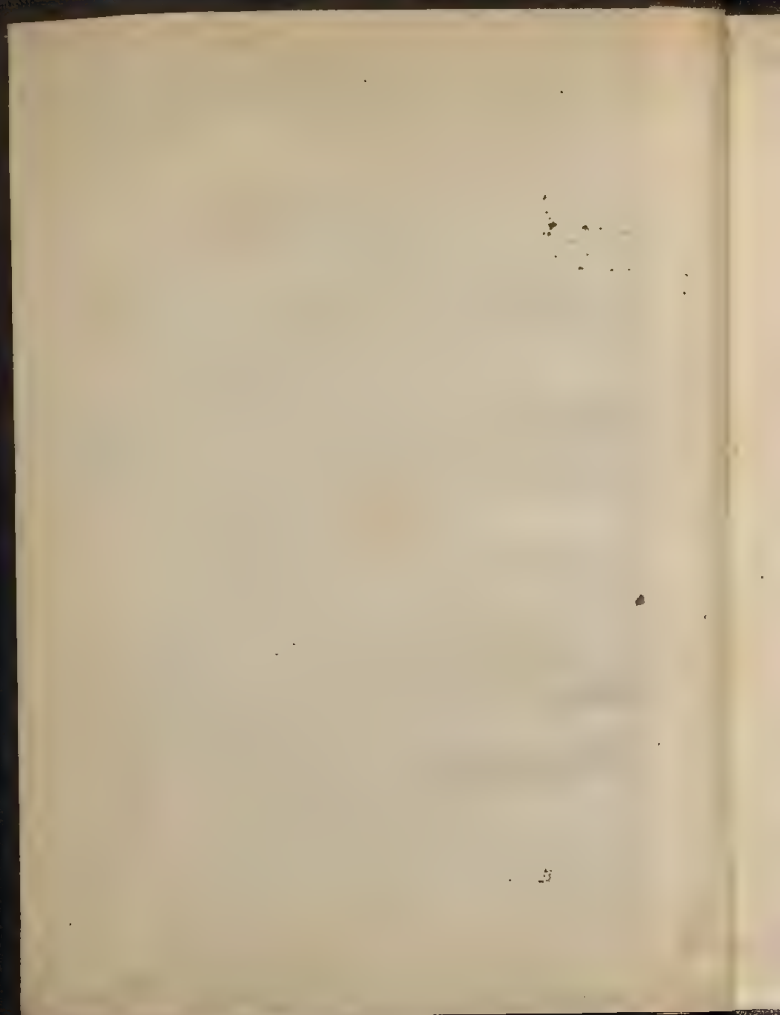

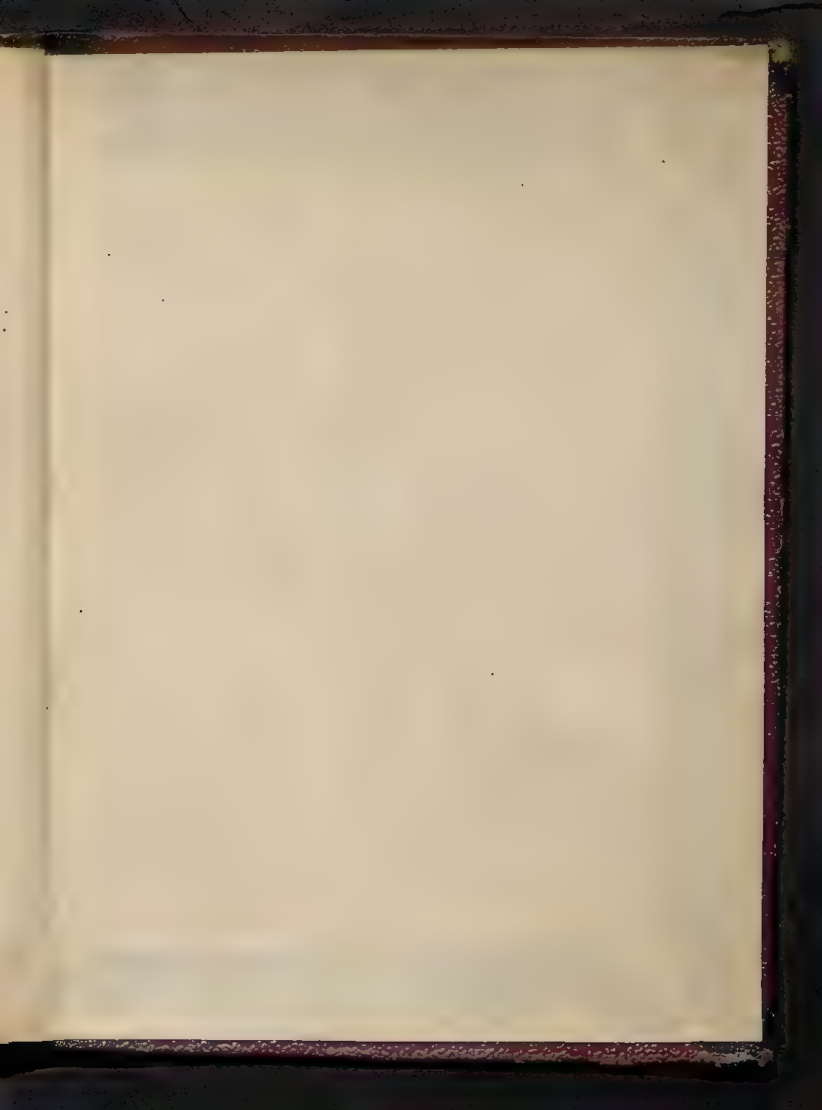

BIBLIOTEKA LUDOWA
POLSKA.

DUCH OD STEPU

PRZYGRAWKA
DO NOWEJ POEZJI

WYKONANIE

BORDANA ZALESKIEGO

PARYŻ
KSIĘCARNIA LUXEMBURGSKA
16 ULICA DE TOURNAIN 16

BIBLIOTEKA LUDOWA
POLSKA.

DUCH OD STEPU

PRZYGRAWKA
DO NOWEJ POEZJI

PRZEZ
BOHDANA ZALESKIEGO

PARYŻ
KSIĘCARNIA LUXEMBURGSKA
16 ULICA DE TOURNON 16.

WUWY ERNEST

GAUTHIER LON

DUCH OD STEPŲ.

PRZYGRAWKA .

DO NOWEJ POEZJI.

Przyjacielowi swemu, Adamowi Mickiewiczowi, składa w upominku. J. B. Z.

I.

I mnie matka-Ukraina,
I mnie matka swego syna,
Upowiła w pieśń u łona;
Czarodziejka — na rozświcie
Napowietrzne, ptasie życie,
Przeczuwała na plemiona,
I wołała rozezulona :

« Piastuj dziecię me Rusałko ! ...
« Mlékiem dum — i mleczem kwiecia,
« Pójdź do lotu mdłe to ciało !
« Pięknej sławy mej stulecia,
« Podaj do snu na obrazki !
« Barwę złotą i błękitną,
« Tęczę w okrąg niech rozkwitną,
« Wszystkie mego ludu kazki ! »

Błogo było mi — o! błogo;
Nigdy — nigdzie — i nikogo —
Nie pieścila czulsza matka ...
Owe nie wiem chwilki — latka,
Uwikłana w cud zagadka,
Leży w duszy pod pieczęcią;
Wciąż tam wracam się pamięcią,
Wciąż zmysłami gonię pięć,
Rozpierzchnioną w sen daleki ..

O! Rusalki mej piastunki,
 W pieśń dzwoniące pocałunki,
 Rozpałyły krew na wieki!
 Śród Ojczyzny dziś katuszy,
 Smutny na śmierć — w sercu — w duszy,
 Krew mnie jeszcze zrzuca z łoża;
 Chcę opiewać wiekom dzieło,
 Lecz natchnienie przeminęło,
 Niech się święci wola Boża!...

II.

I mnie matka-Ukraina,
 Skrzydlatego swego syna,
 Gdy mrugnęła z niebios gwiazda,
 Odebrała z rąk Rusalki;
 Osmuknęła puch i pałki,
 Lot kazała wznieść od gniazda;
 I kwiliła w ślad pisklęcia,
 Lube wróżby i zaklęcia:

„I ja pańska służebnica!
 „Dzień po dniu — najmilsze dzieci,
 „Wedle woli ziem Rodzica,
 „Na igrzysko ślę zamieci.
 „Znowu mój pieściwy leci,
 „Nie zna jeszcze swego krzyża;
 „Myśl jak powiew wolna, chyża,
 „Lgnie do cudów, — łaknie pieśni:
 „O! niech w stepach świat swój prześni!
 „Stepy — światoburców droga,
 „Tam przechadzał się gniew Boga;
 „Głos grzmi dotąd: niech posłucha!
 „Niech na żywot wzmoże ducha!...

O! po leciech, po przygodach,
 „Kiedy gwiazda owa zmierzchnie,
 „Wniknie jako duch w powierzchnię,
 „Rozpościele się po wodach;
 „Będzie późnych moich synów,
 „Grzał do pieśni, — i do czynów!
 „Krew Bojana — obok przodka,
 „Nowa tu mogiła wstanie...

Wrzała ciszej wróżba słodka:
 Coś — coś było o Bojanie...

Matko moja — matko miła!
Co? — gdzie Bojan? — gdzie mogiła?
W tém skinęła — pożeganie.

III.

Odzianemu w piór oblaski,
Wybiysnęła chwila łaski.
Uroczysta, wielka chwila!
PAŃSKIE — stań się! dla motyla;
Co urokiem przypomnienia,
Dotąd pieśń mą rozpromienia;
Tu — pod krzyżem — łzy, cierpienia,
W jakąś rajsą woń umiła.
Chwila wiecznie wielką, świętą! ...
Błogo temu — kto pamięta,
Luby, dziwny, gdzieś przed laty,
Żywot czysty, i skrzydlaty,
Pierworodny swój początek!
Kto w cielesnych więzów męce,
W niebo codzień wznosząc ręce,
Do tych dusznych drży pamiętek! ...

IV.

Odzianemu w piór oblaski,
Świeci oto chwila łaski!
Ważę—ważę się w błękity;
Skrzydłem prawém, skrzydłem lewém,
Mierzę światy za powiewem;
Namiot Boga złotolity,
Ku mnie—ku mnie—tu—ku ziemi—
Strzępi fałdy promiennemi...
Wyżej—wyżej—wyżej wzbity,
Serafińską, śpiewną ciszę—
Sercem chłone: — niebios nula,
Drży rozkosznie w pierś rozsnuta...
Wyżej—wyżej wzlałam w pysze...
I—« HOSANNA, o HOSANNA!
Na wiek wieków chwała! chwała! »
W świętych likach nieustanna,
Milionów—pieśń rozbrzmiała...
Duch mój światłość—w słońcach pała...
Pieśń chórami anielskiemi
« Chwała! chwała! (w słuch niewoli)

« Chwała Panu! — A na ziemi
« Pokój ludziom dobrej woli! »

Tajemnicę wieków senny,
Rozpóściera krzyż ramiona...
Stoi w chwale PAN promienny,
Z RODZICIELKĄ SWĄ u łona...
Po prawicy, po lewicy,
ZIEMSCY PAŃSCY MĘCZENNICZY,...
Chwała — chwała nieskończona!...

Weseliły się Cheruby,
Wiały ku mnie głos roznośny :
« PAN cię darzy znakiem chwały,
« MARJA śle ci wzrok litośny,
« Błogosławia w krąg wyhrani;
« Czas wypełnia się twej próby,
« Zleć iskierko do otchłani,
« Czeka oto ziemia rada!...
« Zgaśniesz — biada ci! o biada!
« Jak ty, bliźni twoi, ludzie —
« Byli w duchu — czyści, święci,
« Odkupieni cudem w cudzie,
« Lecz oślepli na uludzie,
« Zmiérzchoń niebo — w ich pamięci,
« I na wieczność odepchnięci! »
Wiały — wiały głos Cheruby,
Powtarzali w głos wyhrani :
« Czas wypełnia się twej próby,
« Zleć iskierko do otchłani! »

Aniołowie w lot krążyli. —
Na skinienie Pańskie, — w chwili —
U stóp krzyża duch niebieski
Promieniące czoło chyli;
Składa skarb swój — czyste łezki :
Anioł oto poślubiony,
Składa za mnie — lzy, pokłony;
Bądź mój stróżu pochwalony!
I w miłości tam ognisku,
Jak dwie lilje w jednym wieńcu,
Oblubieniec w oblubieńcu,
Zleliśmy się tohem w uścisku,,

« PAN zastępów świętych—święty! »
 Wyżej—wyżej wieją chóry...
 I ja ważę lot do góry,
 Lecz zwicłnięty—o! zwicłnięty...
 W myśli wstają pierwsze męty...
 Anioł mój na klęczkach woła...
 Pozdrowienie ślą wybrani...
 Na ramionach już anioła,
 Smętny wracam do odcłani.

V.

Mierzchła — och! Ojczyzna złota!
 Łza mi pierwsza wzrok ociemia,
 Na sen Anioł skrzydły młota :
 « Syn ty ziemi! ziemia! ziemia!
 « Śnij na falach tam żywota! »

VI.

Zwierciadłany sen — o! czuły,
 Jakieś widma w mig zasnuły —
 To wyraźne, to rozwiwne,
 Widma ludzkie dobre, gniewne!...
 Niecielesne wodzę oko —
 W czasach — miejscach — o! szeroko! —

Swita komuś dzień-boleści...
 Od kolebki wprost na groby,
 Mknie kochany cień niewieści...
 Pierwszy uśmiech do żaloby!...
 Więc i ona nie popieści!...

Czas wiosniany inszym miły,
 Jemu patrzaj wietrzny, luty,
 Dziecię goni na mogiły,
 Czemuś słucha smutnej nuty,
 Lub się tuli do ołtarzy;
 O! sierocy wzrok przybłądy,
 Cudzy świat spotyka wszędy,
 Ani jednej — miłszej twarzy;
 A już kocha! — Patrzaj łzawy,
 Zmudzi — nudzi — wśród zabawy,
 Na pustkowiu radziej marzy :
 Duma dumki...

Patrzaj w szkole!

Z nieba spada nań nauka;
O czém inszém śni pacholę,
Naokoło do sere puka:
« Do mnie — do mnie — tu — rowieśni! »
Co dusz czystszych w siebie chłonie,
Jako wrotki swojej pieśni —
Pieśni żywej, w dłoniach dłonie,
Wszystkie wiąże na swém łonie. —
Na pustkowi marzy — wzrasta:
A już za nim krasnolica,
Wiecznych smutków tajemnica,
We snach goni się niewiasta. —

Patrzaj — młodzian już na fali!...
W świat zieleni się myśl żyzna:
Nagle — okrzyk wstaje w dali —
« Polska — Polska — twa Ojczyzna!
Rowieśnicy zaklaskali:
« Czynów! — czynów! — cudu! — cudu!
« Rozkujemy więzy ludu!... »
On — w zapale się nie mieści;
Potępieniec — błogiej wieści,
Technieniem nutę stepu łowi,
Ku rodzinie, ku Dnieprowi,
We łzach wota: « Bądźcie zdrowi! »
Więc i tu nikt nie popieści?...

W świat a dalej! A po świecie —
Młodzian się na wiatry miecie...
Patrzaj — patrzaj — gdzieś — daleko —
Nad oczystą inszą rzeką;
Po staremu śni na jawie;
Mokrą mruga w świat powieką,
Służy zgastych plemion sławie,
Stare bratnie waśni jedna.
Myślą wraca na bezedną,
W grzechy ojców głębiej wzięra.
Coraz marzy mętniej, smętniej,
Słuchem łowi bohatera —
Aż niebieski gość zatętni...

A robota w krąg podziemna,
Jak wulkanów potajemna,
Wre, wysysa ziemi jady,

Mięsza różnych barw płomienie :
 Ma się — ma się — na trzęsienie...
 « Poświęcenia się! lub zdrady! »
 Woła całe pokolenie...
 I niebawem — grzmia wulkany,
 Rozpościera się pożoga;
 Świat poczyna coś — bez Boga!
 Na swój rozum. — O! pijany
 Młodzian; — w zgiełku, zawierusze,
 Za inszymi się szamoce;
 Mąci — mąci — do dna duszę,
 I owoce — och! owoce
 Cierpkie, gorzkie, wskróż przepsute,
 Śsie jak balsam za pokutę!...
 Wypieszczone jego mary,
 Płoszy śmiech szatanów dziki...
 Widzi w bojach synów wiary —
 Jak się pluszczą w krwi ofiary,
 A w głos szydzą ofiarniki!...
 Wstają oto żale, krzyki...
 Polska tchnęła jęk boleści!...
 Więc i ona nie popieści?

W świat — a dalej! A po świecie
 Wyrzucone z domu śmiecie,
 Młodzian się na wiatry miecie!
 Bogobojny, taki cichy,
 Tuli oto w łonie węża:
 Tknięty kołcem czarta-pychy,
 Wdzięwa rogi już na głowę;
 Suszy mózg — i myśl wyteęza,
 Na zamachy wciąż jałowe;
 Łaknie burzy, krwi, swawoli!
 Duch na falach; serce boli;
 Ale co mu duch? lub serce?
 Puszcza z dymem dni i lata,
 Pieśń zamiera na rozterce:
 Patrzaj — winy ojców, świata,
 Już na wieniec sobie splata!

Dawno obok anioł kwili.
 Na kolanach czeka chwili
 Aż się w złościach upamięta...
 Młodzian śni raz — jakoś milej —

Jak puścizna ducha święta
 Zalatuje wieść o niebie...
 Patrzy bystrzej — w słup — za siebie,
 Rozwiewają się tumany...
 Z pod omamień grubych płótna,
 Widzi świat swój — świat kochany —
 Jak grób pusty, pobielany;
 Mądrość wieku balamutna,
 Syczy w pleśniach jak gadzina...
 Młodzian — coś — jak przypomina!
 Bije w ziemię dumnym czołem,
 Za płaczącym swym aniołem,
 Jako dziecię jaka spotem:
 Wielkie winy — ależ PANIE,
 Większe Twoje zmiłowanie!

Patrzaj, spełnia kielich do dna!
 W głos ślubuje — gdzieś — na grobie —
 Nie zagniewać PANA w sobie:
 Wiara — matka niewyrodna,
 Roztkliwiona w płacz pokorą,
 Oto czule, coraz czulej,
 Do swych piersi dziecię tuli:
 By uleczyć duszę chorą,
 Da mu darem — świat rozległy,
 Pośle swoje czarownice.

Na skinienie — biegną — zbiegły —
 Pieśń — i czystość — dwie siostrzyce;
 Na rumieniec grzeją lice,
 Gdzieś na rajskie gody wiodą...
 Młodzian z piersi, ze żrenicy,
 Jako z mszalnej kropielnicy,
 Jako z mszalnej kadzielnicy,
 Bucha w niebo wonię, wodą!
 Na pustkowiu powrót ducha,
 Sławi świetnie: — słucha — słucha —
 W sercu tętno; wieść się budzi —
 Gość — gość nowy nie od ludzi!
 Przysłoń dom! Wyszukaj kwiecia!
 Czerownica trzecia — trzecia —
 Siostra miłość z niebios zbiega!...

Ren gdzieś szumi . . . . .

W świat — a dalej! A po świecie
 Wyrzucone cudze śmiecie,
 Wiatrem się na wiatry miecie.
 Lik przyjaciół niegdyś mnogi,
 Spółwędrowcy jednej drogi,
 Już pobożnych służnię enocie;
 Ukochane patrzaj — wrog! —
 Prześladowań knują krocie :
 Na wiek wieków rozminięci! ...
 Lecz nie w sereu, nie w pamięci,
 On się modli wciąż za nimi ...
 Odtąd świata już nie wini :
 Rozmłówał się w pustyni,
 Utkwił w ziemię kij pielgrzymi,
 Aż rozkwitnie Pańskim cudem!
 Na kolanach, za swym ludem
 Prorok oto w lutnię trąca, —
 I pieśń czysta, strumieniaca,
 Wciąż zwierciadli jak na wodzie,
 Niebem, słońcem — na pogodzie!

Och! za jakież cierpi winy?
 Rószczkaż mu wykwitnie z kija? ...
 Długo żył on dla rodziny,
 Dla przyjaźni, — dziś nieczyja
 Dłoń nie wspiera; sam, jedyny,
 Jako cień podniebny mija ...

Służy ludziom och! i pracą,
 Nie dba — płacą, czy nie płacą,
 Byle nie jeść darmo chleba :
 Robotnikiem w mogiłniku.
 Krzyżów mają tam bez liku,
 Ale co dzień nowych trzeba.
 « Bóg ci pomoż robotnikul »
 Anioł w locie błogostawi,
 O! robotnik zadumany —
 Wstrząsa głową na bociany,
 Coś sam na sam ku nim prawi,
 W czarnoksiężkim swoim zmyśle.
 Z ptastwem bożem żyje ściśle,
 Znowu śledzi lot żurawi,
 Z klucza łamią się na rotę;

Będą burze snąć i słoty,
Bo się chowa do pieczary.

Na dłoń patrzy — jakieś mary,
Mary wieków niby z dłoni
Wieją sennie, — aż się prześnią?...
Czemuś głośnieję w lutnię dzwoni?...
Chwali PANA nową pieśnią!...
Patrzaj, krzyżem leży. W ciszy
Coś — czy huk podziemny słyszy?
Ciężki zaduch bije z chmury...
Och! och! błyska na płaszczyny...
Anioł grzmotem głosi z góry:
« Wróć wygnaćcze do Ojczyzny —
« Policzone łąy — do łezki! »

VII.

Na głos — oblask — jam oekniony.
Zaszłochałem: « Och! do której —
« O! do ziemskiej? czy niebieskiej? »
Zniknął anioł poślubiony,
Głuche, puste, w koło strony.

VIII.

Wiekuiście tchnienie Boże,
Wiatr stepowy lekki, suchy,
Wnet podściela się jak łożo.
W koło ramion wzdyma puchy,
W ciepłe tuli mię pieluchy;
I kołysze — już kołysze —
Na mogiły, na kamysze.
Widzę zdala Czarne morze,
Jak podrzeźnia w blasku zorze...
Cuda widzę — cuda słyszę! —
Blask i rozdźwięk biją z łuny,
Guślar-guślarz złotostruny,
Bojan ku mnie pieśń podzwania.
Pieśń ojcowską powitania!..

Świeć się gęśli Bojanowa!
Czarnoksieźkie myśli, — słowa,
Rościelają się po drzewie;
Rosą świecą się w powiewie;
Przemigają górą — dołem —

W mgnieniu oka zwierzem — ptakiem —
Siwym orłem, to sokołem,
Szarym wilkiem, to sumakiem...

Świeć się pieśni starosławna!
Stoi zgasły wiek na jawie...
Wodze, jako z dawien — dawna —
W swej olbrzymiej tam postawie,
Grzmia w zbroice przez manowce,
Na Pieczyngi — czy Połowce?

Ciszej — milej — pieśń podzwania...
Słowo — słowo — pożegnania,
Chleb duchowy ku podróży!
Błogostawi coś — czy wroży?
Blask i rozdźwięk już się słania...
Wielki Ojciec — głośniej — dłużej
Blask i rozdźwięk dalej pierzcha,
Guślar-guślarz w mgle zamierzcha...

IX.

Wiatr stepowy tchnienie Boże,
Napowietrzne moje łoże
Rozbujany — od swej osi,
Ku wyżynie, ku nizinie,
Jak pelikan przez pustynię,
Swoje piskłę z sobą nosi.
Niecielesne wodzę oko —
Wodzę w cudach o! szeroko...

Czas bezbrzeżny — czas w rozstrzeni,
Słowem Bożem się promieni,
Śpiewa wielką epopeję:
Miliony światła, cieni, —
Światy w kwiaty — światów dzieje,
Na kadzidło PANU wieje...
Któż ogarnie i wypowie,
Drobnym promyk w Bożym słowie?...

Widzę! — Ziemia zwie się rajem;
Raj i niebo sobie wzajem
Świecą zbliżka. — Aniołowie
Jako równi w mocy chwale,
Przy człowieku — przy Adamie,
Towarzyszą mu wspaniale,

Przechadzają się pod ramię :
 Pieszczoch Pański po widomu !
 Z roskoszną piękną, młodą,
 Błogie oto życie wiodą.
 Ani cienia smutku — sromu.
 Ziemia sługa w strojnym wdzięku,
 Do snu słodką pieśń świegocę, —
 Sniącym nosi aż do ręki,
 Miód — i mléko — i owoce. —
 Wieczność pieszczot — śród uśmiechu !...
 Kochać, nucić, snić po cichu, —
 Jakaż Łaska OJCA PANA !...
 Ludzka paro na kolana !
 Co też czystych — co tchu stanie
 Wołaj paro ukochana :
 « Na wiek wieków święć się PANIE ! »

Gdzie tam ! Widzę ! — rokoszanie
 Już nie radzi coś ze stanu —
 Dają uwieść się ku złemu ;
 Och ! po ludzku, po swojemu.
 Dobrodziejstwa płacą PANU !
 I zaciska się dłoń szczodra.
 Arcy- mądry, w łzach oboje,
 Przepasują liściem biodra,
 Idą w świat — o ! znoje, boje ;
 Na potomstwo plemię swoje !
 Jeszcze — jeszcze litość Boska
 Na wygnańcach : śmierć u boku,
 Czuwa — wiecznie ma na oku ;
 Jak o dzieci wciąż się troska ;
 By gdy zwątlą w trudach siły
 Zepchnąć brzemię do mogiły.

Może człowiek się ukorzy ?
 Gdzie tam ! — patrzaj rajskie plemię,
 Wiek po wieku bluźni gorzej :
 W szerz i wdłuż pustoszy ziemię.
 Brat, zabija brata w złości.
 Są już biedni, są bogaci ;
 Ów chleb chowa, ów zazdrości ;
 Hurmem bracia nuż na braci !
 Owoż owoc wiadomości
 Pożywajcie. O ! wyrodni.

Co okrucieństw? sprośnych zbrodni?
 Jad węzowy w świat się sący,
 I gniew Boży w ślady — rączy —
 Wzbudza potop! ...

Na powodzi,
 Nad korabiem — tęcza wschodzi.
 Wiek po wieku pokój złoty,
 Święty pokój z ludźmi mieszka.
 Patriarchów skróś namioty.
 Ale w sercach mgła tęsknoty :
 Jakaś wszczyna się zamieszka!...

Nim rozejdą się na kraje,
 Oho! gwar tam, gwar powstaje :
 Liche żdźbła, a w gniew się jeżą;
 Grożą niebu śmieszna wieża.
 Na zuchwałe budowniki,
 PAN dopuszcza bełkot dziki...
 Znów objawia się widomie :
 Oto deszcz siaraczany gore!
 Oto trzaska grom po gromie,
 Na Sodomę, na Gomore!

Starta złość — zdeptana pycha
 Świat swobodniej znów oddycha :
 Z pnia rozkwita ludzkość młoda.
 Ludzie? — Ludzie w dawnym płużą :
 Łowca swego oj Nemroda
 Wypatrują rękę dużą!...

Może człowiek się ukorzy?
 Gdzie tam! — wiek po wieku gorzej!
 Ssiej swój rajski owoc, wolę;
 Znów się mnoży na niedolę :
 Nowe puszą się narody!
 Rozpustują nowe grody.

W pokoleniu jednym Lewi,
 Szczep się Pański bujniej krzewi!
 O! Izrael uciśniony
 Gnębią — patrzaj Faraony :
 PAN wyniesie go nad ludy!
 Mojżesz z Boga przełożony,
 Oznajmuje moc swą cudy.
 Wiedzie morzem — przez pustynie.....

Sion! Sion! w Palestynie.
Oto znosi zakon z góry?

Może człowiek się ukorzy?
Gdzie tam! — Wiek po wieku gorzej!
Po staremu mrok ponury!
Lud wybrany — w swoje hula
Niechce sędziów — woli króla!
I niewolnik w cudzej ziemi:
Słuchaj! jęk gdzieś — jęk daleki —
Wybrzeżami wierzbowemi
Babilońskie niosą rzeki. —

A w około się zieleni:
Ludzkość się gdzieindziej kwieci:
Ukochane, błogie dzieci,
W gródkach swoich tam Helleni
Rozkoszują w rajskiej pieśni!
Co się im dzień po dniu nie śni?
Czarodzieje — a cieleśni!...
Tybr gdzieś błyska! I u brzegu
Hej wilczyca szuka łoża:
Tam — u siedmiu gór podnoża.
Swe szczenięta oto zlega!..
Nowa jakaś groźba Boża!

Może człowiek się ukorzy?
Gdzie tam! — Wiek po wieku gorzej!
Zgiełk — o! zamęt niestychany:
Nowe puszą się narody!
Rozpustują nowe grody!
Lud wybrany? jak pogany,
Jak te Greci, lub Rzymianie,
Noc straszliwa — a śród nocy,
Dzwonią tęskną pieśń Prorocy!
Któż ogarnie i wypowie,
Choćby promyk w Bożem słowie!

X.

Duch mój spoczął. Błogo śniłem —
W śnieniu ducha lekkim, miłym...
Niecieleśne znowu oko —
Budzę w cudach — o! szeroko...
Czas bezbrzeżny — czas w rozstrzeni,
Słowem Bożem się promieni, —

Spiewa wielką epopeję,
 Miliony światów, cieni,
 Światy w kwiaty, — światów dzieje —
 Na kadzidło PANU wieje...

Któż ogarnie i wypowie,
 Drobną promyk w Bożym słowie?

Widzę! — Wschód się wypogadza,
 Woń od ziemi bucha raju!...
 NAZAREŃCZYK się przechadza,
 Od rodzaju do rodzaju —
 Boska jemu cześć i władza! ...
 JEZUS! JEZUS! rozjęk głuchy —
 Po otchłaniach szerzą duchy.

Czysty — z czystej syn Dziewicy!
 Z OJCA, — z DUCHA cuda czyni...
 Chleb rozmnaża na pustyni...
 Nawracają się celnicy...
 Pomocnicy oto pracy,
 Prostaczkowie i rybacy!...
 Uczy pośród synagogi...
 Oto woła z wielkim żalem :
 « Biada ci o! Jeruzalem —
 « Żeś zboczyło z Pańskiej drogi!
 « Mordowało twe Proroki! » —

Strach upada wielkooki...
 Piśmiennicy wrzask roznieśli :
 « Błuźni — błuźni — ów syn cieśli;
 Na krzyż hańby o! Proroku. » —
 Radość wielka w czartów kuźni.
 « Błuźni — błuźni — o! nie błuźni : »
 Szmer rozechodzi się na boku. —
 Faryzeje już na radzie.
 Judasz, milczkiem — gdzieś o mroku,
 Potępieniec śni o zdradzie.

Ofiarować się potrzeba! —
 PAN z uczniami na wieczerzy :
 Myje nogi. Śród pacierzy —
 Zwierza tajemę Wina, — Chleba :
 Jam baranek Boży z nieba. —
 « Niech się spełni OJCA WOLA! »
 Pan samotny — na ogroju,

We łzach modli się ku Ojcu.
 Judasz bieży gdzieś przez pola. —
 PAN przyjmuje grzechy — kroci.
 Pod ciężarem w krwi się poci :
 « Niech się stanie OJCA WOLA ! »
 Tłum orężnych już okola...
 Przenajświętszy skępowany,
 Rozpoczyna chwałę męki :
 Człowiek ciałem — krewki, mięki,
 Cierpi w ciele razy, rany;
 Głośnie modły — ciche jęki :
 Przed urzędem, — przed kapłanym, —
 Śmieje świadczy prawdzie z nieba...
 Ofiarować się potrzeba ! —
 Chwała męki — i na krzyżu :
 To cierń bodzie — to goźdź wierci.
 Lud urąga się w pobliżu,
 Zółć podaje aż do śmierci.
 U stóp żale, wrzask niewieści,
 Przeraźliwa w niebo skarga, —
 MATKA męczy się w boleści,
 Magdalena włosy targa,
 Uczeń JAN którego kocha —
 Wskróś cierpiącą duszą szlocha...
 Czas dopełnia się, PAN kona !
 Słońce śmi się : — krew czerwona —
 Jeruzalem — biada — biada ! —
 Patrz na słońcu krew osiada !
 Ziemia drży na trwogę : trwoga —
 W ślad gniewnego stąpa Boga, —
 Lichy zlepek synagoga !
 Jak zasłona tam Mojżesza, —
 Roztargany sojusz stary !
 Już gdzieindziej arka wiary...

W proch o ! ludzie — PAN pośpiesza —
 Zmętwychłistaje w chwale nocą ;
 W słońcach się otlchtanie złocą :
 Odkupieńców za nim rzesza :
 PAN obdarza ucznie mocą,
 Błogosławi nad narody !
 Za nim Święty Duch przez wody,
 Wieje łaski na świat młody. —

Piłat myje ręce w trwodze,
 Wszystkie swoje bogi chwali.
 Lud wzburzony — jak na fali; —
 Zgiełk i popłoch w synagodze..
 Faryzeusz Saul szaleje :
 « Kamienować ! » wrzeszczy srodze,
 « Burzyć — zburzyć Galileję ! »
 Do Damaszku mknie poskocznie,
 Kędy nową kazań rozpocznie ;
 PAN w światłości, grzmi z manowca :
 « I tyż Saulu prześladowca ! »
 Olsnął. W ziemię bije czołem.
 Przejrzał znowu. Wstecz zawraca.
 Faryzeusz, Apostołem :
 Pawle — Pawle — wielka praca !
 Nowy człowiek, sen swój skraca,
 Trąbka apostołskich uszu :
 « O Łukaszu — Mateuszu !
 « Nieśmy Słowo na pogany ! »
 Uczeń PANA ukochany,
 JAN utula serca rany,
 Idzie kazać Mistrza chwałę.

Ziarno pada nie na skałę,
 Święty Duch w stonach plemi;
 Wstają uczni jak z pod ziemi !
 Niestychane znoje, trudy,
 PAN podpira swemi cudy ;
 Drobną słodzy — wielkoludy !...

Paweł burza — jak na wietrze,
 Ład czy morze — skróć widomy,
 Świeci łaską — ciska gromy.
 Paś owieczki pańskie Pietrze !
 Zastaw sieci do połowu !
 Paweł wróci....

Wraca znowu,
 Na świadectwo Mistrza słowu ;
 Jeruzalem w oczy gromi :
 « Kaj się ! nierządniczo stara ;
 « Piśmiennicy w proch poziomi !
 « Kara z niebios — idzie kara !
 » Piekło pomódz wam nie zdoła ! »

«Na krzyż, — na krzyż Apostoła.»
 Woła lud — i Paweł woła :
 Apeluje do Cezara ;
 « Jam świadectwo — i ofiara »
 A szamocze w tłum rękoma :
 » Pietrze, Roma — nasza Roma ! »
 Któż ogarnie — i wypowie,
 Choćby promyk w Bożem słowie !

XI.

Duch mój spoczął. Błogo śniłem —
 W śnieniu ducha lekkim milłem :
 Niecielesne znowu oko —
 Budzę w cudach — o ! szeroko...
 Czas bezbrzeżny — Czas w rozstrzeni,
 Słowem Bożem się promieni,
 Spiewa wielką epopeję.
 Miliony światel, cieni,
 Światy w kwiatach — światów dzieje,
 Na kadzidło PANU wieje.
 Któż ogarnie — i wypowie,
 Drobnym promyk w Bożem słowie ! —

Widzę piękne miasto. W mieście
 Wieczne gody : a boleście
 Po pieczarach. Od ciemnicy,
 Jęki sierot, — łzy niewieście.
 Dzwonią na gwałt Męczennicy...

« Roma ! » Okrzyk głuchy zrazu, —
 Grzmi roznośniej od Kaukazu,
 Lik skrzydlaty, czy tabunny,
 Szerzy w stepach tentent, huki ?
 Coś już wietrzą pańskie kruki !
 Barbarzyńcy — o ! nieuki —
 Ostrogoty, Goty, Hunny :
 Z różnych plemion czerń zaciężna,
 Straszna w sile — a orężna ! ...
 Bliżej, bliżej — okrzyk dzwoni :
 « Ura ho ! na popas koni,
 « Do Panonji ! do Panonji !

W stal zakuty wódz na przedzie,
 Przez bezdroża jedzie — wiedzie, —
 Konny posąg Al-hun-ryka,

Niedźwiedziami strzępi kudły !
 Suchożyły, w kość zachudły,
 Boży gniew, — twarz groźna, dzika ; —
 Wzrok co nigdy się nie zmyka,
 Bo powieki wrosły w czoło...
 Jako rzeka w skałach stroma,
 Pluszcze za nim gwar w około :
 « Roma ! Roma ! gdzie ta Roma ? »

Konny posąg wódz na przedzie,
 Nieprzystępny, głuchy, niemy,
 Przez bezdroża jedzie, wiedzie ;
 Nagle staje.

« Tu spoczniemy.
 « Strona w stepach ta ! czy nie ta ?
 « W nocy wskaże nam kometa !
 « Roma — Roma — niedaleko...
 (Grzmi ku swoim wieść ponurą :)
 « Tam — za siódmą tylko górą...
 « Za dziewiątą tylko rzeką !
 « Ale słońce mile świeci,
 « Poigrajcież w piasku dzieci !

Na rozkazy wodza dziatwa —
 W prawo — w lewo — zdale — zbliśka —
 Wnet się roi na mrówiska !
 I zabawka lekka, łatwa,
 Nie mitręży wcale siły.
 W ruchu tylko ręce, stopy :
 Znoszą skały pod mogiły.
 Ryją na sto mil przekopy...
 Ślad maluchny ich przechodu,
 Pamięć czém był świat za młodu !...

Na rozkazy wodza — Wi-ho !
 Huczy w stepach tentent koni,
 Grzmot za grzmotem w niebo biją :
 « Do Panonji do — Panonji »
 Konny posąg — wódz na przedzie,
 Kędy jedzie ? kędy wiedzie ?
 Nikt zapytać się nie waży.

Od Awarskiej przedniej straży,
 Łacinnika pędzą cwałem.
 Wódz zatacza okiem śmiałym,

Staje nieco : « Praw języku,
« Mężu rzymski—łżyj bez liku ! »

Jeniec jąka drżąc : « O! królu —
« Pater-patriæ, konsulu!
« Pontski prætor — civis natus,
« Cajus — Furius — Dentatus —
« Wiedzie zastęp niezliczony,
« Flos romana, legjony;
« Sypią zasiek przez porzeczce,
« Po kohortach ostrzą miecze...
« Sancta verba veritatis!

Jak na puste psa szczekanie,
Wódz w płomieniach nagle stanie,
Biedny jeńcu — satis! satis!
« Scierwo rzymskie — idź do czorta!
« Co tam — legjon! czy kohorta!
« Ostrzą miecze? Toż nieszczęście!...
« To precz oręż — i na pięście!
« A oklaskiem — ziemię wstrzęście! »
I jak rzeka w skałach stroma,
W ślad za wodzem czerń ruchoma,
Pomrukuje : « Roma — Roma —! »
Któż ogarnie i wypowie,
Choćby promyk w Bożem słowie!

XII.

Wiatr stepowy technienie Boże, —
Napowietrzne moje łoże,
W lot skrecony — na swej osi,
W inszą stronę wzrok unosi.

Widzę — piękną, błogą ziemię
Zieleniące się przestworza, —
Góry, lasy, a trzy morza;
I kochane wielkie plemię,
W słońcu się — na kwiatkach roi...

Pra-pra-pra-ojcowie moi!
Rószczka złota — och! ta sama —
Przesadzony szczep Adama, —
Z pod namiotów Abrahama!...
Boży Duch wiekuje w mowie;
Z Boga chleb się zboże zowie!
Z Boga ty bohaterowie!

Z Boga dzierzę — zysk i straty,
 Ów ubogi, — ów bogaty!
 Pan ku dzieciom łaskaw zdala,
 Chociaż grzeszne, grzeszne wielce,
 Ubóstwiają sprosne cielce!
 Dotąd, — wszystko im pozwala:
 Ani znoju, — ani boju,
 Wolni — równi — śnią w pokoju...

W czyich ręku patrzaj losy!
 Oci! królują im dziewice,
 Rozkochane — krasnolice!
 Krótki rozum, — długie włosy!...
 Patrzaj — patrzaj — przed Tatrami —
 Słynie córa w świat Krakusa!
 Patrzaj — patrzaj — za Tatrami —
 W bratnich Czechach znów Lubusa!
 Przy Królowych — w ślad gęślarze:
 Za oczyma, za pieśniami,
 Ludy — do nóg chylą twarze!...

Czemuś nagle — niespodzianie,
 Ziemia w zorzach się rozbliyska?
 Derewlanie, a Polanie,
 Różni — różnych mian Słowianie,
 Biegą święcić uroczyska!
 Puste sioła i grodziska...
 Patrzaj! tam od Łysej Góry,
 Z korowajem strojne chóry,
 Pieśń na świętą rzekę biją!
 Głośniej — szczerzej — pieśń rozbrzmiała;
 Czyją głoszą chwałę — czyją?
 « Perunowi cześć i chwala!
 « Święty ogień dla Kupala! »

Jako długi Boh, — padłem —
 Koło wiję się za kołem, —
 Lud płasami bogów sławi!
 Krasawice — w kwiatach, wieńcach,
 Przemigają się w rumieńcach;
 A mołojcy zwinni, żwawi,
 Od pokusy, — do pokusy, —
 Przez ogniska sadzą susy:
 Wiatr za wiatrem w step zagania —
 Klask, — to śmiech, — to całowania...

Od otchłani duch Wojciecha,
Święty mistrz, we mgle zarania,
Ku swej działwie się uśmiecha.

Pusta głuchnie coś uciecha.
Tłumy kupią się do środka :
Guślar-gęślarz tędy kroczy...
Brodatego widzę przodka !
Twarz pogodna — coś ochoczy !
W niebo stroi gęśl i oczy...
O ! podzwania nuta słodka :

« Łado ! Łado ! o Kupało !
« Oby nam się dobrze działo !
« Bohu ! Wszystkie bohy w niebie —
« Jako w tęczę patrzą w ciebie ! —

« Szczodre na nas wielkie Bogi,
« Dają corok pokój błogi ;
« Matki płodne, dziewczki hoże,
« Młeczne trzody ! bujne zboże.

« Stare-sta, kontyny, miasta,
« Słyną łaską Radegasta ;
« Nas Dziewanna kocha, żywi, —
« Żyjem szczęśni, bo pocziwi. —

« Łado ! Łado ! o Kupało !
« Oby nam się dobrze działo !
« Bohu ! Bohu ! modlim ciebie —
« Módl za nami Bohów w niebie !...

« Perun daje niech pogodę !
« Niech Światowid plemi zgodę !
« Niech Marzanna chowa statek,
« Ojcom naszym przyda latek !

« Sam Tur niechaj kopców strzeże !
« Niech straszliwie mści grabieże,
« Na Litwinach, na Bojemcach,
« Na Czudakach — wszystko Niemcach !

« Bohu ! Bohu ! modlim ciebie —
« Módl za nami Bohów w niebie !
« Łado ! Łado ! o Kupało !
« Oby nam się dobrze działo ! »

Za gęślarzem w huk rozgrzmiało —
 Na okolne wody, echa, —
 « Łado! Łado! o Kupało!
 « Oby nam się dobrze działo!
 Od olchłani duch Wojciecha,
 Ku swej działwie się uśmiecha...

Zorza z morza niebo krasi,
 Coś milczący stoją nasi...
 Wiatr, czy roz huk bije w ucho?
 Święta rzeka szumi stroma,
 Boh coś Bohom szepce głucho...
 Głośniej — głośniej: « Roma! Roma!
 Czy powtarza z nieba hasło?
 Nagle hasło w grzmot roztrzaśło:
 « Ura-ho! na popas koni,
 « Do Panonji! do Panonji! »

Konny posąg — wódz na przedzie,
 Uroczyskiem — jedzie, — wiedzie,
 Huczy z piersi: « Mir? czy wojna? »
 « Mir! mir! » woła czerń spokojna,
 Zmyka się na lewo — prawo;
 Guślar miota się po środku:
 Coś — czy liznał żyłkę krwawą?
 Oho! bies już w moim przodku!
 W rozdźwięk pęka z gęśli struna,
 Na głos wrzeszczy: « Na Peruna!
 « Sam Tur jedzie: czcicie Tura!
 « Bogi każą — nie ma rady!
 « A więc ura! — ura! — ura! —
 « Podolanie za nim w ślady! »

Jako zdroje od ulewy —
 Brzeg dneprowy, — prawy, lewy,
 Prawy, lewy — brzeg wiślany;
 Pobratyme Wilki, Swewy.
 W skok zrywają się na tany —
 Na Germany, Allemany! —
 Ku jakiemuś gdzieś tam miastu —
 Wojewodów już dwunastu,
 Wali — z hukiem i paradą...
 « Roma! Roma! goście jadą!... »
 Któż ogarnie i opowie,
 Choćby promyk w Bożem słowie!

XIII.

Wiatr stepowy technienie Boże,
Napowietrzne moje łoże,
Kołowrotem od swej osi —
W różne strony wzrok unosi.

Jak szeroki, jak świat długi,
Morza, lądy, świetlne smugi,
Przełyskują się jak strugi,
Czuć w powietrzu Messiasza!
Wieść od ucha — w łot do ucha,
Jak podziemne tętno głucha,
Między ludy się rozprasza...

W imię Trójcy — technieniem DUCHA,
Cielce się — na cielce walą;
Odin, marznie pod Walhałą:
Nad Szwarewaldem już w całunio,
Theut ku Hercie — w zmierzch się sunie...
Pusty Olimp, dawno pusty,
Wyblakłemi na śmierć usty,
Kończy głośną pieśń rozpusty!...
Ma się na coś — wielka cisza...
Może stypy dla Jowisza?...

Rzym z Cezarem w cyrku, w łaźni,
Legjonom — bez bojaźni,
Rozpieszczonym; coś na leżach —
Wciąż się wilec śnią żelazni,
Mruczą: « ferrarii lupi! »
Augor mileczy coś? — niegłupi!

Nad morzami, po wybrzeżach,
Pańskie płastwo na odlocie, —
Dzikich, leśnych pułków krocie,
Wysypiają czas ponury;
Milej śnią — bo złote góry!...
I w nadziejach dusza syta,
Kędy droga — nikt nie pyta:
Kelt, Kimr, Wandal, Serb i Skita
To sposobi kóź na morze,
To osłuje stal w toporze.

A Rzym? — Rzym się pyszni stary,
Kolizea, lupanary;

Jako na świat huczał — huczy :
 Syt mądrości, sławy, wrzawy,
 Owóz gens barbara uczy!
 Jowisz-Cæsar dość łaskawy,
 Przyporządza sam zabawy,
 Ludzką krwią tygrysy tuczy ; —
 Swe pogańskie płodzi cuda!...
 Piękny, miły Rzym jest zawsze;
 Tylko co dzień gody krwawsze.
 Tylko codzień jakoś — nuda, —
 Niesmak — ludziom serce ima;
 Mgli się w czole, — pod oczyma...

A rozkoszy — co rozkoszy!...
 Tu z Falernu drogie wina,
 Tam — na podziw piękna Frína, —
 Ów — na stół swój — świat pustoszy, —
 Ów doucza się powagi, —
 Ów się kwieciami stroi nagi, —
 Cóż? gdy nuda rozkosz płoszy!...
 W lot zabija jak zaraza!...

Katullowa, Tibullowa,
 Niemal na złość chrypnie mowa,
 Tęchnie coś — jak rdzą żelaza.
 Wielkość, sława ich na ludy, —
 Nie uśmierzą serca nudy?
 O! i na to mają leki —
 U Katona, u Seneki, —
 Wypruj żyły! —

Galle, Greki, —
 Wyzwolenicy grzmia po rostrach :
 « Heu proh pudor! Rzym niechory!
 « To panicki płony postrach,
 « Kwitnie! » Mowy ich, to wzory! —
 Wielcy ludzie — ich retory!

Szerzyć dowcip i nauki!
 Ćwiczyć waszą młodź w teatrach!
 Rosciusze nowej sztuki,
 Grzmia — już grzmia na czterech wiatrach!
 Roma sancta o! eterna —
 Kończ rozpustę i katusze!

Chrystusowa czeladź wierna,
 Bogu tylko winna duszę;

W umartwieniu, postach, skrusze :
 Jako siostra-miłosierna,
 Od modlitwy — rzeska, hoża,
 W skok pospiesza się do łoża,
 Służy z serca — po swojemu :
 « Niech się święci wola Boża !
 « Módl się » — woła ku choremu,
 Karci sługi, niewolniki, —
 Za nieczułość, uśmiech dziki :
 « Prawda — Pan wasz — Pan ów świata,
 « Grzeszył w domu, — i na wojnie.
 « Broił zło przez długie lata,
 « Lecz pogrzebmy go przystojnie !
 « Wielkie Boskie zmiłowanie !
 « Kto wie co się z nami stanie ?... »
 Któż ogarnie i wypowie,
 Choćby promyk w Bożém słowie !

XIV.

Duch mój spoczął. Błogo śniłem,
 W śnieniu ducha lekkim, miłym...
 Niecielesne znowu oko —
 Budzę w cudach — o ! szeroko !

Czas bezbrzeżny, czas w rozstrzeni,
 Słowem Bożém się promieni,
 Śpiewa wielką epopeję !
 Miliony światła, cieni, —
 Światy w kwiatach, — światów dzieje,
 Na kadzidło PANU wieje !...

Któż ogarnie i wypowie,
 Drobnym profnyk w Bożém słowie ?

Widzę ! — Mija straszna burza...
 Jeszcze w stronach — gdzieś — pogrzmiowa...
 Świat na słońce się wynurza...
 O ! zieleniejsze pola, drzewa...
 W łzach ku tęczy ziemia mruga,
 Oplukana, — odświeżona :
 Insze widzę skrós plemiona,
 I Rzym inszy !...

Boży sługa
 Ksiądz w Piotrowej swej tiarze,
 Mocarz, wyższy nad mocarze,

W prochu króle i cesarze.
 Duch powściąga się świecką,
 Krzyż w prawicy — znakiem krzyża,
 Tych wynosi, — tych poniża ; —
 Prawowierny lud — jak dziecko
 Wykonywa Ojca wolę ;
 Czyli karze, czy nagradza,
 Z nieba jemu moc i władza :
 Na skinienie — w bój — na pole —
 Śmierć lub żywot — nuci psalmy :
 « Służmy PANU — PANA chwalmy ! »

Widzę — zewsząd święci stądy —
 Do męczeńskiej dążą palmy.
 Na poganach pielgrzym cudzy,
 Krwią naukę Pańską płaci,
 Aby chrzest okupić braci :
 Ile krajów — ludów — wszędy
 Patrzą tędy i tamtędy,
 Co anielskich bo postaci?...
 Spółrozsiewcy w krwawej pracy —
 Spieszą oto na w zawody,
 Dyonizy, Bonifacy,
 Wojciech Cyryl i Metody.
 Patrzą tędy i tamtędy —
 Cuda! — W cudach brzmią legendy?
 Gdzie-no wdowa, lub sierota,
 Złoty smok, — i złote wrota, —
 Bóg wie ile — ile złota!...

A światoweż ich przepychy?
 W czarnych lasach stają domki;
 Na pogórzu klasztor cichy,
 Pustelniki — owe mnichy —
 Światoburców och! potomki,
 Dają miesić się jak z wosku!
 I szczebiocą już po włosku! —

Jak gołębnik — w łasce Bożej —
 Po nizinach lud się mnoży, —
 Siedli się pod Świętych strażą :
 Insze gniazda na skał zrzebie,
 Dawne panki — jak jastrzębie,
 Po zamczyskach ciemnych łążą;
 O rozbojach smutnie marzą;

Bo lud wszędzie — jak rodzina,
Podpomagać się poczynają...

Świat ów — chłopiec romansowy —
Serca słucha — a nie głowy,
Kocha — roi — piękne rzeczy :
Miewa czasem swe narowy, —
Fuknie, huknie, pozłorzeczy,
Bo niesworny, popędliwy, —
Ale śni — i tworzy — dziwy.
Zapał nieobludny, szczéry, —
« Na koń! » — wzywa wiara święta
W skok królowie i książęta. —
Baronowie i rittery;
Kto żyw kij pielgrzymi bierze, —
Na kraj świata, — świętej wierze
Spieszą w pomoc : — nucą psalmy —
« Służmy PANU! PANA chwalmy! »
Nad Jordanem na śmierć walka;
Las cedrowy klaszcze w pyle...

Na pomorzu Prowansalka,
Czarnooka nuci mile;
Ze dnia na dzień — lata czeka —
Wypatruje wciąż zdaleka...

Widno — widno — kilka łodzi,
Śpiew po falach głucho brodzi, —
Głośnieć — grubiej — grzmi u brzegu;
Czarni jacyś nucą psalmy:
« Służmy PANU! PANA chwalmy! »
Powitanie się rozlega...
Nadzy, głodni, lecz bez sromu
Sępną tylko po widomu,
Poglądają na zamczyśka :
« Zonaż pozna? czy uściska?
« Czy chowała statek w domu? »

Powitanie się rozlega.
Przystrojeni lud i księża...
Matka oto tuli zbiega;
Żona we łzach pieści męża;
Córy — siostry — u nóg — rękę —
Co tkliwego skróś rozjęku?

Arfy słyhać! brzęk po brzęku,
 Dzwonią Truwer z Trubadurem!
 Minnesinger ciągnie wtórem. —
 I kto żywy huczy chórem —
 Lais, — Virelais — Minny :
 Groźny rycerz! Pani młoda!
 Bóg! a miłość a przygoda!...
 Żywot błogi — jak dziecinny!
 Któż ogarnie i wypowie,
 Choćby promyk w Bożém słowie!

XV.

Duch mój spoczął. Błogo śniłem,
 W śnieniu ducha lekkiem, miłym :
 Niecielesne znowu oko —
 Budzę w cudach, o! szeroko.

Czas bezbrzeżny, — czas w rozstrzeni,
 Słowem Bożém się promieni,
 Spiewa wielką epopeję;
 Miliony światła, cieni,
 Światy w kwiaty — światów dzieje,
 Na kadzidło PANU wieje...

Któż ogarnie i wypowie,
 Drobnym promyk w Bożém słowie!

Widzę! — Zmiana w mgnieniu oka.
 Świat łysieje jak opoka.
 Zasiew — taki bujny, żyzny,
 Marnie rozwił się NARODOM.
 Duch unosi się ku wodom;
 Wszędy piaski a mielizny...

W Carogrodzie wrą poswarki,
 Waśń szalona — o! pijana —
 Błuzni — huczy! A na karki
 Z góry — miecz się chyli PANA...
 O! straszliwsze, dziksze ordy,
 Timurleğa, Batukana,
 Grzmią po stepach znów na mordy.
 Pod Kossowem krew ofiarna;
 Krew ofiarną — wsiąka Warna;
 Dla przyszłości — czyjeś ziarna!...

Widzę, ludzkość milczy zdala, —
 Już się czemuś lepszą mieni;

Rozum — rozum swój wyzwała!
Miecz — precz; — ręce na kieszeni,
A szamocze się — wykrzyka:
« Proch! i druk! i Ameryka! »
Duch czy wróci?...

Mnich się żeni;
W ślady za nim waśń złowroga:
Skróż duchowni już cieleśni!
Smutno — pusto — nigdzie Boga —
Ani w sercach — ani w pieśni!
Drobne czyny, — nudne dzieje; —
Duch pochłania skry zapachu, —
Człowiek studzi się pomachu —
Jako kruszec: — świat kupceje! —
Dawne gniazda na skał zrębie, —
Ale pierzchy już jastrzębie:
Więc o liche miasta, sklepy...
Czują się — ze ślepym — ślepy...
Wiedź! Wiedź! krew ofiarna...
Dla przyszłości czyjeś ziarna!

Rozum — rozum się wyzwała!
Z góry oto pluska fala.
Z przenajświętszej wolnych wiary, —
W Imię Boże — sztuką zdrafną,
Kręca bicz — królowie, cary,
Rozbijają ludy; — kradną;
Na gościniec biegną ślisk...
Zagajona straszna sprawa!
Walka huczy długa, krwawa, —
Już zabawą nocne spiski;
Wszędy — jak na Czarnej-Rusi,
Duszą cara, — to car dusi.

Rozum — rozum wyzwolony —
Czyż użyczy swej potęgi?
Czy pomoże burzyć trony?
Patrzaj — pisze grube księgi —
Łaskaw — baka coś niekiedy —
I o wierze, — z musu, z biedy:
« Gawiedź zabobonna, płocha,
« Wciąż Chrystusa swego kocha.
« Więc do czasu durzyć trocha. »

Rozum — służka duszy lichy,
 Niedołęga, — który nie wie —
 Choćby — skąd ów liś na drzewie?
 W Boga mierzy rogi pychy!
 Straszna jakaś katastrofa —
 Krew zamrozi filozofa!...

Z dołu znowu pluska fala.
 O! niewiasta się wyzwala!
 Puste słowa : Dom — Rodzina.
 Nuda — niesmak — jak przed wieki!
 Rozum — pewnie znajdzie leki?
 Ruszaj uczniu do Seneki!..,

Świtać — świtać — och! zaczyna —
 Może jutrznia?.. gilotyna!...
 Kiedyż świat ów PAN użyźni?

XVI.

Duch mój spoczął. Już nie miłém
 Snieniem — na pół ludzkim — śniłem...
 Duch niebieskich duchów bliźni, —
 W górę rwie się od poziomu,
 Jakby uciec — gdzieś do domu :
 Kwili smutnie... aż oniemia,
 Głos anioła cichy, luby :
 « Czas wypełnia się twej próby!
 « Oto ziemia — twoja ziemia! »
 Niecielesne wodzę oko —
 Wodzę znowu — o! szeroko...

Widzę — widzę piękną ziemię,
 Roztworzystych pól przestworza, —
 Góry — lasy — a dwa morza!
 I kochane, wielkie plemię,
 Smutne — tęskne — coś na dobie —
 We łzach patrzy się ku sobie!..,

Mgłą się Tatry przed oczyma...
 Widzę brzegi Warty, Wisły,
 Ludem — jako złotem błysły;
 Polska rdzenna — o! rodzima —
 Z pod orlego gniazda syny!...

Widzę brzegi Niemna, Dźwiny,
 Jagiełłowe — pyszne wiano!

Chrzestne dzieci — puszcz Litwiny!
Zmudź pobożna gnę kolano,
Tchu świętego mi użyćza!...

Dniestr i znowu Dniepr przed okiem,
Wieże stepu liczę wzrokiem,
Kijów — Lwów — i od Halicza —
Pieśń dziewicza, — krew dziewicza;
Tęcza — bujnych niw, pustyni,
Różni — różnych barw Rusini!...

Czemuż wszyscy — tak na dobie —
Łzawo patrzą się ku sobie?
Wielka MATKA ich w żałobie!
Polska Piastów, Jagiellońska,
Taka można i szeroka;
PANI LITWY, RUSI, SZŁAZKA.
Ni wolnego ziemi kęska,
Na grób chociaż — dla Proroka!

Zewsząd jęk — o! rozjęk wielki, —
Tyle krwi się już wylało:
PANIE! PANIE! czyliż mało?
Czyż na okup rodzicielki,
Krwii serdecznej jeszcze trzeba!...
Oto staje lud na męki,
Śmieie świadczy prawdzie z nieba...
Głośnie modły, ciche jęki,
U Annasza, Kaifasza...

Co Herodów, co Piłatów?
Co orężnych wszędzie katów?
PANIE! PANIE! ziemia nasza,
Cudzych łotrów dziś jaskinią...
PANIE! wiedzą że źle czynią!

Podły lennik, — służka stary,
Urągają się z Twej wiary,
Każą czcic znów cielce-oary!
PANIE! wiedzą że źle czynią!

Mowa nasza głuchnie wszędzie;
Mowa w sercach wykochana, —
Jak anielskich rąk narzędzie,
Taka strojna — i ograna:
Toż — do szeptów służyć będzie?

PANIE ! nasze niewiniątka —
 Tam — z ciemnego skwirczą kątki ;
 Biedne — nieżą się bać wroga,
 Wprzód niżli ciebie BOGA!...

A niewiasty mdle na siłach —
 Płaczą w prochu długie lata ; —
 Krew ich — bracia, to w mogiłach —
 To po wszystkich końcach świata !
 PANIE ! PANIE ! a zapłata ?

Darmoż polską pieśń Prorocy, —
 Jęczą oto z całej mocy, —
 Jęk przeciągły — jak sierocy!...

XVII.

Wiatr stepowy tchnienie Boże,
 Napowietrzne moje łóże
 Za poświętem braci wiatrów,
 Ku wyżynie, — ku nizinie —
 Jak pelikan przez pustynie —
 Pędem niesie mię do Tatrów.
 Przenikliwy duch, — jak gąbka —
 Łzy, westchnienia, wsiąka w locie ;
 Chmurny mżę od oczu rąbka —
 Przesyconych kropel krocie.

Widzę w chmurach szczyt Łomnicy,
 Z pierwoczesnych skał ukuty.
 W pierwoczesny lód zasuty :
 Dziś — dla pańskiej służebnicy,
 Dzika ustron do pokuty.
 POLSKA — POLSKA na stolicy !
 Grzeszna ciałem — cierpi w ciele ;
 Pokutnica piękna, miła,
 Zawiniła wiele, wiele,
 Och ! kochata, swawoliła.....
 Lata klęczy na popiele !...
 Na żalobę — wieją włosy,
 Na żalobę — więdną lica,
 Orszak siostr podziela losy,
 Jęk po jęku różnogłosy !
 Luba družka, powiernica —
 Litwa tuli się do łona :
 Krasawica, pieśń wcielona,

Szłocha na głos Ukraina,
Lżę mrugnęła na mnie syna!

Polska — Polska — matka miła,
Och! kochała, swawoliła...
Na zgryzotę — wieki sławy,
Wieją synów od otchłani:
Groźni, sępmi, a kochani,
Pierworodne Bolesławy,
Stu zwyciężkich walk hetmani,
Witoldowych wojsk starszyzna
Wszystka wolna Kozaczyzna!
Szemrzą oto: — « Co się stało?
« Z czystą krwią — i z czystą chwałą?

Pokutnica piękna, miła,
Och! kochała, swawoliła...
Grzeszna ciałem — cierpi w ciele.
Wieleż cierpieć lat o! wiele?
Siostry klęczą na popiele,
Jęk po jęku różnogłosy —
Jęk po jęku ślą w niebiosy:
« Wielkieć winy — Ależ PANIE —
« Większe, Twoje zmiłowanie!...

XVIII.

Cicho — lubo — niebo mile —
Coraz niżej — bliżej płonie...
Rozpromienia się w motyle —
Ciszej — ciszej — tu — na łonie —
Czy zbudzone drży przeczucie?
Głośnieć — głośnieć — pieśń Aniołów,
Pieśń słowiańskich Apostołów,
W serafińskiej wieje nucie:

« Cześć i pokłon Magdalenie!
« Niesiem Pańskie rozgrzeszenie.
« Pokutnica wzniesie czola —
« PAN już zbroi Archaniola!
« Święty Duch swój czas przybliża;
« Świat się wzmoże w łasce krzyża!
« Cześć i pokłon Magdalenie —
« Niesiem Pańskie rozgrzeszenie!

« Owoc PANU z jej nasienia,
 « Rozkwitają pokolenia :
 « Sam Archanioł na ich przedzie —
 « Ze złem bój ostatni zwiedzie !
 « Grzech wiekowy — jak w płomieniu —
 « Zgore w ludu uściśnieniu...
 « Cześć i pokłon Magdalenie —
 « W imię OJCA rozgrzeszenie ! »
 I « Hosanna — o ! Hosanna —
 « Na wiek wieków — chwała ! chwała ! »
 W świętym liku nieustanna —
 Wyżej — wyżej — pieśń rozbrzmiała !
 Jako w niebie duch mój pała. —

Odmłodzona — w blasku — w pysze,
 Wznosi czoło pokutnica,
 Siostry rozjaśniają lica —
 Cuda widzę — cuda słyszę,
 Chłonę sercem śpiewną ciszę ;
 Czy anielskie wraca pienie?...

Blask i rozdźwięk biją z łuny :
 « Cześć i pokłon ! WOSKRESENIE ! »
 Guslar - gęslarz złotostrony —
 Sam król pieśni — Bojan kroczy
 Na kolanach gęśl podaje.
 Na słowiańskie wszystkie kraje :
 Twarz pogodna — coś ochoczy —
 Przesławnego widzę przodka,
 W niebo stroi gęśl i oczy —
 Och ! podzwania nuta słodka...

Stado — stado białe pędzi,
 Guślar-gęslarz w głos łabędzi,
 Puszcza słowo długie, wieszcze,
 Ku przyszłości pieśń - nadzieja !
 Słowo dzwoni w uchu jeszcze,
 Mam je w sercu, — w sercu pieszczę,
 Wiem jak zakląć czarodzieja !...

Niech na nogi Polska wstanie !
 Na dniu godów wielkich w chórze —
 Śród oklasków — o ! Słowianie,
 Pieśń Bojana wam powtórzę.

Wiek cierpienia w mig przeboli,..
Z gęsłą złotą — ku ośiarom,
Wytnę w niebo lot sokoli;
Na podzwonne po niewoli —
W pogrzebowy pochód carem!

XIX.

Wiatr stepowy, technienie Boże —
Napowietrzne moje łoża,
Jak na hasło — mknieniem rwislém —
Wzrok utula w mgle — jak w płótnie,
Posuwiściej — świst za świstem,
Jakąś nutę dziką — smutnie —
Coraz smutniej — smutniej — głucho —
Pogwizduje w lot na ucho...
Hasa oto już w zamieci:
Słucham — pieje kur gdzieś trzeci!...
Słucham — niby żywy wieniec —
Kwilą w koło głoski dzieci —
« Brat — o! brat nasz — poronienie!
« Na nic — na nic — pomoc wszelka —
« Ziemska jego rodzicielka,
« Anielskiego łaknie chleba!
« Zamieć — zamieć — zamieć — wielka!
« Chrztu! — o chrztu! o chrztu nam trzeba —
« I polecim wraz do nieba!

XX.

Na szerokim — bożym świecic,
Wszystko — dziwnie się tu plecie...
Nie tak dawno — gdy żaloszny —
Pożegnałem słońce wiosny —
A wciąż marzę — gdzie to było?
Kiedym latał — błogo, miło?
Żywot mój — o żywot krótki!
Pamięć świeża — jak w pogoni,
Po pustkowiach swoich dzwoni —
A obudza wieczne smutki!
Żeby jedna — jedna chwilka!...
Dni rozkosznych — miłszych kilka,
Jak za oknem dni motylka,
Na miotaniu się ubiegły...
Skądże lot ów — lot rozległy?

Gdziem zasłyszal epopeję?
 Światy w kwiaty — światów dzieje?
 Skąd ów gęślarz złotostruny?...
 O! dziecięciem niegdyś z domu —
 Uciekałem pokryjomu,
 Lecz na groby — na piołuny!...
 Ale cudów świat zaznałem.
 Ni go zgubić z myśli — z oczu!...
 Może świeci tak w przezroczu,
 Aż się stanie pieśnią-ciałem?...

XXI.

Sam PAN kłębek czasów mota —
 Nić promieni się po świecie...
 Ludzie! snem wy to zowiecie!

Sen-że — moje łyzy żywota?
 Sen-że — moja DUMA ZŁOTA?
 Sen-że — Polszczyzna? Ukraina?
 Sen-że — jedna — o! jedyna —
 Moja — moja — BEZIMIENNA?...

XXII.

Człowiek — tajemnica senna;...
 Brudna liszka w swej poczwarcie,
 Napowietrzne roi harde,
 W ślocie — chłodzie — ślini listek...
 Jeszcze — jeszcze — kilka chwilek —
 Mrugnie promyk — i motylek —
 W lot ku niebu zalsni wszystek!...
 Wiekuj ludziom myśli święta!

Błogo temu — kto pamięta —
 Luby, dziwny, gdzieś — przed laty,
 Żywot czysty i skrzydlaty,
 Pierworodny swój początek!
 Kto w cielesnych więzów męce,
 W niebo codzien wznosząc ręce,
 Do tych dusznych drży pamiętek!....

XXIII.

Na szerokim — bożym świecie —
 Dziwnie jednak się tu plecie!
 Pasożyty, zboże głuszą;

Oto szemrzą mądrzy ludzie :
 « Co nam cuda ? lub o cudzie?... »
 Cicho — ciszej — duchu — duszo !
 Na wzór bliźnich twoich zmalej,
 Otrzyj łzy ; — i dalej — dalej !

Molsheim w Alzacji, w Listopadzie 1836.

WERSZE RÓŻNE.

PRZECHAZKA PO ZA RZYMEM.

DO HAMILKARA N.

I.

Zadumana, senliwa Rzymska okolica,
 Niby ksieni Janusa — po bożku dwulica,
 Głosząca mir : — powonna, o ! godowa szata ;
 A w czole mgłą się insze, przeminione lata ;
 Coś wdowiego w pojrzeniu, a uśmiech wesoly !

Naszeż stepy ? Po trawach nurkują bawoły,
 Rżą, pohasują konie ; a niech liść gdzie spadnie,
 Pierzchliwco różne ptastwo zrywa się gromadnie ;
 Jak mogiły się piętrzą gruzy uszyste, stare.

Idźmy stąd, idźmy dalej — tam za Solfatarę.
 Góra, w bładą zieloność oliwków odziana.
 O, villa Mecenas, villa Hadryana,
 Augustowskie cienniki. — Cyf, wietrzyk swawoli,
 « *Solentur arvis hiems* » podzwania z Tiwoli ;
 Pieściwy, szepce może lubieżne niewstydy,
 Które śpiewał kędzielnym Kwirytom Owidy.

Hamilkarze, nie dla nas Owidy, Horacy !
 My wnuki Skitów, Daków, od Pontu Polacy.
 Ni się im śniły dźwięki co piastujem w duszy,
 To surmy Alaryka na latyńskie uszy.

Wciąż—na piersiach mnie dusi wczorajsza ta zmora :
 Bystro w *Konającego* twarz *Gladiatora*
 Patrzałem, aż mi żyła w skroń nabiegła sina,
 I w krwi całej zagrało hura ! Słowianina.
 Zamierzchłych gdzieś stuleci brat, ożył w posągu,
 Jęknął — co czuł i cierpiał w żalośnych dni ciągu;
 I gdzieś się potem ruszył, — w prześwietych pieczarach,
 W krągankach kapitołskich — odtąd wciąż na marach
 Sunął się Gładjator; — a noc straszna taka,
 Jakłym w tarczy pogrzmiewał na godach Spartaka ....
 Kiedyśindziej wam jego przygody opowiem,
 Niesłychane, że zimnem przenikną wskrós mrowiem,
 Dzisiaj nie czas pamiętkę obudzać złowieszczą :
 Oto nowe widoki rzeźwią mnie i pieszczą.

II.

Tiwoli. — Lube, śliczne, zielone pogórza.
 Rzym daleko — już rąbek cieniuchny przychmurza,
 A pyszni się Piotrowej bazyliki bania.
 Tybr, za wiatrem jak wstęga przetyska się, ślania.
 Odurzający jakiś szum głuszy na prawo :
 Kaskatelle, śnieżystą buchają kurzawą,
 Tęczą się, migocą ku słońcu wysoko.
 Na dłutowane słupki otrąca się oko.
 Sybillińska świątynka tak wdzięczy się z grecka.
 Drogie cacko jakiegoś pańskiego to dziecka,
 Nie tu, nawet pogańskie sprawować objaty,
 To skład dla niewieściucha na maście a szaty.

Idźcie wy Hamilkarze, używajcie przecie !
 Ścielą się wam pod nogi murawa i kwiecie.
 Ja wypocznę w dumaniu. Dusza moja w ciele
 Żyje twardo, na siodle, o ! znojna lat wiele.
 PAN ja wystął od siebie po świecie jak gońca,
 Koń zaledwie już stąpa, a droga bez końca !
 Dumanie jako popas, — i koń potem świeży,
 Za godzinkę ochoczo wiele mil ubieży.

III.

Okolica olśniona — a cicha — a pusta !
 Jakby na niej nie powstał cień wieku Augusta,
 Ni się kiedy rozpostarł ów rozdzwięk ograny,
 Czarodziejski, co jednał Cezarom Rzymiany.
 Ustronie, dla mnie właśnie polskiego pątnika.

Grajże o! nuto moja stepowa i dzika,
 Jako wiatr ukraiński w jesiennym poświście,
 Graj pustyni roznosnie — strojno — posuwście!
 Nawołaj Złotą Dumę, — niechaj brzęk po brzęku
 Tułę tu, swoją działwę, przy sercu, na rękę!
 Pierwsza mara, lub postać ojczysta, rodzima,
 Co przed memi dusznymi przemknie się oczyma,
 Niech przyoblecze żywot, — i ziemsko, cieleśnie,
 Przybliży się, i stanie — chocia jako we śnie:
 Radbym ten naustroany, rokoszny zakątek,
 Niby zaludnić miłszych orszakiem pamiątek.

IV.

Gość dawnych wieków — śpieszy. Urodny, młodziutki,
 Poświstuje piosenkę na nutę sobótki.
 Oblicze jasne, dobre, pogoda gra z oka,
 Znać, że ojczyzna jego wolna i szeroka,
 I Bogu zasłużona, i zacna u ludzi,
 W sercu oto ni cienia zrzędnych trosk nie budzi,
 Jeno widać podnieca synowskie zapały,
 Zarzucić ją wieńcami niepożytej chwały!

Wieszczek. Co tu porabia? Chęć nauki trocha,
 A niekarny niepokój, a ciekawość płocha,
 Bieżąca bowiem woda ranne jego chwile,
 W nadziejach tęczowane promienia się mile.
 Zielono się tej głowie, o! zielono marzy,
 Jakiś myśliwy uśmiech poluje na twarzy,
 Cezarowany w mirtów, wawrzynów szeleście,
 Kłamię coś, — może ślubny kochanej niewieście?

Bieżąca woda! Znów się twarz mieni ruchoma:
 Coś inszego na falach. Może stara Roma,
 Wilczyca Awentyńska, kły ku niemu skali,
 Bo plemiennik tych mężów, co plód jej zdeptali.
 Srożeje wyraz w licu. Może Roma nowa
 Chrystusowej owczarni stolica i głowa,
 Rodowitą pobożność w duszy wiernej wzmaga?
 Marszczkami występuje na czoło powaga,
 Wyglądają oczyma sny jakieś jaskrawe:
 Hetman Wielki koronny, — daj tylko buławę!
 Pierś po chwili rozbrzmiewa, westchnieniem się miota:
 Sobótko — porodzinna za domem tęsknota!

V.

Gościu mój ukochany Janie, Janie młody!
 Wracaj do Czarnolesia na weselsze gody.
 Serdeczniejszy tam żywot, jak zielensze drzewa :
 Brzoza w bieli warkocze do ziemi rozwiewa,
 Rozkosznica sielańska wabi ku dąbrowie.
 Dorota Janie, śpieszy na twoje pustkowia!
 Żyję błogo z dziećmi w rodziców domu,
 Żak oni bogobojny, nie dłużny nikomu.
 Dumnego kaszelana nie puszczaj w swe progi,
 Bo strwoni co oszczędzisz ziemianin ubogi.
 Nie czepiaj się u dworu, co masz przestań na tém,
 Miłuj Boga i Polskę, a służ im za światem.
 Różne smutne koleje na ludzi czas niesie,
 Ale ulży połowę twoję Czarnolesie.
 Porzucaj cudze kraje, leć do Polski Janie!
 Twoi — Mikołaj, Jędrzej, biegną na spotkanie,
 Piotr zakonnik mieczowy, z Torkwatem na Malcie :
 Służcież pocziwej sławie, — a woń nam zapalcie.

Gościu mój, tyś na jawie. O! nie, z krain cieni :
 Chrystus zerwał pęta czasu i przestrzeni,
 Niebo nas obejmuje miłośnie łaskawsze,
 Możemy w swej wieczności rozmawiać się zawsze;
 Każda chwila po chwili ku sobie nas zbliża,
 Aż dłoń w dłoni się własce uściśnięmy krzyża.
 Polaku Czarnoleski, nasz Pański lutnistol
 Tyś tu jeno rozpoczął *Pieśń*, pięknie i czysto,
 Wokoło spótzienianie — bliższy, to daleki,
 Rozeiągaj ją podaj dalej, — i przez wieki
 Huczy silniej, roznośniej : głosy w głosach sprzężno,
 Niesiemy na stolicę słowiańską swą księżnę.

Janie, jako na ziemskiej, ciężkiej tu żalobie,
 Matka twoja z Urszulą jawiła się tobie,
 Takos ty mnie nawiedzał. Pamiętasz pachole,
 Jako ongi przez bujne szalało gdzieś pole,
 Sierotka — o! zaledwie świecący się proszek,
 Prosił cię o dźwięk polski — u kolan pieszczuszek.
 Tyś mnie nauczał mistrzu, po ojcowski, czule;
 Bom sercem dziecka kochał ciebie i Urszulę.
 Piastunka moja — duma, płaczka z mogiłniku,
 Powtarzała za tobą piosenek bez liku;
 Nietulony, rzewny wychowanka smutek,

Koiliście powieścią bojów, to sobótek :
I stepowy wasz strumień odbija przestworza, —
Niesie swoje zwierciadła do *Lackiego Morza*.

VI.

Nawiedzasz ze mną Janie cudze dzisiaj strony.
Co porabiam tu rzymskim prochem opylony?
Co porabiam? — Wgnanie, rieszę moją nędzę,
By się jakoś rozruchać, za wiatrami pędzę —
Po morzach — i po lądach; zbiegam kraj za krajem,
Doczekuję się miłej burzy za Dunajem.
W Rzeczypospolitej naszej — co się tam nie dzieje?
Opustoszyli Pańską winnicę złodzieje!
Mordujęm się — i na śmierć — a żaden rozjemca,
Nie przeźwierzgnie Polaka w Moskala lub Niemca;
Bo w grobie go poruszy ojczyzna wieś stara,
Że prowadził na stryczku kurfyrzta-i cara!

VII.

Obiegłem kawał świata, Janie. O! świat broi :
I tropem owczym broim spółziemianie twoi.
W rozbrzmieniu o! serc naszych, darmo głos Anioła
« Kajcie się, korcie w prochu! » nienastannie woła.
Zamierzcha jasność w duszach. I pycha złoźnica
Ku wszelkim krewkościom upał w nas podsycą.
Rokoszom w zakonie PAN nie błogosławi;
Bowiem na śmieciach wieku stoimy plugawi;
Nieumyte bluźnierstwo napuszamy twarzę,
Pogwizdujem jak trzeiny na stęchłej moczarze.

Więc jak trzeiny pod nogi pójdziem, na rogoże;
A na popiół i pognój rodzajne, pod zboże.
Zdawien dawna odłożna, jałowa już ziemia,
Dla sprośnych gadów zielska nierziwe rozplemia;
Ogień też pustoszący na długo osiedzie,
Będą mierz i siekiera przechadzać się wszędzie.
Po widomu nielaska na zdrożne. Gniew Boży,
Jak powódź niewstrzymana w około się sroży.

VIII.

Nie na wieki, o Janie! stan dla nas sierocy :
Z dopuszczenia Pańskiego ojczyzna w niemocy
Chorobliwej. Lecz wstanie — wstaje dzień zwycięzki!
O! wnukom na powiaśki pójdą nasze klęski.

Chrześcijańsko już w domach. Młódź rzeska i żywa,
 Nowi żenicy, modlitwą krzepią się na żniwa.
 Błogosławieni wierni! PAN, Ojcem w dobroci,
 Nawiedza miłościwiej kogo posieroci;
 Obietnicę Baranka dla nich on uści,
 Otrząśnie świat z pod białej, zamrożnej okiści,
 Aż się im rozzieleni, rozkwieci, rozwiośni!

Rozesłańcy zamorscy, płaszkowie radośni,
 Uweselą nam pola w niewolącej nucie.
 A bohaterskie, wielkie narodu uczucie,
 Natchnie nowego wieszcza pokoleniom nowym,
 Który dźwiękiem przeczystym, strojnym, Bojanowym,
 Uczci pamięć, o! Janie i twoją, i Reja.
 Treść pieśni jego: wiara, miłość, i nadzieja;
 A jako święty zasiew, tak będzie plon żyźny,
 Dla Polszczy, królującej pośród Słowiańszczyzny.

IX.

Tak daleko! . . . . O! nigdyż spokojnego siota,
 Mojego Czarnolesia nie ujrzę?

Ktoś woła! . . . .

Tyśto, ty, Hamilkarze czarny i brodaty,
 Spłoszyłeś mi och! gości. I orszak skrzydlaty.
 Myśli moje — me płaszki. Bądźcież, bądźcie zdrowe!
 Prawda, zakłopotalem na długo coś głowę.
 Gdzież pójdziem? Po swojemu uderzmy w krok skory,
 Spieszmy do *Colosium*. Dziś piątek, nieszpory.
 Lubię młodego mnicha zakonu Bernarda:
 Mowa jak nieitalska, chropawa i twarda,
 Promienie słupkowane nieruchomych oczu,
 Migocą jak wieczorne świetliki w omroczu,
 Czepiają się powojów co z rozpadlin wiszą.

A milczenież tam? Kto się nie przerazi ciszą
 W pustkowiu wielkoludów. Z góry, z boków gwiazdki,
 Zazierają jak dzieci ciekawe powiastki
 O czarnoksiężkich wiekach, co się — jak prześniły! . . . .
 Ogromny gmach — a słupy, jak step — a mogiły!
 Senatorów, retorów, westalek, w krąg klatki:
 Szczwałnia na chrześcijany! wielkich panów jatki!
 Wojują z wiarą świętą. Pokonaliż ducha?
 Spytały wiatru — o czém w przysionkach tam dmucha.
 Oto krzyż ubożuchny, niepyszny, drewniany,

Króluje w *Coloseum*: a sprośne pogany,
 Ich cezary, tygrysy, lwy i zwierzęcarnie,
 Jak plewy po wymłocie, rozwiały się marnie.
 Po nocy idź tam dumać: rozjęki tysięcy
 Słychać; — słychać oklasków grzmot i ryk zwierzęcy.
 Pomimo zgrozy, lubość jakaś igra w łonie:
 O! ludożerców naszych takąż *Noc* pochłonie,

X.

Błędzimy. Co tu poczniesz sobie—barbarzyńca?
 Najkrótsza sprawa — spytaj o drogę Latynca.
 Pewnieta *via sacra* — we dwa rzędy gruzy;
 Święta droga po której uciekały Muzy:
 Uczcijmy pamięć. Nuże, jak domową dumę
 Pocznij « *Eheu fugaces Posthume! Posthume!* »
 Czarodziejkę stepową ożenim z Horacym,
 A hukniem uroczyście « *Justum ac tenacem.* »

W maju 1837.

MODLITWA ZA POLSKĄ.

Do Ciebie PANIE wznosim nasze modły,
 W drodze żywota znękani niezmiernie,
 Albowiem wszystkie świata tego ciernie,
 Kolecami na wskrós do serc nam przebodły.
 Przecież o PANIE, nie nad nami PANIE!
 Nad Matką Polską miej pożałowanie.

PANIE! och Polska — nasza rodzicielka —
 Poczoiwą sławę minionych stóleci,
 Zasługą świętą pierworodnych dzieci,
 W ziemiach dziedzicznych i można i wielka,
 Oblubienica w krolewskiej ozdobie,
 Mnogie plemiona hodowała TOBIE!

PANIE nasz! Polska — och oblubienica,
 Jedném skinieniem oto Twojej niełaski,
 Sierota — dawne rozterała blaski,
 Niby wypchniona z przed oczu rodzica,
 Odarta z wieńca — i z wiana — i z miana —
 Pije pod progiem łzy — sponiewierana.

Wielkie wystugi, starosławne dzieje,
 Jak senna zmora trapią ją w niewoli,

I macierzyńsko — wnętrzościami boli,
Bo złość szatańska w około szaleje;
Gawieźdź nieubożna, służebne pomiotły,
Nas — plód jej łona, — zinogły i przygniotły.

PANIE! za matką po szerokim świecie —
Jękami jeno wtórujemy męce,
Szarpie się w sercach, a niemocna ręce;
Bo twą niełaską z domu — jako śmiecie,
Znów podmuchnieni nawrotem już trzecim,
Na wszystkich wiatrach w pokoleniach lecim.

PANIE — tyś mocarz! Twa ręka nas karze.
Odpuść — och! odpuść królewskiej swej wdowie,
Już pokajani grzeszni jej synowie,
W proch upadamy przed Tobą na twarze;
Nigdy och! nad nią gniew Twój nie zagore,
Bo po anielsku uderzym w pokorę.

JEZU nasz JEZU — o w Trójcy JEDYNY!
Tys czył: « Proście a będzie wam dano. »
Prosim za matką — wróć jej wiano. — miano!
Baranku, który gładzisz świata winy —
Bądź miłosierny! nie nad nami PANIE,
Nad matką Polską miej pożatowanie.

MARYO Matko Królowo na niebie,
W trzech ziomnach Twoich łaskami wstawiona,
Trzy Twoje ziemie — Litwa — Ruś — Korona —
Pod święte stopy ścielą się przed Ciebie!
Litwa — Ruś — Polska — trójlistny to bratek,
Dziewico czysta, otchnij-że swój kwiatek!

Pańscy wybrańcy w niepożytej sławie,
Na wysokościach nasi opiekuni.
Ku wspólnej matce — ku Pol-see — och ku niej
Zwróćcie oblicze! święty Stanisławie —
Święty Kazmierzu — święty Józafacie —
Ku niej — ku matce w pokrwawionej szacie.

Święci rodacy! — głuchnie polska mowa,
Łotrowie polskie pożerają plony,
Wdowy, sieroty polskie bez obrony
Marnieje Polsce siejba Wojciechowa;
Zanućcież razem — jak ongi — tak ninie —
« BOGARODZICO! — Miły HOSPODYNIE!

« Do Ciebie PANIE bracia wznoszą modły !
 « W drodze żywota znękan i niezmiernie,
 « Albowiem świata pokutnego ciernie,
 « Kolcami na wskrós do serc ich przebodły :
 « Przecież o PANIE ! nie nad nimi PANIE !
 « Nad matką Polską — miej pożałowanie.

SAM Z PIEŚNIĄ.

I.

Okolica dumania,
 Luba, cicha i błoga;
 Skąd — aż w niebo och droga !
 I duch po niej się stania :
 Duch — dech — technienie to — Boga;
 Powiew światów zarania,
 W którym wszelkie tu ciało
 Wzór i harwę przywdziało :
 Powiew jasny, co z wieka
 Opromienia człowieka.
 Duch — dech — powiew zarania —
 Pełną piersią tu chłone...
 Jakże ślicznie olśnione
 Wszystko mi się odślania !
 Na zwierciadło to ducha,
 Niech nieczysty nie chucha !
 Cud mu cudów zamierzchnie.
 Na kolanach i w bieli,
 Jak pokorni Anieli,
 Patrzmy w złotą powierzchnię !
 PAN — przytomny w świątyni;
 Pod gwiaździstą zasłoną,
 Tajemnicę swą czyni.
 I niebiosą wskrós płoną.
 Drżą stołeczne podnoża.
 Wielka służba — cześć Boża, —
 Głos podaje. — Świątynia —
 Wzburza — niby organy.
 Lik najświętszych wybrany,
 Biję czoły, kolany.

Światy — złote naczynia,
 Które dzierżą przeczysci,
 Na około woń zioną.
 Pod gwiaździstą zasłoną,
 Tajemnica się isci. —
 Wieczność księga. Od księgi,
 Czas się bujnie strumieni;
 Niezliczonych słońc kręgi,
 Zwija niby na wstęgi :
 Co w krąg cieni — przycieni?
 Doby, lata, stolecia,
 W niezmierzonej rozstrzeni.
 Jako listki od kwiecica;
 Co w nich krasy lub woni,
 Dotykalne — na dłoni.

Palec — palec och ! Boski —
 Owej księgi wskazówka !
 Jakam jakieś tam zgłoski :
 Domniemywam się słówka...

Człowiek — światów tych chluba;
 Czelne Bożych rąk dzieło ;
 Nim się złe w nim poczęło,
 Świecił w szacie Cheruba.
 Teraz próba — o próba !

Z PANEM oto w rozterce;
 Z głową rozwiódł już serce ;
 Jedność rozprzął na dwoje :
 Roi rzeczy nielada —
 Niesłychane podboje!
 Grzesznaż — grzeszna gromada,
 Na otehlaniach — w omroce,
 Swe lepianki druzgocie...

PAN jak władał tak włada !
 Spadłaż gwiazdka gdzie jedna ?
 Cóż niesiecie z bezedna ?
 Owoc lichy — rozwiewny !...

PAN wszelako niegniewny,
 Krnąbrnych duchów bezprawia,
Objawieniem poprawia.

O szaloneż to gody !
 Rozpusztujem szermierze.
 Śmierć, jak rybak u wody —

Swoje sieci, wścierze,
 Wciąż rozpina — i bierze...
 Insze — insze — skróć matnie —
 I strasliwsze : o! pycha —
 Aż w kończyńy ostatnie,
 Ku nicestwu popycha.
 Ludzie — wypić chcą morze! —

Pieśni — darmobyś brzmiała :
 Po anielsku w pokorze,
 Nuć : « O chwala ! o chwala ! »
 Napowietrzna szczebiotko —
 Lot gdzieindziej rozpostrzem.
 Chwilkę jeszcze leć ostrzem, —
 Tam ku PANU o! słodko —
 Z kadzielnicą od ziemi,
 Dzwon modlitwą za niemi!...

II.

Pieśni — serc tu królowo,
 Ziemskiej braci pociecho !
 Tyś rozbrzmienie, mdłe echo.
 W niebie nuta i słowo ;
 Z nieba — z nieba — od PANA,
 Zawsze młoda — wiek wiekiem —
 Na piastunkęś zesłana !
 Żyjem piersi twej mlekiem,
 Lubujemy na rękę ; —
 Głos twój słodki, niewieści,
 I czaruje, i pieści,
 Że śród płaczu i jęku,
 Usypiamy boleści. —
 I rokosznie w rozdźwięku,
 Wzrok cieleśny słę skleja;
 Chyżo mkniemy — za burzą —
 Mkniemy z tobą — a wtórzą —
 Wiara — miłość — nadzieja :
 Jak duchowie skrzydłaci,
 Krocie lubych postaci;
 Świeże myśli bez liku
 Cuda gonim po niebie...

Pieśni — Boży senniku !
 Prawda w tobie — i z ciebie —

Two to słowo — i nuta !
 Ów dla mędrka świat baśni,
 Żyje w sercu — o ! tutaj —
 Tu — na jawie — na jaśni !

O ! na jaśni, na jawie,
 Usty polskich dziś synów,
 Pieśń zwiastuje łaskawie —
 Coś — o cudach — o sławie —
 Jakiś — niby sen — czynów !
 Pograżenicy otchłani,
 Łzy powszednim ich chlebem,
 Tacy wągli, znękani,
 A ku niebu — pod niebem,
 Jak pokutne Anioły,
 Hymn śpiewają wesoly, —
 Hymn przeczysty... jak rosa — .
 Którą leją niebiosy,
 Zdała skrami połyska,
 I tęczyje się z bliska :
 Hymnu tego — z ich duszy —
 Grzmot światowy nie zgłuszy.

Pieśni — serc tu królowo,
 Gościu mego dziś łona !
 Tak pieściwie, duchowo,
 W swe mnie tulisz ramiona ;
 Że od nieba aż słowo,
 Ja lepianka olśniona,
 Czuję — wielbię — w mém ciele,
 Niby Boca w Kościele, —
 Chromy oto u wody —
 Cudownego tu źródła,
 Odpasuję me szczudła,
 By gdzieś lecieć na gody.

PAN — śród ziemskiej świątyni,
 Tajemnicę swą czyni,
 Służba — cześć się poczyzna :
 Pieśń sprawują organy.
 Hymn lechicki ograny ;
 I lechicka rodzina,
 Bile czoły, kolany.
 Pełna duchów świątynia.
 Na około przeczysci,

Dzierżą święte naczynia :
 Tajemnica się iści —
 Za bezprawia och! świata —
 CHRYSTUSOWA objata!
 Jako kłósie — w głos dzwonka —
 W ziemię chylą się głowy.
 Amen — amen! chórowy,
 Amen — amen się błąka;
 Amen — amen! raz trzeci —
 W niebo bracia niech wzleci!
 Dzieci skłońcie kolanka!
 Bo miłuje Pan dzieci:
 Wasz paciorek woń kwiatka.
 Skłońcież — skłońcie kolanka!
 Za rodzinę swą matka;
 Za swym lubym kochanka;
 Za pokrewne, za bliźnie,
 Za pomyślność w Ojczyźnie,
 Nućmy: « Chwała! o chwała!
 « Cud wypełnia się — w cudzie!
 « Łaska na lud! na ludzie!
 « Łaska PAŃSKA i cała!
 « Chwała! chwała! o chwała!
 Święta pieśni z pośrodka,
 W łono Ojca płyn słodka!
 Z kadzielnicy od ziemi,
 Dzwon modlitwą za niemi!

III.

Bracia moi — co chcecie?
 Dumam sobie po świecie;
 Bujam po tym obszarze;
 Jak wiatr więzień gdzieś w jarze,
 Skróż obecny szelestem,
 Poświstuję i marzę,
 Niewidomy — a jestem!
 Pieśni — pomnisz o dziecku,
 O burzliwym młodzieńcu,
 Swieżaś — strojna — w rumieńcu —
 O swawolnie, po świecku,
 Podrzeźniałaś mej wiosnie!
 Jako żrebce w poskoku
 Wrące, rżące radośnie;

Rok umykał po roku;
 Aż step hukął roznośnie:
 Ani siodła, ni wozu,
 Ani znały obozu,
 Żrebce szły mi w zawody.

Nudne, insze dziś czasy!
 Kwiat ów bujnej urody,
 Peten woni i krasy,
 Zronił listki na wody:
 Lecą — lecą po wodach!...
 I uczestnik na godach,
 Mój najuniwszy — jedyny.
 Co od cichej Taśminy,
 Jak skowronek — głos w głosie,
 Dzwonił w górę po rosie,
 Dzisiaj ze mną ku burzy,
 Sercem sercu nie wtórzy!...

O! nikogo nie winię,
 Ni ku sobie tu nęcę:
 W szarej oto godzinie,
 Jak za nutą w piosence,
 Roję — co się nawinie!

Opadają już ręce.
 Jakoś widok zamglony!
 I ponurość okola
 Cudze — dzikie te strony.
 Sępne niebo i pola!
 Jednak będzie — coś będzie
 Jakaś drzączka sokola,
 Napastuje mię wszędzie.
 Co ten wróży niepokój?
 Będą burze? lub łowy?

Pieśni — bój mi prorokuj!
 Wnet ja sokół stepowy
 Na ramieniu hetmana,
 Pójrzę szerzej — w około:
 Grzmiącą piersią Bojana.
 Och! — z pod serca — wesoło —
 Jako surma miedziana,
 Przez orężne pokosy,
 Huknę — Ura! w niebiosy.

Bracia moi — co chcecie?
 Młdo mi dzisiaj na świecie;
 Mrowie zbiega oblicze;
 Zmora piersi me gniecie;
 Że trzech oto nie zliczę:
 Niby bielmo na wzroku f...

Węc sumuję na boku
 Tulę smutek — i płaczę!
 Bo jak piskłę sokole
 Tam na żerdzi — to kracze —
 Ale wyjdźmy-no w pole!
 Niech wiatr pocznie poświsty!
 Step zapachnie ojczysty!
 Nuta ozwie się w dumie,
 Obaczymy w tym szunnie!...

Bracia! znacież Bojana?
 Dziw omroczny, — wieść staru,
 Jarych moich snów mara,
 A słowiańska, kochana:
 Bojan, zmierzchłych stóleci,
 Oho! leci — już leci!

Wieszcz ten, — niby wcielona
 Prawda Boża, — w polocie
 Jak kometa z ogona,
 Trzęsie w koło gwiazd krocie;
 Miesi wiatry pod stopy
 Skrzydły bije w nieb stropy.
 Gdzie po drodze zapuka,
 Wszystko na głos odpowie:
 Staroślawni ojcowie,
 Z mogił wstają do wnuka.
 Skinie, — ptastwo niech wtórzy!
 Przyhukuje — niech ziemia!
 Głos pokoju — to burzy, —
 Wyprowadza — oniemia:
 Każe jęczeć — i jęczę.
 Niech się naprze za tęczę;
 Każdy śliczny wnet pręzek,
 W koło ręki obwinie:
 Dla kochanki — siedm wstążek!
 Bogacz, w swojej dziedzinie!
 Owe jasne błękity,

Co słońcami wkróś gorą;
 To kraj jego podbiły
 Modlitwami, pokorą.
 Tajemnice — a czary,
 I miłości i wiary,
 Które mądrość jałowa
 Choć się sili — nie ima;
 On, piastuje oczyma,
 Pod swém sercem je chowa.
 Posłuchajcie-no pieśni!
 Mocarz, mocarz na tronie!
 Co się duszy tej nie śni?
 Póki gości Bóg w łonie!
 Póki mokre powieki!
 Wieszcz po Bogu — Bóg w sobie!
 Twórca w swoim sposobie!
 Guślar-gęślarz na wieki!

Bracio moja — co chcecie?
 Niewsmak dzisiaj na świecie:
 Jednak z pieśnią sam na sam
 I ja miewam narowy!
 Brat-koń oto stepowy,
 Niepohasa — jak hasam:
 Wiatry w nogach się płaczą,
 Posuwiście — i rąco
 Pędzę lekki — wesoly.
 Patrzę w słońce — aż łzawo.
 Myśli moje sokoły,
 Biją w lewo — i w prawo.
 Witaj Sawo! Motławo!
 Krążę między otchłanią:
 Mgłę rozgarniam nadziemną.
 Polska moja — przedemną,
 Sercem padam się za nią!
 Bohatery hetmanią:
 Najeźdźników precz płoszą.
 Dycham — rajska rokoszą!
 Och! oklaski godowe;
 Uczestniki uciechy,
 Krewne Serby i Czechy,
 Czozą słowiańską królowę.
 Pieśń ku niebu wybucha,

Kornie chyła się głowy :
 Bojan — dzwoni coś — nowy !
 Łowię dźwięki do ucha ;
 Cudotworną tę rosę,
 Na mogiły gdzieś niosę.
 Wstają z martwych plemiona,
 Stąd, i z owad, i tłumnie,
 Pokłaskują och ku mnie !
 Ziemia oto rodzona,
 Występuje do syna !
 Och — i moja drużyna,
 Tuli mi się do łona !
 Och, i moja jedyna...
 Czołem przed nią, w pokorze,
 Łzami niebo otworzę ;
 Czary — czary — jej oczy,
 Przewodniczki me zorze :
 Bracio — jużem ochoczy !
 Drum — drum — torban mój drumka...
 Komuż dumka ? lub szumka ?

IV.

Snów — urojeń bez liku —
 Jak opadłych tu liści :
Pieśni — boży senniku !
 Co mi z nich się uiści ?
 Będzież — w mojej jesieni —
 Niżli w lecie, zieleniej ?
 Toż co w życiu kochałem ;
 Com pożałował lat wiele,
 Z tak płomiennym zapalem :
 Ma mi zamrzeć w popiele ?
 Niech się święci PAN nieba !
 Toż pożegnać się trzeba,
 I z miłością ? i chwałą ?...
 Bądźcie zdrowe — me dziwy !
 Bylem widział tu żywy,
 Polskę wolną i całą !
 Bracia — duch moj w zamieci,
 Znowu leci — gdzieś leci !
 Jestem kędyś — śród boru :
 Takie lube zacisze ;
 Tak rokosznie pierś dysze,

A z wieżycy klasztoru,
 Jęk po jęku — dzwon — w pysze —
 Wieść roznosi nieszporu.
 Głowa moja wciąż młoda,
 Po dawnemu się żarzy.
 Och! a siwa w pas — broda —
 Marszczki w czołe i twarzy.
 Włosiennica się ciału,
 Przypomina po cichu.
 Dzwon — gdzieś głuchnie pomału.
 Spiesz — pośpieszaj no mnichu!

PAN przytomny w świątyni.
 Hymn się wzbija ograny;
 Bracia moja pustyni,
 Krew gorąca Rusini,
 Chwałę PANA nad PANY!
 Serca — usta — drżą w hymnie:
 Tak mi błogo — na chwili;
 Jakbym świętych czuł przy mnie,
 Jakby z nieba zstąpili,
 PAŃSCY — Paweł, Bazyli.
 Kazalnica tam woła:
 Spiesz się mnichu! o — spieszę,
 Cieszyć wierną tę rzeszę.
 Błogosławię do koła.
 Rozerwańców Kościoła,
 Pod nogami już mieszę.
 Carogrodzka waśń pusta,
 Którą pycha zaciekła
 Wybluźniła przez usta,
 A Cezarów rozpusta,
 Podsycala dla piekła:
 Pusta waśń ta minęła;
 Jako przędza pajaka,
 Gdzieś na wiatrach się błąka.
 Ale wskrześcy są dzieła;
 Szatan hufce prowadzi:
 Potępieńcy niekarni!
 Oto zburzyćby radzi,
 Spokój Pańskiej owczarni.
 Kościół stoi widomie,
 Na opoce — na Pietrze!

Slepy jednak w niesromie,
Wiatry gonią — na wietrze —
Aż PAN ozwie się w gromie,
I żrenice im przetrze!
Z nami święty DUCH; — DUCHA
Łaska u nas — na ziemi!
Lud się kaja i słucha.
Święte ziarno się pleni. —
Mnichu — módl się ty z niemi!
« Oby w Polsce — twym kraju —
« Pośród mórz tam — a stepu —
« Słowiańskiego kwiat szczepu,
« Wiecznie PANU woń raju
« Buchał, jako na dobie —
« Ku wszech światów ozdobie! »

Boje — znoje — te lackie,
Och! też tyle — krwi tyle; —
Długie smutki tułackie; —
To się śniło — niemiłe; ...
Mniehu — pieśnią jak z młodu:
Uczcij świętą narodu.

Noc — noc ciemna i cicha.
W kratowanym okienku —
Mruga światło u mnicha.
Głowę wsparty na rękę:
Snać w jakoweś głębienie,
Żartką myślą przenika:
O! w duchowej dziedzinie,
W swej kopalni języka!
Cud — a czary — gdzie skinie!...
Tam zdrój błyska żywota;
Tu i owdzie znów żyła —
Żyła srebrna, to złota;
Samorodna znów bryła;
Różnych kruszczów — och siła!
Mnich radośniej się miota:
Skarb to wielki. niełkniomy,
Na ołtarze — korony!
Pochylone znów skronie.
Słychać — pisze — coś słowy.
Latopisiec surowy,
A chodzący w zakonie,

Nad swą księgą przy stole,
 Wciąż w zapale pobożnym,
 Karci bezrząd, swawole;
 Zbija rogi wielmożnym,
 Prawdę w oczy im kole.
 Czasem żywiej się rzuca —
 Śnać się wzdryga na waśnie :
 Pogrzmiwają coś — płuca,
 Złość — to wiedzie na jaśnie.
 Lampa — lampa już gaśnie.

V.

Och ! snów — rojeń — bez liku —
 Jak opadłych tu liści :
Pieśni — boży senniku !
 Co — mi z nich się uści ?
 Będzież — w mojej jesieni —
 Niżli w lecie, zieleniej ?
 Serce w łonie radośnie,
 Puka — kuka — zozula ;
 Chyba ma się ku wiosnie —
 Że tak mi się rozczula ?
 Co mi wróży ? co grucha ?
 Żebyż złowić do ucha !...
 Bracio moja — co chcecie ?
 Marzę sobie po świecie,
 Bujam po tym obszarze :
 Duch — więc bujam i marzę —
 Aż wypełni się próba !...
 Człowiek ziemi tej chluba,
 Celne bożych rąk dzieło,
 Nim się złe w nim poczęło
 Świecił w szacie Cheruba.
 Po swej próbie — na nowo,
 Wdzieje szatę godową...
 Tę nadzieję ja dumny —
 Puch — skrzydlatej mej dumy —
 Gonię — łowię jej szumy,
 Na węzłowie do trumny !
 Na niem smaczno i mile,
 Śnić się będzie w mogile.
 Wieczor — Kończy się praca.
 PAN oblicza się z kmieciem ;

Skinie — « Do dom niech wraca! »

Bracia — sypcież mi kwieciami!

Toż się kopniem! pomieciami!

Endoume nad morzem Śródziemném,
w październiku 1837.

KWINTA W MEJ GĘŚLI.

Bóg — Świat — Słowiaństwo — Polszcza — Ukraina —

W pięć strón mej gęśli pięciorakie dźwięki!

Czemuż gdy w rozmiar gęśl mi brzmieć zaczyna,

Byłem podrażnił palcem nieco ręki,

Piskliwa kwinta, struna ta mizina,

W śpiew uroczysty, czy męzki, swój mięki

Puszcza roznośniej — inśże niemal głośzy?

Och! tajemnica tkwi — w pośrodku duszy!

Gęśl bo — gęśl moja, czy zaczarowana?

Darmo w pustkowiu ogrywam ją, stroję;

Oman w niej senny wciąż słyhać Bojana:

I nie ma rady! Czy opiewam boje,

Czy chwalić Boga padam na kolana,

Co bądź wydumam w pogodne dni swoje,

Struny mej gęśli — w uczucie tam tajne,

Wtórują wespół — a głośniej dwie skrajne.

Bóg! — Na wiek wieków cześć Jemu i chwala!

Duch mój, dech Jego, ku niebu wybucha;

Buja w rozstrzeniach, zwierciedli się, pała:

I Ukraina w zachwycie tam ducha!...

Wnet mknie cień biały jej stróża Michała;

Pańscy Bazyli, Paweł, wnet do ucha

Od pustyń swoich — wedle ludu wiary,

W hymny — stepowe podają rozmiary.

Świat! — Niezmierzony dwór Boga. Przestworze

Milionami uiskrzone bryłek,

Ta nieskończoność — przed którą się korzę:

W której ja z moją Ukrainą — pytek!...

Niechże zawrócę w step — w suche swe morze,

Pójrzę na fale gdzieś mogił, mogiłek;

Czuję wnet w sercu że krótsza stąd droga

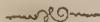
Niebem co wisi w około — do Boga!

Słowiaństwo! — Rodzaj na wieki młodzieńczy,
 W szerokostawnych plemion swych języku!
 Tęcza — na chmurném niebie, co się wdziewczy
 W promiennej krasy siedmiorakim liku:
 A Ukraina — złoty blask, w tej tęczy!
 Wieszczy jej Bojan tam od mogilniku
 Praojciec sławny w postawie olbrzyma,
 Na wszystkie kraje słowiańskie — gęśl trzyma.

Polszcza! Jedyna pomiędzy narody,
 Och! męczennica wielka — której płaczę:
 Z jej brzegów świętej bo korab swobody,
 Plusnął po wodach w podróż znów tułaczą!...
 Polszczy — klaskałem ja z mogił wieszcz młody;
 Dzisiaj przerażon jej krwią i rozpaczę,
 Tesknie odkupić w pieśniach dawne winy —
 Ale w głos zawždy matki Ukrainy!

Bóg — Świat — Słowiaństwo — Polszcza — Ukraina —
 W pięć strun mej gęśli pięciorakie dźwięki:
 Tak bo mnie matka wyprawiła syna!
 Czemuż gdy biorę jeno gęśl do ręki,
 Piskliwa kwinta struna ta matczyzna,
 W śpiew uroczysty; czy mężki, swój mięki
 Puszą za roznośniej — insze niemal głuszy?
 Och! przeciągnięta przez serce do duszy!

Hej Ukraina? — Szepcą mi jej dzieje
 Z pod mogił — miecza — to gęśli piastuni;
 Szepcą — niezmierną na wieczność nadzieję!
 Toż w postuch kwinty mojej — rwę się ku niej,
 I rwać się będę — aż duch się z nią zleje;
 I Bóg inaczej kiedyś gęśl ostruni!
 Nie wińcież bracia o! wieszczą. — nie wińcie,
 Że rad za sercem uderza ku kwincie!

PRZYPISKI.

Str. 4, w. 37. Bojan, wieszczy Bojan, byłto zawołany poeta Słowian Dnieprowych, w czasach dawno już zamierzchłych, przedchrześcijańskich; że stał się dziś niejako mitycznym dla nas potomków swoich. Piewca lhorowy powielokrotnie czyni do niego inwokacje jak do Muzy, i zawždy z najżywszém uniesieniem. *O Bojanie Solowiju staraho wremeni!... Bojan bo wieszczyj, aszcze komu chotiasze pierś tworzył, ta raztikajetsia myslj po drewu. sirym wołkom po zemli, sywym orłom pod obluky: i. t. p. i. t. p.* » Tenże sam piewca zowie go nawet wnukiem bożka Welesa. (Obacz jeszcze objaśnienia do moich *Dum a Dumek*.)

Str. 25, w. 11. Tak przyśpiewuje lud na Ukrainie przy obrzędzie *Sobótek*, czyli po miejscowemu na święto *Kupała*, to jest wilgę Ś. Jana Chrzciciela. Łado, u Słowian pogańskich zwat się podobno *bożek piękności*, sądząc przynajmniej etymologicznie z wyrazów *ład, ładno*, i. t. p. Perun, bożek gromowładny, Światowid, słońce, bożek pokoju. Radegast, bożek gościnności. Tur, bożek wojny. Dziewanna, bogini rolnictwa, wegetacji. Marzanna, śmierć, i t. d. W ogólności, podania o mytologii słowiańskiej ciemne są i zamęczone: może uczony Szafarzyk w oczekiwany niecierpliwie drugim tomie swoich *Starożytności* zdoła je nieco uporządkować i rozjaśnić.

Str. 27, w. 14. Odin, rewelator a potem bożek Skandynawski. Wallala, ogromne lodowisko, niejako olimp Odinowy. Szwarewald, cała podówczas leśna Theutonja. Theut, zwierzchni bożek Niemców. Herta, ziemia, Theutowa małżonka.

Str. 32, w. 5. Tak się zwały w średnich wiekach wedle różnej swej osnowy, piosuki miłośno-rycerskie trubadurów i minnesingerów.

Str. 39, w. 23 i 24, « Chrztu! o chrztu! » wedle mniemania ludu śpiewają dzieci poronione, poronienie (a po rusku *potereczatka* od wyrazu *poterać*). Dzieci takowe nie mogą dostać się do nieba dopóty, dopóki kto ich nie ochrzci. Lud podaje taki na to środek. W czasie wielkich wiochrów i zamieci, dusze dzieciątek lecą tuż po nad ziemią i nawołują się do gromady: należy wtedy w skok utkwieć na drodze *nóż poświęcony*; dzieci muszą się za-

trzymać w locie swoim, a wtedy wymawiają się zaraz słowa sakramentalne : « Ja was chrzczę, w Imię Ojca, Syna i Ducha Świętego. » Nie objaśniamy tu aluzji tego miejsca w *Przygrawce*, bo zdaje się nam że dość jest sama przez się przezroczysta.

Str. 42, w. 10. Spartakus, rodem z Tracji, wódz w powstaniu gladiatorów, między którymi niewątpliwie było wielu Słowian.

Str. 43, w. 13. Sobótki, piosenki dziewczęce, tak zwane od znanego po całej Polsce obrządku między ludem. Jan Kochanowski (o którym tu mowa) napisał takich sobótek dwanaście, zdaje się że jeszcze przed podróżą do Francji, Włoch i Rzymu.

Str. 44, w. 6. Dorota Podlódowska, którą poeta pojął w małżeństwo za powrotem do Czarnolesia.

Str. 44, w. 10. Własne słowa Kochanowskiego, któremi odpowiedział Janowi Zamoyskiemu, kiedy ten wręczał mu patent królewski na kasztelaństwo Potanieckie.

Str. 44, w. 16. Mikołaj i Jędrzej rodzeni bracia Jana, także poeci.

Str. 44, w. 18. Piotr Kochanowski Kawaler Maltański, tłumacz Jeruzolimy, dalszy krewny Jana, ale najbliższy geniuszem.

Str. 44, w. 32. patrz *Treny*.

Str. 46, w. 23. COLOSEUM, albo COLISEUM, największy amfiteatr rzymski, w którym szczytno dzikieimi zwierzętami pierwszych męczenników Chrześcijan.

Str. 61, w. 27. Święty Michał Archanioł, patron Ukrainy, którego lud zowie pospolicie *swoim białym Aniołem*.

Str. 61, w. 30. Lud mniema, że niektórzy Święci Pańscy mieszkają na pustyniach między Dnieprem a Bohem, i modlą się tam za Ukrainę : stąd na karcie Polski Zano-niego stoją napisy : step Świętego Pawła, step Świętego Bazylego, Eljasza, Jeremiasza, i t. p.

KONIEC.

W drukarni braci Rouge, Dunon et Fresné,
ulica du Four-Saint-Germain, 43.

1128

DZIEŁA DOTĄD WYDANE

KSIĘGA NARODU POLSKIEGO I PIELGRZYMSTWA
 POLSKIEGO; przez Adama Mickiewicza.
 PAMIĘTNIK PÓŁKU JAZDY WÓLYŃSKIEJ 1831
 roku; przez Karola Różyckiego.
 MOWA O NARODOWOŚCI POLAKÓW I POSŁANIE
 DO BRACI WYGNAŃCÓW, K. Brodzińskiego.
 ARTYKUŁY PIELGRZYMA, Adama Mickiewicza.
 PSALTERZ DAWIDOWY, J. Kochanowskiego, t. 2.
 MARJA, powieść ukraińska, Malezewskiego.
 WZYWANIE DO POKUTY, przez Piotra Skargę.
 DZIENNIK PODRÓŻY Józefa Kopcia.
 WIEŚLAW I PIEŚNI ROLNIKÓW, Brodzińskiego.
 POCZĄTEK I PROGRES WOJNY MOSKIEWSKIEJ
 przez Stanisława Żółkiewskiego.
 THRENY, SATYR I WROŻKI Kochanowskiego.
 WSPOMNIENIA Z CZASÓW WOJNY NARODOWEJ
 POLSKIEJ 1831 r. i SONETY WOJENNE przez
 Stefana Garczyńskiego.
 PAMIĘTNIK OBLĄŻENIA CZĘSTOCHOWY 1655 r.
 przez ks. Augustyna Kordeckiego. t. 2.
 KONRAD WALLENROD, Adama Mickiewicza.
 ZAMEK KANIOWSKI, Słowackiego.
 DUCH OD STĘPU, Bohdana Zaleskiego.
 KANTYCZKI. (Według wydania 1735 roku.)

Następujące Serje Biblioteki ludowej są pod
 prasą: zawierać będą oprócz zapowiedzianych
 już Śpiewów historycznych J. U. Niemcewicza,
 pieśni Franciszka Karpińskiego, dzieło Hugona
 Kollataja o konstytucji 3 Maja, Zbiór odczytów
 Tadeusza Kościuszki z 1794 roku, i inne cel-
 niejsze historyczne i literackie utwory; oprócz
 tego, większym drukiem, książki elementarne
 dla ludu, żywoty świętych i bohaterów pol-
 skich, śpiewy narodowe, i krótkie w przedmio-
 tach naukowych traktaty.

W druk. Rouga braci Paryż, a. du Four-St.-Germ. 43.

libl. tag.

